FEDERAL ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇİKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KRN
İSVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt A1319D

1.JUNI 1984
NUMMER: 32
15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Donau Str.1
1000 Berlin 44
Tel.: 030/624 60 92

Ankara Sıkıyönetim Komutanı'nın emriyle dilekçeyi imzalayanlar hakkında kovuşturma açıldı

1399 aydın rejime 'hayır' dedi !

Ankara Sıkıyönetim Komutanı'nın emriyle dilekçeyi imzalayanlar hakkında kovuşturma açılmış olmasına rağmen eylem sürüyor

Yazısı Sayfa 4'de

Askerlik çağındaki gençler bedele karşı şahlandılar

Yazısı Sayfa 6'da

SEW'nin 7. Kongresi yapıldı
Sayfa 6'da

UZ Basın Şenliği'ni 400 bin kişi izledi
Sayfa 5'te

63 avukat "işkence yok"

Bonn'da 250 bin işçi Federal Almanya'nın son 20 yıldaki en büyük işçi mitingini gerçekleştirdiler

Lokavta (Anayasa'ya rağmen Hessen eyaletinde uygulamaya konursa) yanıt: Genel

Metal işçilerinin Kuzey Baden, Kuzey Württemberg ve Hessen eyaletlerindeki

gene! grevi bir zorunluk haline getiriyor. DGB'nin 17 sendikasının dayanışma yö-

63 avukat "işkence yok" yalanını yalanladı
Sayfa 4'te

İşçi işçi olduğundan **İsmail Kahraman**
Sayfa 7'de

YÖK'ün kıydığı öğretim üyelerine güçlü bir uluslararası destek
Sayfa 4'te

Genel grev !

Metal işçilerinin Kuzey Baden, Kuzey Württemberg ve Hessen eyaletlerindeki grevleri sürerken, basın, basım ve kağıt işçileri de ardarda patlattıkları uyarı grevleri ile basın tekellerini sarsıyorlar. İşverenler soğuk lokavtı yaygınlaştırma yönündeki açıklamalarını ve ısrarlı tutumlarını sürdürüyorlar. Lokavt uygulamasına gidildiği takdirde 250 bin dolayındaki işçi ve emekçi bundan etkilenecek. Bu durum

DGB'nin 17 sendikasının dayanışma yönündeki kararlılıkları ise Bonn'daki gerici hükümet tarafından kırılmaya çalışılıyor. Kohl hükümeti lokavtları kışkırtırken, grev kırıcılığı gibi sonuçlar doğurabilecek girişim ve uygulamalara göz yumuyor. Bu arada Baden Württemberg bölgesinde bir fabrika işgal edildi. Bu tür fabrika işgallerinin yaygınlaşması bekleniyor.

Bonn'da IG Metall Sendikası'nın çağrısı ile düzenlenen dev boyutlu işçi mitingi tam bir gövde gösterisi oldu. Sağanak yağış altında yüzbinlerce işçi ve emekçi Federal Almanya'nın dört bir köşesinden Bonn'a aktı. Yürüyüş kollarında sendika yöneticilerinin yanısıra DKP Başkanı Herbert Mies ve DKP Yönetim Kurulu üyeleri, SPD lideri Vogel de yer aldılar.

● Yazısı Sayfa 12 ve 13'de

Tarih ne diyecek ?

Ahmet KARDAM

Federal Almanya tarihi Türkiyeli işçilerden nasıl söz edecek? Çocuklarımız, en güzel yıllarını burada tüketmiş anababaları hakkında neler dinleyecek?

Geçtiğimiz hafta sonu Batıberlin Sosyalist Birlik Partisi SEW'nin kongresini dünyanın dört bir yanından gelmiş diğer basın mensuplarıyla birlikte izledik. Pazar günkü oturumda, aralarında Türk ve Kürtlerin de bulunduğu, ellerinde ulusal bayraklarıyla kürsünün önünü doldurmuş yabancı işçiler adına Türkiyeli bir Kürt emekçi konuşuyor. Bir yandan onun Alman işçi sınıfıyla beraber olduklarını bildiren sözlerini dinliyoruz, bir yandan da bu sorunun yanıtını düşünüyoruz.

Aynı anda Federal Almanya'da Türkiyelilerin de bütün güçleriyle katıldıkları grevler sürüyor. Boyalı basının sayfalarında ise Türkiye konsolosluklarından kaynaklanan şöyle bir görüş yaygınlaştırılmak isteniyor: **"Grevler Almanların kendi aralarındaki bir mesele. Biz burada misafiriz, karışmayın, uzak durun grevlerden."**

Evet, tarih Türkiyelilerden nasıl söz edecek? **"En ağır ve pis işlerde çok çalışıp genç yaşta çöktüler ve çocuklarına miras diye sonuncu sınıf insan olmayı bırakıp ölmek için gerisin geriye memleketlerine gittiler"** mi diyecek? Yoksa, tarih kitapları bizden, **"Türk ve Kürt emekçiler Alman işçi sınıfının yalnızca tezgah başındaki parçası olmakla kalmadılar, o sınıfın silahlanma yerine iş için verdiği mücadelenin önde giden neferleri de oldular"** diye mi söz edecek?

35 saatlik çalışma haftası için Alman Sendikalar Birliği DGB'ye bağlı sendikaların verdikleri savaş daha şimdiden gösterdi ki, Türkiyeli işçiler kendilerinden **"yalnızca akarbantların ve makinelerin bir parçasıydılar"** diye söz ettirmemeye ve çocuklarına burada **"eşit haklı insanlar"** olarak yaşayabilecekleri bir gelecek bırakmak için mücadele etmeye kararlıdırlar.

Hem tezgah başında, hem de sendikal mücadelede Alman işçi sınıfının böyle kopmaz bir parçası olan Türkiyelilerin buradaki politik mücadelenin de bir parçası olmasından daha doğal ne olabilir? Nitekim, sendikalarda, işçi temsilciliklerinde, Türk-Danış'larda ve diğer sosyal kurumlarda faal olarak çalışan Türkiyelilerin büyük bir bölümü SPD'ye, Yeşiller'e ve Alternatifçilere ve komünist partilerine yöneliyor. Bu partiler de ne zamandır yabancıların sorunlarına daha bir köklü ilgi gösteriyor. **"Yabancılara oy hakkı"** istemi bu partilerin belgelerinde yer alıyor.

Son 15-20 yıldır Türkiye'deki burjuva iktidarlarından NATO dışındaki işçilerimize beş kuruşluk fayda gelmedi. **"NATO içindeki silah arkadaşlığı"** adına bugünkü CDU/CSU-FDP iktidarına avuç açan Evren ve Özal rejimi ise, Türkiyelileri dönmekle kalmak arasındaki sırat köprüsünün üstünde ve işsizliğin ve yabancı düşmanlığının pençesinde büsbütün yalnız bırakmıştır. Bugüne kadar hiçbir iktidar Türkiye'de emekçilere bugünkü kadar cehennem hayatı yaşatmamıştır ve gene bugüne kadar hiçbir iktidar yurt dışındaki işçileri bu ölçüde **"döviz yumurtlayan tavuklar"** yerine koymamıştır.

Federal Almanya ve Batıberlin'de, sayıları 1,5 milyonu bulan Türkiyeli emekçiler kaderlerini kendi ellerine almalıdırlar. Bu da hem Alman ve hem de Türk gericiliğinin **"siz burada misafirsiniz, karışmayın Almanların işine"** biçimindeki görüşlerine karşı mücadele etmeden başarılamaz.

Bugün 35 saatlik çalışma haftası için Alman işçilerinin yanındaki yerlerini alıp grev boylarında nöbet tutan Türk ve Kürt emekçilerin önünde başka sorunlar da duruyor: Yerel ve genel seçimlerde oy hakkı olmadan; bu hakları elde etmek için ilerici ve demokrat partilerin yanında yer almadan ve Federal Almanya'daki CDU/CSU ağırlıklı hükümetin ve Batıberlin'deki CDU/FDP yönetiminin yerine komünistlerin, sosyal-demokratlarla, Yeşilci ve Alternatifçilerle yapacağı işbirliğine dayanacak bir hükümetin gelmesi için ağırlık koymadan yabancılar karşı karşıya oldukları sorunlara çözüm bulabilirler mi?

Evet, Türk ve Kürt emekçiler kendi kaderlerini ellerine almalıdırlar. Yoksa bizim de, çocuklarımızın da geleceğini Reagan'ın atom füzeleri taşıyan savaş arabasına binip **"silah arkadaşlığı"** yapan Kohl, Zimmermann ve Lummer ile Evren ve Özal tayin edecek.

ŞU BİZİM TÜRKİYE

Burdur Cezaevine buyrun!

Af konusunda bir bardak suda fırtınalar yaratılıp sözde yasa önergeleri hazırlandıktan sonra, Başbakan Özal'ın henüz bu konuda bir görüşü olmadığını belirtip işi kısa kesmesiyle, af tartışma gündeminden bile kaldırılmaya çalışılırken, Adalet Bakanı cezaevlerinde hal‹ › 10 bin kişiye daha rahat rahat yer bulunduğunu söyleyerek iç ferahlattı. Bakana göre cezaevlerinde durum çok iyi, sıkışıklık yok, en az 10 bin kişiye daha buyur edebilecek yer var. Bakan, gazetecilerin "En iyi cezaevinin hangisi olduğu" **sorusu üzerine de** "Herkese Burdur cezaevini tavsiye ederim" **dedi. Evren-Özal rejiminde işçilerin emekçilerin, ilericilerin, demokratların, yurtseverlerin, aydınların ve de gazetecilerin doğal yeri cezaevleri olduğuna göre, Bakan'ın tavsiyesi gazeteciler için davet niteliği de taşıyordu herhalde.**

Hangi Urfa?

ANAP iktidarının milletvekilleri bir yasa teklifi yaptılar ve Urfa'nın adının **"Şanlı Urfa"** olarak değiştirilmesini istediler. Muhalefet dedikleri Halkçı Parti'liler de bir karşı önerge ile **"muhalefet"** yaptılar ve Urfa'nın adının **"Gazi Urfa"** olmasını önerdiler. Yoksulluğun, işsizliğin, zulmün kol gezdiği Urfa için bizim de bir önerimiz var:

Garip Urfa!

Bizim gelin bizden kaçar

Gitgide acaiplikler ülkesi haline getirilen Türkiye'de 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nın önemli tartışmalarından biri de jimnastik gösterilerine çıkacak kız öğrencilerin kıyafetleriydi. Milli Eğitim Bakanlığı, 19 Mayıs gösterilerinde, kısa etek ve kısa şortu yasaklayıp neredeyse beyaz çarşaf ve peçe önerirken ve kız öğrenciler uzun don ve benzeri kıyafetler giymeye zorlanırken, bunun tam tersi bir yasak üniversitelerde uygulanmaktaydı. **"Çok Atatürkçü"** Cunta'nın okullarda yasakladığı başörtüsünü çıkarmak istemeyen kimi yüksek okul öğrencilerine karşı YÖK Başkanı Ihsan Doğramacı amansız bir savaş açmıştı. Konu iki yıldan beri tam bir meydan savaşı halinde sürüyordu. Başörtüsü takmak isteyen kız öğrenciler örtülerini çıkarmamakta direnirlerken, bugüne kadar başörtüsüne karşı Cunta adına amansız bir savaş yürüten YÖK Başkanı Prof.Doğramacı, kimi ANAP çevrelerinin ağır basmasıyla işe kendince bir çözüm buluverdi. Başörtüsünü takmak isteyen öğrenciler bundan böyle türban giyecekler böylece **"modern"** bir görünüş kazanmış olacaklar, böylece ne şiş ne de kebap yanmış olacaktı. Kız öğrenciler bu günlerde haklı olarak şaşkınlık içinde soruyorlar: Altımıza neredeyse bileklerimize kadar inen pantolonları, etekleri zorla giydirdiler, ama başlarımızı açmaya çalışıyorlar. Bu ne pehriz, bu ne lahana turşusu?

"Kuyrukları kaldırdık" diyenlere sunulur

Fotoğraftaki kalabalık ve kuyruk Iş ve Işçi Bulma Kurumlarının önünde her gün görülen işsizler kuyruğu. "12 Eylül öncesinin kuyruklarını kaldırdık" *diye övünenlerin yarattıkları, geçmişin benzin kuyruğundan, gaz kuyrugundan, kahve kuyruğundan çok daha acı, çok daha tehlikeli yeni kuyrukların bir örneği. Iş ve Işçi Bulma Kurumlarına günde ortalama 5 bin kişi başvururken, bunlardan sadece 40 kadarına iş bulunabiliyor. Geçenlerde Istanbul'un bir semtindeki Iş ve Işçi Bulma Kurumu görevlileri, kuyruktaki birikimi engellemek için başvuruda bulunan vasıflı işçilerin 45, vasıfsız işçilerin 25 yaşını geçmemiş olmaları gerektiğini ilan ettikleri zaman kuyruktan bir ses yükseldi:* "Ben 10 yıl önce kaydoldum, şimdi yaşım geçiyor, ne olacak peki?" *Gerçekten de çok düşük bir yüzdesi Iş ve Işçi Bulma Kurumu'na kayıtlı 3,5 milyon işsiz için bir iş bulup açlık korkusundan bir parça kurtulmak en can alıcı sorun. Ister yurt içinde, ister yurtdışında, gurbet ellerde olsun, yeter ki bir lokma ekmek parası olsun... Nitekim Batı Avrupa'da Türkiyeli emekçilerin yüzüne kapanan iş kapıları şimdi Suudi Arabistan'ın, petrol zengini Körfez emirliklerinin çöllerinde açılıyor. Binlerce Anadolu emekçisi ekmek parasını şimde kızgın çöl güneşinin altında, Türkiye'nin büyük inşaat tekellerinin ihalesini aldıkları binaların yapımında kazanıyorlar. Yüzbinlercesi de kuyrukta bekliyor...Ancak iş bitiren ANAP iktidarı bu 3,5 milyonluk işsiz kitlesine "işsiz yok, işgücü fazlası var" diyerek bir kulp taktı. Böylece işsizlik kalktı (!).*

Mal sahibi, mülk sahibi hani bunun ilk sahibi?

25 Mart yerel seçimlerinin hemen öncesinde ANAP'ın en büyük propagandası gecekondulara tapu verileceğiydi. O günlerde binlerce gecekondu sahibi umutla ilgili dairelerin kapılarını aşındırdı. Ama **"Bugün git yarın gel"**, **"henüz emir gelmedi"**, **"daha açıklık yok"** gibi sözlerle geri çevrildiler. Seçimlerin ardından Istanbul, Ankara, Izmir gibi büyük kentlerin gecekondu mahallelerinde gecekondu yıkımları başladı. Nihayet tapunun nasıl alınacağını gösteren Imar Affı Uygulama Yönetmeliği Resmi Gazete'de yayınlandı. Yayınlandı ama tapu bekleyenlerin de elleri böğürlerinde kaldı. Tapu alabilmek için, tapu tahsis belgesi alanların gecekondularının arsa bedelini tam olarak ödemeleri, islah imar planı yaptırmaları ve o bölgedeki parselasyonun kesinlikle bitmesi gerekiyordu. Böylece tapu umudu bir başka bahara, yani bir başka seçime kalırken gecekondu yıkımı acımasızca sürüyor.

Elini değdirdiği yer kuruyor

Hürriyet gazetesinden yorumsuz bir haber: "Başbakan Özal'ın hocayla dua ederek kurdelesini kestiği **'M/T Orse'** tankeri denize indirilirken yağlar eridiği için 15-20 metre kaydıktan sonra kızakta kaldı..." **Tıpkı Türkiye ekonomisi gibi değil mi?**

Böylece tapu umudu bir başka bahara, yani bir başka seçime kalırken gecekondu yıkımı acımasızca sürüyor.

...dum, şimdi yaşım geçiyor, ne olacak peki?" Ger-

...taktı. Böylece işsizlik kalktı (!).

Beyin aylığını artırın lütfen

Türkiye'de işçinin, memurun, dargelirlinin bugüne kadar görülmedik güçlükler içinde olduğu, sofradan yarı aç kalktığı, borcun binleri aştığı şu günlerde, 25 Mart yerel seçimlerinde seçilen çiçeği burnunda belediye başkanları, hele hele ANAP'lı başkanlar maaşlarına zam yapma yarışındalar. ANAP'ın Ankara Başkent-Belediye Başkanı Mehmet Altınsoy'un aylığı geçtiğimiz günlerde 350 bin liraya yükseltilirken, Ankara Yenimahalle Belediye Başkanı Mustafa Vuran da aylığının 560 bin lira olması için Bütçe Komisyonu'na başvurmuş durumda. ANAP'lı Belediye başkanları haklı. Bu zamanda Türkiye'de bir ailenin insanca geçinebilmesi için ayda 400-500 bin lira gerekiyor. Yalnız ufak bir nokta daha var. Asgari ücretin neti 16 bin 700 lira, 14 yıllık memurun eline geçen 28 bin lira, birinci dereceden yüksekçe bir memur ayda 50 bin civarında maaş alıyor, asgarî değil ortalama işçi ücretleri ise, resmi rakamlara göre ayda 24 bin lirayı aşmıyor.

Yuvamızı kim yapacak

ANAP hükümetinin özellikle seçimler sırasında üflenen gürültülü yalan balonlarından biri de, dar gelirliyi yuvaya kavuşturacak toplu konut projesiydi. Toplu konut projesinin ana amacı birkaç büyük inşaat tekeline tatlı kârlar sağlamak ve bu arada geniş yığınları başını sokacak dam umuduyla uyutmaktı. Son haberlere göre, dar gelirlilerin kredi taksitleriyle konut sahibi olabilmelerini amaçlayan toplu konut projesi suya düşmüş durumda. Bu projenin gerçekleşmesi için gerekli milyarlık fonlar bir türlü sağlanamıyor. Son günlerde Resmi Gazete'de yayınlanan bir karara göre, toplu konut fonu için tekel ürünleri ve petrol ürünlerinden toplu konut katılım payı, yani vergi alınacak. Böylece vatandaşın yuvasının yapılması tiryakiyle ayyaşın himmetine kalmış durumda.

ŞU "BİZİM" AVRUPA

Göbek dansı, rakı, döner...

Toplumlararası yaklaşma, uyum, dostluk, hatta dayanışma dendi mi, bunun en alışılmış en kolay biçimi, rakı, döner, göbek dansı bazen biraz da folklorlu bir gece düzenleyip birlikte yiyip içip çalıp oynamak oluyor. Avrupa'da da yayınlanan Türkiye gazeteleri bu türden fotoğraf ve haberlerle dolu. Bu gazetelere ve onların Avrupa'daki yerel benzerlerine göre, böylece toplumlar arasındaki kaynaşma, uyum dayanışma sağlanıveriyor. Bunca yıllık yaşam deneyi ise, göbek dansı, lokum, rakı, döner, çiftetellinin tek başına işe yaramadığını, kalıcı sonuçlar veremediğini aksine çeşitli kültürlerin, geleneklerin ve halkların kaynaştığı Türkiye'yi, onun insanlarını, onların sorunlarını artık alışılmış ve biraz da kabak tadı vermeye başlayan turistik eğlence ve meraklara indirgemekten başka işe yaramadığını gösteriyor. Yabancı düşmanlığını yenip kendimizi kabul ettirmenin, topluma uyum sağlamanın, saygınlık kazanmanın sağlam yollarını bulmadıkça, örneğin yaşanılan ülkenin işçi sınıfı ile omuz omuza savaşılıp, kendi halkımızın acılarını bu toplumun demokratlarına iyi anlatmayı, gerçek dayanışmayı sağlamayı başaramadıkça, daha yıllar yılı döner yiyip göbek atmakla yetindirirler bizi...

Güzel, ama yeterli mi?

Üzerinde "Benim arkadaşım Türktür" yazılı dev boydaki panolar kimi Federal Alman kentlerinin duvarlarını süslüyor. Bu panoların yabancı düşmanı neonazi eğilimlerle savaştığını kabul eden Alman Kent Reklamcılığı kuruluşu panoların asımını ücretsiz gerçekleştirmiş ve yer ücreti de almamış. Güzel bir girişim ama, Federal Alman Yüksek Mahkemesi "Türkler defolun" demenin suç olmadığına karar verirken ve her alanda eşit haklar savaşımında bir santim bile ileri gidilmemişken, panolar yeterli mi?

Denver, Dallas'ı yenmiş

Federal Almanya'da yaşayan Türkiyeli televizyon seyircileri arasında yapılan bir anket, Türkiyelilerin en çok ilgi duydukları televizyon dizisinin **"Denver Clan (Hanedan)"** adlı dizi olduğunu ve Denver'in, Dallas'ı geride bıraktığını ortaya koydu. Bilindiği gibi, özellikle dil güçlükleri açısından, Avrupa'da yaşayan Türkiyeli emekçiler arasında televizyon programlarının izlenme oranı fazla değil. Video'da seyredilen Türk filmleri daha fazla ilgi görüyor. Ankete göre, televizyon izleyen Türkiyeliler ise, eğlence programı olarak Dalli Dalli'yi, şarkıcı olarak da Nena'yı tercih ediyorlar.

En tutumlu gurbetçiler Türkiyeliler

Avrupa ülkelerinde yaşayan yabancıların, özellikle de yabancı işçilerin tasarruf eğilimleri üzerine yapılan küçük bir araştırma, Türkiyelilerin en yüksek tasarruf eğilimine sahip grup olduğunu ortaya koyuyor. Türkiyeli işçilerin ortalama tasarruf eğilimleri yüzde 48'i buluyor. Yani Batı Avrupa ülkelerinde çalışan ve yaşayan Türkiyeli emekçiler kazandıklarının hemen hemen yarısını, yemeyip içmeyip bir köşeye ayırıyorlar. Türkiyeli işçilerin Batı Avrupa bankalarındaki tasarruflarının toplamı 13 milyar Mark civarında. Sadece Federal Almanya bankalarında Türkiyeli emekçilere ait 10 milyar Mark bulunuyor.

Istanbul Barosuna bağlı avukatlar Sıkıyönetim Komutanlığına başvurdular

63 avukat "işkence yok" yalanını yalanladı

- **Yapılan yazılı başvuruda, tutukevleride tutuklu ve hükümlülere yapılan işkence ve eziyetler örneklerle anlatıldı ve dilekçede, "cezaevlerindeki uygulamalar düşündürücü, ürkütücü olmaktan çımış, dayanılmaz hale gelmiştir" denildi.**

Aralarında Turgut Kazan, Rasim Öz, Atilla Coşkun, Gülçin Çaylıgil ve Ziya Nur Eren'in de bulunduğu, Istanbul Barosu'na bağlı ve politik tutukluların savunmasını yapan 63 avukat, yazılı bir dilekçe ile Istanbul Sıkıyönetim Komutanlığına başvurarak tutukevlerinde devam eden işkencelerin ve yasadışı uygulamaların durdurulmasını istedi. Yazılı başvuruda, tutukevlerinde tutuklu ve hükümlülere yapılan işkence ve eziyetler örnekler verilerek anlatıldı ve dilekçede, **"Cezaevlerindeki uygulamalar düşündürücü, ürkütücü olmaktan çıkmış, dayanılmaz hale gelmiştir"** denildi.

Avukatlar savunma hakkının kısıtlanmasını protesto ediyor: Barış Derneği davası savunmasız sürüyor

Ayrıca, başvuruda Sultanahmet ve Bayrampaşa tutukevlerinde avukat-tutuklu görüşmesinin yasaklandığı, Metris Tutukevi'nde ise görüşmenin kontrol altında yapılabildiği belirtildi ve **"görüşmelere çıkan tutuklu baştan aşağı soyulmakta, erkek ve kadınların tüm mahrem yerleri gizli birşey taşıyor gerekçesiyle aranıp tutuklunun eğilip kendi makatının içini göstermesi istenmekte ya da mahrem yerlerinin içine bakılmaktadır"** denildi.

Başvuruda, askeri ve sivil idare makamlarının, tutukluya **"suçlu", "vatan haini", "insanlık düşmanı"**, yaşaması ile yaşamaması arasında fark olmayan, hatta yaşaması devlete zarar veren varlıklar olarak baktıkları belirtilerek, özet olarak şu görüşlere yer verildi:

"Tutukluların bulunduğu koğuşlara gece 0,3'lere varılıncaya kadar arabesk müzik yayını yapılmakta, marşlar çalınıp, uykularını ve günlük yaşamlarını tümüyle işe yaramaz hale getirecek bir uygulama sürdürülmektedir. Aramalar bir işkence aracı haline getirilmiştir. Tutukluların tüm elbiseleri ve eşyaları parçalanırcasına kontrol edilmektedir. Gece yarılarına kadar defalarca arama yapılmakta ve tutuklular saatlerce ayakta tutulmaktadır."

10 milyon üyeli ISKA, Avrupa Konseyi'ne başvurarak, Türkiye'nin ihracını istedi

YÖK'ün kıydığı öğretim üyelerine güçlü bir uluslararası destek

10 Milyon üyeli Uluslararası Kamu Hizmetleri Çalışanları Sendikaları Konfe-

VANCOUVER

OYA BAYDAR **Yorum**

"AYDIN"LIK

ELLERINE sağlık Tan Oral. Ne de güzel çizmişsin **"Armut piş ağzıma düş"** diyerek ışığı başkalarından bekleyen, kendisi ışığı bulmak için savaşmayı göze alamayan ve adı **"aydın"**a çıkmış da olsa aslında kapkaranlık olan o kişiyi! Ve ellerinize sağlık Türkiye aydınları! Ellerinize sağlık, **"aydın"** olmayı işçinin emekçinin, halkın anlayamayacağı laflar etmek; yurdunun, halkının savaşımından kopmak, sessizce boyun eğmek, sözde büyük fikirler adına savaşıma burun büküp yüz çevirmek olarak anlamayan, gerçek Türkiye aydınları! Ellerinize sağlık **"Demokrasi Bildirisi"** adını da alabilecek **"Aydınlar Bildirisi"**-nin aydın olduklarını kanıtlayan imzacıları. Ve ellerinize sağlık bildiri kendilerine ulaşamadığı için imzalayamamış olan ama hemen imzalayamamış olmaktan üzgün, imzalarını koyabilmek için acele eden binlerce, onbinlerce Türkiyeli aydın.

AYDIN'LIK

AYDIN olmak çağının, yurdunun gerçekleri içinde, savaşım içinde, aydınlıktan, ileriden yana, emekçiden, halklardan yana, barıştan, bağımsızlıktan yana saf tutmaktır. Selam olsun gerçek aydınlara.

12 EYLÜL'den bu yana, Türkiye'de aydınlar konusu çok tartışıldı. Türkiye aydını, faşizm karşısındaki suskunluğu, geri çekilmesi, teslimiyeti yüzünden kimi zaman haklı kimi zaman haksız olarak çok eleştirildi. Bu tartışmalar sırasında, çoğu kez unutulan **"gerçek aydın"**ın doğru tanımının verilmesi; aydın geçinenlerle, mürekkep yalamış, Profesör ünvanları edinmiş kara cahillerle aydınlık yarınlara yönelen, onun için savaşan gerçek aydınların ayrılmasıydı. Türkiye aydını Aydınlar Bildirisi'yle, en güç günlerde **"biz varız"** demesini bildi. Demokrasiden, özgürlüklerden, halktan yana tavırlarını, işçi sınıfı başta olmak üzere tüm emekçi halktan aldığı güç ve destekle, cesaretle ortaya koydu.

ŞIMDI, yurt içinde ve- bizcileyin- yurt dışında, kendisine **"aydınım"** diyen herkese, hepimize düşen görev, yarın tarih ve halklarımız önünde utanmamak, Türkiye halkını, onun bir parçası olan gerçek Türkiye aydınlarını yalnız bırakmamak için, Aydınlar Bildirisi altındaki imzaları

10 Milyon üyeli Uluslararası Kamu Hizmetleri Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu (ISKA), tüm üye örgütlerine 30 Nisan 1984 tarihli bir mektup göndererek, Türkiye üniversitelerinde öğretim üyelerine yapılan baskılar anlatıldı ve 700'ün üstünde profesör ve öğretim görevlisinin işten atıldığı belirtildi. ISKA yazdığı mektupta, sendikaya üye örgütlerden ve tüm üyelerinden Türkiye'de kıyıma uğrayan öğretim görevlileri ile dayanışma içine girmelerini isteyerek, şöyle denildi:

"Türkiye makamları üniversitelerde doğan açığı kapatabilmek için, yurtdışından profesör ve öğretim üyesi temin etmeye çalışmaktadır. Tüm üyelerimizden ve özellikle üniversiteler ve araştırma merkezlerinde çalışan üyelerimizden, Türkiye'de üniversite görevlilerine uygulanan baskıları açıklayıp, Türkiye'ye öğretim üyesi göndermeyi boykot ettiğimizi bildirmenizi rica ediyoruz."

ISKA'nın Avrupa Konseyi'ne yaptığı başvurunun kupürü

Öte yandan ISKA Yürütme Kurulu'nun 8 Mayıs 1984 tarihinde Kanada'nın Vancover şehrinde yaptığı toplantıda Türkiye ile ilgili bir karar alındı ve ISKA Avrupa Konseyi'ne başvurarak Türkiye'nin Konsey'den çıkartılmasını istedi. Oybirliği ile alınan ve Avrupa Konseyi Başkanı'na gönderilen kararda, **"Türkiye'de gerçek bir demokrasi, özgürlük, insan hakları ve sendikal haklar gerçekleşene kadar Türkiye Avrupa Konseyi'nden çıkartılmalıdır"** denildi.

de utanmamak, Türkiye halkını, onun bir parçası olan gerçek Türkiye aydınlarını yalnız bırakmamak için, Aydınlar Bildirisi altındaki imzaları binlerle çoğaltmak, faşizmin önüne dağlar gibi yığmaktır.

NEREDE olursak olalım, hangi politik çizgiyi savunursak savunalım, önce Türkiye emekçi halkının bir parçası olarak, sonra aydın olarak- eğer bu ada hak kazanıyorsak- şimdi tek bir ortak istemimiz, tek bir ortak savaşımız var: Barış, demokrasi, özgürlük savaşı bu. Kimimiz kalemimizle, kimimiz imzamızla, kimimiz fırçamız, kimimiz sesimiz, sanatımızla demokrasi cephesinde yerimizi alıp savaşa atılalım.

AYDINLARIMIZ, faşist yasalara göre bile suç sayılamayacak olan görüşlerini bildirme eylemleri yüzünden akın akın askeri savcıların önünde hesap vermeye zorlanıyorlar. Onları yalnız bırakmayalım. Yurt içinde, yurt dışında, kaderlerini paylaşmaktan kaçınmayalım. O kader aynı zamanda bizim, halkımızın, ülkemizin kaderidir. Ve faşizmi geriletecek tek güç karşısına savaş azmiyle dikilen kitlelerdir.

DİSK'e idam, faşist MİSK'e izin

- **Cuntanın DISK'le birlikte yasakladığı, MHP'nin yan kuruluşu olan MISK'e Genel Kurmay Başkanlığı yeniden çalışma izni verdi.**

DISK yöneticilerinden 78'i halen idamla yargılanırken ve idam istemli ek iddianamelerle DISK davasına yeni sanıklar katılırken MHP'nin yan örgütü MISK (Milliyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonu)'in faaliyetine yeniden izin verildi. 12 Eylül 1980'de DISK'le birlikte kapatılan MISK o günden bu güne kayyumla yönetilmekteydi. Genel Kurmay Başkanlığı'nın, faaliyetine devamına izin verdiği ve böylece meşruiyetini tanıdığı MHP yanlısı MISK'e bağlı sendikalar şunlardır: Türk Mensucat İş, Türk Gıda İş, Türk Yapı Sen, Türk baro Sen, Türk Petrol-Sen, Türk Oley Sen, Türk Tarım İş, Türk Cevher Sen, Türk Ağaç Sen, Türk Çelik Sen, Türk Çim Sen, Türk Enerji Sen, Türk Deri Sen, Türk Kağıt Sen.

12 Eylül 1980'de iktidara el koyan ve kendisine Milli Güvenlik Konseyi adını veren askeri Cunta'nın DISK'le birlikte yasaklamış olduğu MISK'e Genel Kurmay Başkanlığı'nın yeniden faaliyet izni vermesi, MHP'li faşist kadroların ANAP'a dayanarak ilerlemelerinin yeni bir adımını oluşturuyor. Öte yandan, Türk İş sendikalarında, ilerdeki günlerde ortaya çıkabilecek kaçınılmaz hareketliliği ve tabandan gelecek zorlamalara karşı, faşizan MISK sendikalarının sendikal ve işçi sınıfının ekonomik savaşını bölecek ve zaafa düşürecek birer araç olarak kullanılmaları ve yedekte tutulmaları hesaplanıyor. MISK'in serbest bırakılması üzerine sendikal çevrelerden gelen tepkilerde, MISK'in yeniden faaliyete geçmesinin işçileri bölmeye yönelen bir oyun olduğu üzerinde durulurken, bu faaliyet izninin yasal olmadığı; Cunta'nın çıkarttığı yeni Sendikalar Yasası'nın geçici hükümlerine göre, 1 Ocak 1984'e kadar genel kurullarını yapmayan sendikaların feshedilmiş sayılmaları gerektiği; MISK'in bu süre içinde genel kurulunu yapmamış bulunduğundan yasal varlığı olamayacağı ileri sürülüyor.

Çalışma Bakanlığı'nın önemli kadrolarının örgütlü MHP'liler ve faşistlerle doldurulduğu bir sırada MISK'in serbest bırakılması Türkiye'deki siyasal ortam ve gelişmelerin yeni bir işareti. Geçen hafta, MISK'in yeniden faaliyete geçmesi ve Kayyum'dan devir alınması töreninde yaptığı konuşmada MISK Genel Başkan Vekili Mete Besen **"Bıraktığımız yerden devam edeceğiz"** diyerek niyetlerini açıkça ortaya koydu.

Avrupa için Türkiye sürekli gündemde

- **Avrupa Parlamentosu, Türkiye'den sıkıyönetimin kaldırılmasını, politik genel af çıkartılmasını istedi.**

Avrupa Parlamentosu'nun 23 Mayıs tarihinde Strasburg'ta yaptığı 1979-1984 dönemi son toplantısında Türkiye üzerine yeni kararlar alındı ve Türkiye'de insan haklarının çiğnenmesi protesto edilerek, parlamentoda kabul edilen kararın 8. maddesinde **"Türkiye ile ilişkilerin normalleştirilmesinin demokrasi ve insan haklarını yeniden geçerli kılacak önlemler alınmasıyla mümkün olabilecektir"** denildi. Ayrıca karar metninde Türkiye Hükümeti'nden ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden sıkıyönetimin kaldırılması, politik genel af çıkartılması, insan haklarının çiğnenmesine son verilmesi istendi.

Öte yandan, komünist grubun Türkiye'de insan haklarının çiğnenilmeye devam edilmesini kınayan bir önergesi ise, aynı oturumda 76 red ve 2 çekimsere karşı 77 oyla kabul edildi. Komünist grubun dışındaki ilerici ve demokrat parlamenterlerden geniş destek gören bu kararda, Türkiye'de seçimler sonrası da özgürlüklerin çiğnenmesinden duyulan kaygı dile getirilerek, işkencelerin durdurulması, adil yargının yeniden kurulması, düşüncelerinden ve ulusal kökenlerinin farklı oluşundan dolayı hapiste bulunan politik tutukluların serbest bırakılması istendi.

Ayrıca, Avrupa Parlamentosu'nda alınan bu kararların, AET Konsey ve Komisyonu'na, Birleşmiş Milletlere, ABD Dışişleri Bakanlığı'na ve Türkiye Hükümeti'ne gönderilmesi karar altına alındı.

Konsey'in Türkiye kararı kınandı

Fransız Sosyalist Grubu Başkan Vekili ve Avrupa Konseyi Parlamenteri **Jean Pierre Fourre**, 14 Mayıs günü Fransa Millet Meclisi'nde bir basın toplantısı yaparak, Avrupa Konseyi'nin Türkiye ile ilgili son kararını kınadı ve **"İnsan haklarını kabaca çiğneyen bir rejime Konsey'in prim vermiş olması utanç vericidir"** dedi. Bilindiği gibi, Avrupa Konseyi'nin 8 Mayıs tarihli oturumunda Türk delegasyonunun yetki belgelerine ilişkin yapılan oylamada 50 red ve 10 çekimser oya karşılık 91 oyla Türkiye'nin gönderdiği parlamento delegasyonu Konsey'e kabul edilmişti.

Türkiye'ye 25-28 Nisan günlerinde **"izleme"** yapmaya giden Avrupa Konseyi delegasyonu içinde yer alan Jean-Pierre Fourre, Türkiye'de bulunduğu sırada bir dilekçe ile Kenan Evren ve TBMM Başkanı'na başvurduğunu açıklayarak, **"başta Mahmut Dikerdem ve Orhan Apaydın olmak üzere düşüncelerinden ötürü tutuklu bulunanların affı şu anda yakıcı sorunlardan birisidir. Düşünce özgürlüğünün olmadığı bir ülkede demokrasiye geçişten söz edilemez. Kenan Evren'e ve TBMM Başkanı'na verdiğim dilekçeyi parlamenterlerin imzasına açıyorum"** dedi.

Basın toplantısından sonra **Türkiye Postası**'na özel bir açıklama yapan Fourre, **"Mayıs 1985'den önce Türkiye konusu yeniden Avrupa Konseyi gündemine gelebilir mi?"** sorusunu, **"Alınmış olan son kararla Türkiye sorununu rafa kaldırabileceğini sanan bazı çevreler yanılıyor. En azından Fransa solu adını garanti verebilirim ki, Türkiye'deki gelişmeleri yakından izlemeye devam edeceğiz. Bugünkü durumda önümüzdeki oturuma kadar olumlu bir gelişme olmazsa bir önergeyle konunun gündeme alınmasını isteyebiliriz"** şeklinde yanıtladı.

Ankara Sıkıyönetim Komutanı'nın emriyle dilekçeyi imzalayanlar hakkında bir yıla kadar hapis istemiyle kovuşturma açıldı

1399 aydın rejime "hayır" dedi!

Geçtiğimiz 15 Mayıs günü Türkiye'nin önde gelen aydınlarından 1256'sı imzaladıkları ortak bir dilekçeyi Kenan Evren'e ve Meclis Başkanı Necmettin Karaduman'a sundular. Dilekçede geniş kapsamlı bir affın çıkartılması, idamların durdurulması, ölüm cezasının kaldırılması, işkencelere son verilmesi, düşünce, basın ve örgütlenme özgürlüklerinin sağlanması, sansürün kaldırılması ve 1982 Anayasası'nın değiştirilmesi isteniyordu.

İmzalayanlar arasında Türkiye'nin önde gelen sanatçı, bilimadamı, gazeteci, yazar ve politikacıların da yer aldığı dilekçeyi Cumhurbaşkanı ve TBMM Başkanı'na imzalayanlar adına Prof. *Hüsnü Göksel, Aziz Nesin*, Prof. *Fehmi Yavuz*, Prof. *Bahri Savcı*, sanatçı *Esin Afşar* ve *Bilgesu Erenus*'tan oluşan 6 kişilik bir heyet verdi. Dilekçeyi Cumhurbaşkanlığına veren heyetin sözcüsü Prof. Dr. *Hüsnü Göksel* Cumhurbaşkanlığı Köşkü kapısında bir basın toplantısı yaparak şunları söyledi:

"Avrupa Konseyi'nde Türkiye'ye ilişkin görüşmeler yapılırken, dilekçeyi beklettik. Hareketimizin Avrupa Konseyi'nde istismar edilmesinden çekindik. Dilekçemiz hep açık tutulacak, hareketimiz sürecek. Dilekçeyi 12 kişilik bir heyet hazırladı."

Dilekçenin verilmesinden bir kaç saat sonra, sıkıyönetim komutanlıkları haberin yayınlanarak kamuoyuna duyurulmasını yasakladı. Fakat olayın önemi ve dilekçenin çok geniş bir çevre tarafından imzalanmış olması karşısında, habere konan sansür iki gün sonra, 18 Mayıs tarihinde kaldırıldı. Ama hemen ardından Ankara Sıkıyönetim Komutanı'nın emriyle dilekçeyi imzalayanlar hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis cezası istemiyle soruşturma açıldı.

Anayasa'nın 74. maddesinde yer alan, *"Vatandaşlar yetkili makamlara ve TBMM'ne yazı ile başvurma hakkına sahiptirler"* hükmü çiğnenerek açılan bu soruşturmaya rağmen, dilekçeye imza atanların sayısı 1256'dan 1399'a yükseldi. Dilekçenin aşağıda tam metnini sunuyoruz.

Türkiye, henüz atlatamadığı en ağır bunalımlarından birini yaşamaktadır. Kuşkusuz, bu büyük bunalımdan toplumumuzun bütün kesimleri, katmanları ve görevlileri ortaklaşa sorumludur. Biz Türk aydınları, eksiklerimizin ve sorumluluğumuzun öneminin ve önceliğinin bilincindeyiz. Bu bilinç, bize toplumumuzun sağlıklı ve güvenli bir düzene geçişiyle ilgili görüşlerimizi açıklama görev ve hakkını vermektedir.

Varolan düzenlemeler ve 2969 sayılı yasanın suç saymadığı çerçeve içinde görüşlerimizi açıklamayı gerekli görüyoruz. Bizler bu sınırlamaları benimsememekle birlikte, bu çerçeve içinde hareket etme durumundayız.

Bizler toplumumuzun akılcı yöntemler kullanarak aydınlık bir geleceğe ulaşacağına coşkuyla inanıyoruz. Bu inançla ve ortaklaşa sorumluluğumuzu üstlenip, kaynağını Anayasa'da bulan dilekçe hakkımızı kullanarak, kamu ile ilgili gözlem, düşünce ve istemlerimizi devletin en yüksek katlarına saygıyla sunuyoruz.

Aşağıda imzası bulunanların Türkiye'de demokratik düzene ilişkin gözlem ve istemleri

Demokrasi, kurumları ve ilkeleriyle yaşar. Bir ülkede demokrasinin temel

DİLEKÇEYE İMZA KOYANLARIN ARASINDA KİMLER VAR?

Gazeteciler

Nadir Nadi, Örsan Öymen, Varlık Özmenek, Islam Çupi, Ilhan Selçuk, Uğur Mumcu, Ahmet Abakay, Can Aksın, Selçuk Altan, Hayri Birler, Hasan Cemal, Kemal Çukurkavaklı, Rafet Genç, Yalçın Doğan, Mustafa Ekmekçi, Sedat Ergin, Aycan Giritlioğlu, Oktay Gönensin, Ibrahim Hitay, Ufuk Güldemir, Jülize Gülizar, Ümit Gürtuna, Yılmaz Gümüşbaş, Turhan Ilgaz, Ahmet Kahraman, Şükran Ketenci, Orhan Koloğlu, Zeynep Oral, Fikret Otyam, Füsun Özbilgin, Erbil Tuşalp, Emil Galip Sandalcı, Osman Ulugay, Yalçın Pekşen.

Yazarlar

Adalet Ağaoğlu, Aziz Nesin, Vedat Türkali, Demirtaş Ceyhun, Gülten Akın, Melih Cevdet Anday, Talip Apaydın, Oktay Arayıcı, Enis Batur, Murat Belge, Erhan Baner, Asım Bezirci, Recep Bilginer, Muzaffer Buyrukçu, Yaşar Kemal, Ferit Edgü, Muzaffer Izgü, Samim Kocagöz, Cevdet Kudret, Ayla Kutlu, Pınar Kür, M.Tali Öngören, Veysel Öngören, Erdal Öz, Erol Toy, Tahsin Saraç, Adnan Özyalçıner, Ali Püsküllüoğlu, Bekir Yıldız.

Bilimadamları

Prof.Dr. Hüsnü Göksel, Prof.Dr.Bahri Savcı, Prof.Dr. Cahit Talas, Prof.Dr. Emre Kongar, Prof.Dr. Oya Köymen, Prof.Dr. Yakup Kepenek, Prof.Dr. Çetin Özek, Prof.Dr. Fehmi Yavuz, Prof.Dr. Münci Kapani, Prof.Dr. Korkut Boratav, Prof.Dr. Asaf Savaş Akad, Prof.Dr. Cevat Geray Prof.Dr. Tuncer Bulutay, Prof.Dr. Macit Gökberk, Prof.Dr. Alpaslan Işıklı, Prof.Dr. Erdoğan Sorar, Prof.Dr. Şerafettin Turan, Prof.Dr. Ilhan Tekeli, Prof.Dr. Gençay Gürsoy, Prof.Dr. Cahit Tanyol, Prof.Dr. Nuri Karacan, Prof.Dr. Erdem Aksoy.

Öteki meslekler

Hasan Fehmi Güneş (Eski Bakan), Hikmet Çetin (Eski Başbakan Yardımcısı), Niyazi Ağırnaslı (Avukat), Ahmet Taner Kışlalı (Eski Bakan) Önder Sav (Avukat), Ahmet Yıldız (Halkevleri Genel Başkanı), Necdet Uğur (Eski Bakan), Cemal Madanoğlu (Eski Tabii Senatör), Halit Çelenk (Avukat), Mengü Ertel (Ressam), Mustafa Ok (Eski Bakan), Sevil Korum (Eski Parlamenter), Vedat Dalokay (Ankara Eski Belediye Başkanı), Emin Değer (Avukat), Güngör Aydın (Eski Vali), Suphi Gürsoytrak (Eski Senatör), Osman Nuri Karaca (Basın Enstitüsü Genel Sekreteri), Bülent Tanık (Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları Genel Başkanı) Orhan Koloğlu (Basın Yayın eski Genel Müdürü)

Tiyatro sanatçıları

Bilgesu Erenus, Kerim Afşar, Müjdat Gezen, Genco Erkal, Orhan Asena, Rutkay Aziz, Engin Cezzar, Füsun Erbulak, Başar Sabuncu, Gülriz Sururi, Işık Yenersu.

Karikatüristler

Oğuz Aral, Semih Balcıoğlu, Nezih Danyal, Ali Ulvi, Ferruh Doğan, Tan Oral, Turhan Selçuk.

Yayıncılar

Muzaffer Erdost, Remzi Inanç, Vahap Erdoğdu, Süleyman Ege, Mehmet Fuat, Alpay Kabacalı.

Sinema sanatçıları

Fatma Girik, Tarık Akan, Türkan Şoray, Hakan Balamir, Kadir Inanır, Hale Soygazi, Cihan Ünal, Memduh Ün, Atıf Yılmaz, Semra Özdamar, Lütfi Akad, Onat Kutlar, Atila Dorsay, Vecdi Sayar, Ahmet Mekin

Müzikçiler

Ibrahim Tatlıses, Ruhi Su, Esin Afşar, Hümeyra, Rahmi Saltuk.

Şairler

Ilhan Berk, Ümit Yaşar Oğuzcan, Can Yücel, Arif Damar, Sennur Sezer, A.Kadir, Özdemir Ince, Erdal Alova, Ahmet Telli, Refik Durbaş, Mehmet Başaran, Kemal Özer, Şükran Kurdakul, Ahmet Oktay, Cahit Külebi.

Dilekçede yer alan

Geniş kapsamlı bir af çıkartılmalıdır

●

Işkenceler son bulmalıdır

●

Idamlar durdurulmalı ölüm cezası kaldırılmalıdır

●

Düşünce, basın ve örgütlenme özgürlükleri sağlanmalı ve sansür kaldırılmalıdır

●

Çağdaş toplumlardaki insan haklarına Türk halkı da sahip olmalıdır

●

Anayasa değiştirilmelidir

●

YÖK düzeni, seçim ilkesine dayalı özerklik yönünde değiştirilmelidir

demokratik

Demokrasi, kurumları ve ilkeleriyle yaşar. Bir ülkede demokrasinin temel harcını oluşturan kurum, kavram ve ilkeler yıkılırsa bunun zararlarını gidermek güçleşir.

Demokrasiyi kendi öz değer ve kurumlarına yabancılaştırmak, biçimsel olarak koruyup içeriğini boşaltmak, onu yıkmak kadar tehlikelidir. Bu nedenlerle tarihsel birikime dayalı devlet yapımızı ayakta tutan kurum, kavram ve ilkelerin korunmasını ve demokratik ortam içinde güçlenmesini savunmaktayız.

Halkımız çağdaş toplumlarda geçerli insan haklarının tümüne layıktır ve bunlara eksiksiz olarak sahip olmalıdır. Ülkemizin, insan haklarının güvenceleri yurt dışında tartışılır bir ülke durumuna düşürülmüş olmasını onur kırıcı buluyoruz.

Yaşam hakkı ve insanca yaşama, örgütlü ve toplumsal varolmanın çağımızda hiçbir gerekçe ile ortadan kaldırılamayacak baş amacıdır; doğal ve kutsal bir haktır. Bu hakkın anlam kazanması, düşünceyi özgürce açıklamaya, geliştirmeye ve etrafında örgütlenmeye bağlıdır. Bireylerimizin yeni ve değişik düşünce üretmelerini, gösterilmeye çalışıldığı gibi, bunalımların nedeni değil, toplumsal canlılığın gereği sayıyoruz.

İnsanların son sığınağı olan adalet, insanca yaşamın da başlıca dayanağıdır. Bunun gerçekleşmesinin çağdaş hukuk devletinde geçerli yolları adalet arayışının hiçbir şekilde engellenmemesini ve adalete ulaşmada olağanüstü yargı yollarına ve olağandışı yöntemlere başvurulmamasını gerektirmektedir. Olağanüstü yönetim biçimlerinin olağan sayılan dönemlerde süreklilik kazanmasının çağdaş demokrasi anlayışıyla bağdaşamayacağı görüşündeyiz.

Yargı kararı olmaksızın yurttaşların haklarının kısılması, tartışılması mümkün olmayan tek yanlı idari işlemlerle suç oluşturulması, siyasal hakların ellerden alınması, ve genel suçlamalar yapılması, toplumsal yıkımlara yol açmaktadır. Dernek, kooperatif, vakıf, meslek odaları, sendika ve siyasal partilere girmenin ve açıklandığı zaman suç sayılmayan düşüncelerin,sonradan egemen olan anlayışa göre, suç sayılması hukuk devleti kavramıyla bağdaşmaz.

Türkiye'nin yaşadığı yoğun terör eylemlerinden demokratik sistemin kendisi sorumlu tutulmaz.

Her örgütlü toplumun şiddet eylemleriyle mücadele etmesi kaçınılmaz görevidir. Ancak, devlet olmanın temel niteliği, terörle mücadelede hukuk ilkelerine bağlı kalmaktır. Terörün varlığı, hiçbir zaman, devletin de aynı yöntemlere başvurmasının gerekçesi olamaz.

Önder Sav (Avukat), Ahmet Yıldız (Halkevleri Genel Başkanı), Necdet Uğur (Eski Bakan), Cemal Madanoğlu (Eski Tabii Senatör), Halit Çe- ... Başaran, Kemal Özer, Şükran Kurdakul, Ahmet Oktay, Cahit Külebi.

TARIK AKAN TÜRKAN ŞORAY KADİR İNANIR İBRAHİM TATLISES

Varlığı yasal kararlarla da kanıtlanan işkence insanlığa karşı suçtur. İşkencenin yargısız, peşin ve ilkel bir cezalandırma alışkanlığına dönüştürülmüş olmasından endişe ediyoruz. Ayrıca, özgürlüğü sınırlama amacını aşan cezaevi koşullarını da eziyet ve işkence sayıyoruz.

İşkencenin büsbütün ortadan kaldırılması için gerekli önlemler alınmalıdır. Savunma, soruşturma ve suçlama ile birlikte başlamalıdır. Her türlü soruşturma ve kovuşturmada, hukuk devleti kuralları dışına çıkılır ve yargısal yöntemlerde en başta **"sanık mahkûm oluncaya kadar masumdur"** ilkesiyle vurgulanan evrensel güvenceler yok sayılırsa, keyfilik, özellikle siyasal davalarda, yargılamanın temel unsurlarından biri olur.

Terör eylemlerinin oluşmasında toplumun bütün kesimlerinin sorumluluk payı olduğu gözönüne alınarak, ölüme dayalı çözüm düşüncesinin ortadan kaldırılması için, kesinleşmiş idam kararlarının infazlarının durdurulması ve ölüm cezalarının kaldırılması gereğine inanıyoruz.

Gecikmiş adaletin adaletsizlik olduğu evrensel gerçeğine dayanarak, görülmekte olan davaların biran önce sonuçlandırılması gerektiği görüşündeyiz.

Suçları oluşturan, toplumsal ve siyasal koşullardır. Türkiye'nin içinde yaşadığı çalkantılı dönemin topluma yüklediği sorumluluk unutulmamalıdır. Bu nedenlerden ötürü ve sosyal barışa katkıda bulunmak için kapsamlı bir affı kaçınılmaz görüyoruz.

Kamu yaşamında iyiyi kötüden, doğruyu yanlıştan ayırmanın yolu olan siyaset, toplumun tümünün yönetime katılmasıdır. Güncel siyasetin her ülkede görülen ve kaçınılmaz olan aksaklıkları, herkese açık olması gereken siyaset yoluyla topluma hizmetin engellenmesinin ve belirli zümrelerin, kişinin ve kişilerin tekeline bırakılmasının nedeni olamaz. Siyaset yalnızca idari kararlara indirgenemez.

Milli irade ancak, toplumun bütün kesimlerinin özgürce örgütlenebildiği düzenlerde anlam ifade eder. Kimsenin siyasal kanı ve felsefi düşüncesinden ötürü suçlanmadığı, hiçbir yurttaşın dinsel inançlarından dolayı kınanmadığı ülkelerde milli irade en üstün güçtür. Bu üstün gücün meşruluğu, temel hak ve özgürlüklere karşı takındığı tavra bağlıdır.

Çoğunluk iradesinin özgürce belirlenmesini engelleyen koşullar demokrasiye aykırıdır. Bunun gibi, çoğunluk iradesini bahane ederek temel hakları yok etmek de demokrasi ile bağdaşamaz.

Tarihsel gelişim süreci içinde demokratik anayasaların amacı, kişi hak ve özgürlüklerini güvence altına almaktır. Bireyi devlet karşısında güçsüzleştiren düzenlemeler, hangi ad altında getirilirse getirilsin, demokrasiden uzaklaşma anlamına gelir. Bu durumda, demokratik yaşamın kaynağı olması gereken Anayasa, demokrasinin engeli olur.

Başta siyasal partiler olmak üzere, sendikalar, mesleki kuruluşlar ve dernekler, demokratik yaşamın vazgeçilmez dayanaklarıdır. Mesleki örgütlenmeler, üyelerinin dayanışma ve ekonomik çıkarlarını savunmakla görevli oldukları kadar, siyasal partilerle birlikte, birey ve grupların demokratik özgürlüklerini korumanın ve yönetime katılmalarının aracı ve etkeni de olmalıdır. Bu nedenle, örgütlenme ve katılım haklarının anayasal düzenlemeler içinde en geniş güvencelere kavuşturulması gerektiğine inanıyoruz.

Bir toplumun yaşayışında, özgürlük, çeşitlilik ve yenilik ögelerinin bulunması, toplumun geleceği ve gelişmeye açık tutulması için zorunludur. Bu bakımdan her türlü düşünce üretimi korunmalı, yeni öneriler kamuya özgürce sunulabilmelidir.

Özgür basın, demokratik düzeni bütünleyen temel ögelerden biridir. Bunun sağlanması için, bağımsız, denetimsiz ve çok yanlı olarak toplumun kendinden haberli olması, değişik düşüncelerin özgürce yansıtılması ve her türlü eleştirinin basında yer bulması zorunludur. Çok yönlü kamuoyu oluşması ve yönetimin demokratik denetimi ancak böyle bir basınla gerçekleştirilebilir. Yine bu nedenlerle ve yansızlığının önkoşulu olarak TRT'nin de özerkliğinin sağlanması gerektiğine inanıyoruz.

Eğitimin temel amacı, özgür düşünceli, bilgili, becerili ve üretici insan yetiştirmektir. Bunun tersine, tek tip insan yaratmaya çalışmak, çağdaş gelişmeler ve çoğulcu demokrasiyle bağdaşmaz. Çağdaş demokrasi, dünyaya eleştirel gözle bakabilen insan yetiştirmeyi amaçlar.

Toplumun en yetişkin kesimi olan üniversitelerin özerklikten yoksun bırakılarak kendi kendilerini yönetmeye layık olamadıklarının ileri sürülmesi, ülkemizde demokrasinin işleyebileceğini inkâr etmek anlamına gelir. Bütün yüksek öğretim kurumlarının, atamalarla oluşturulan aşırı yetkili bir kurulun buyruğuna verilmesi, hem gençlerin iyi yetiştirilmesini, hem de bilim yapılmasını şimdiden engellediği gibi, ülkenin geleceği için büyük kaygılar da doğurmaktadır. Bu nedenle, YÖK düzeninin biran önce seçim ilkesine dayalı özerklik yönünde değiştirilmesini gerekli görüyoruz.

Fikir ve sanat ürünlerinin serbestçe oluşmasını engelleyen hukuki ve fiili sınırları kaldırmak ve her yurttaşla birlikte düşünce ve sanat adamlarını da genel güvencelerle donatmanın bir uygarlık koşulu olduğunu önemle belirtmek isteriz. Sağlıklı bir toplumsal gelişme, her türlü sanat yapıtlarının üretiminde ve yayımında özgürlüğü, kültürel yaratıyı son derece sınırlayan sansürün toptan kaldırılmasını, hiçbir konunun tabu haline getirilmemesini, ceza sorumluluğunun yalnız olağan yargı mercilerince saptanmasını gerektirir.

Bütün bunların ışığında, topluma karşı sorumluluklarının bilincinde olan bizler, çağdaş demokrasinin, ayrı ayrı ülkelerin özel koşullarına göre uygulamadaki değişikliklere karşın, değişmeyen bir özü olduğuna bu özü oluşturan kurum ve ilkelerin bizim ulusumuzca da benimsenmiş bulunduğuna, bunlara aykırı düşen yasal düzenleme ve uygulamaların demokratik yöntemlerle ortadan kaldırılması gerektiğine, yaşadığımız bunalımdan, böylelikle, sağlıklı ve güvenli olarak çıkılacağına olanca içtenliğimizle inanmaktayız.

UZ Basın Şenliğine bu yıl 40 ülkeden 231 sanatçı katıldı

UZ Basın Şenliği'ni 400 bin kişi izledi

Alman Komünist Partisi'nin **(DKP)** merkez organı günlük **Unsere Zeit** (UZ) gazetesinin iki yılda bir düzenlediği ve Federal Almanya komünist hareketinde çok etkili bir gelenek niteliği taşıyan **"UZ Basın Şenliği"** Duisburg'da Wedau'da kutlandı. Aylar öncesinden hazırlıkları başlayan ve üç gün boyunca örgütlü ve disiplinli çalışmanın somutlandığı şenliği bu yıl **400 bini** aşkın ilerici, yurtsever, demokrat, sosyalist ve komünist izledi. 40 değişik ulustan sanatçıların, politikacıların, işçi gruplarının, bilim adamlarının katıldığı üç günlük şenlik boyunca çok zengin sanatsal gösteriler, yakıcı konuları ele alan tartışmalı toplantılar düzenlendi ve politik içeriği çok yüksek bir halk bayramı yaşandı.

DKP Başkanı **Herbert Mies**'in başında bulunduğu DKP yöneticilerinden oluşan bir grup, şenliğin açılışından sonra koca alana yayılmış ve çeşitli ülkelere, Federal Almanya'daki çeşitli DKP örgütlerine, göçmen işçi kuruluşlarına, kardeş partilere ait standları tek tek gezdi ve katıldıkları için onlara teşekkür etti.

Federal Almanya'da komünist hareketin saygınlığına ve **gerçek** etkinliğine bir kanıt olarak değerlendirilen UZ Basın Şenliği'ne bu yıl **40 ayrı ülkeden tam 231 sanatçı** katıldı. Bunlar arasında Arjantinli devrimci şarkıcı Mercedes Sosa, Nikaragua'dan **Pueblo** topluluğu, Sovyetler Birliği'nden **Pjatnizki Halk Korosu** ve **Belorusya Bale Topluluğu**, Macaristan, Çekoslovakya, Vietnam, Küba folklor grupları dikkati çekiyordu.

UZ Şenliğine uluslararası katkı olarak değerlendirilmesi gereken Federal Almanya dışından gelip katılan sanat grupları arasında bu yıl Güney Amerikalı toplulukların çokluğu ve seçkin toplulukların oluşu ayrıca dikkati çekmekteydi.

Nitekim El Salvador'dan **"Cutumay Ca-**

Basın şenliği ile ilgili olarak Unsere Zeit gazetesi bir de özel ek yayınladı. Şenliğin tam programını veren ve üç gün boyunca izlenebilecek etkinlikler konusunda ayrıntılı bilgiler sunan ek, şenliğin kültürel ve siyasal içeriğini somutluyordu. Yukarıda sözkonusu özel ekin kapağını kupür olarak sunuyoruz

çı temsil etti. Cumartesi günü Bremen Korosu eşliğinde James Madhlope Phillips'in şarkıları, Afrika kıtası halklarının tarihsel iyimserliğini ve acılarını ve savaşım kararlılıklarını yansıttı. Afrikalı sanat elçilerinden ünlü jaz piyanisti Abdullah İbrahim ise şenlikte Pazar günü gene Bremen Zeit-

ekipleri Anadolu folklorundan örnekler sundular.

Türkiye Postası'nın da bir stand açtığı şenlikte **Türkiye Demokratlarıyla Dayanışma Girişimi**'nin standı oldukça etkili bir eyleme sahne oldu. Burada, Türkiye

AYDIN ENGİN **Tırmık**

Yağmurun hesabı Allahtan, Opel'in hesabı bizden...

Aslında biz bu sayıda, ülkemizde azgın bir hızla tırmanan **"MHP'lileştirme"** üstünde duracak, aklımızın erdiğince, dilimizin döndüğünce bu önemli gelişmeyi tırmıklamaya çalışacaktık.

Ancak, gene bu sayının Federal Almanya'daki grevlere ayrılan orta sayfası için hazırladığımız **"izlenimler"** elimizde kaldı. Oysa bir Pazartesi sabaha karşı, kör karanlıkta **Opel**'in yolunu tutmuştuk. Batı Avrupa'nın göbeğinde, küçücük Rüsselsheim kasabasında onbinlerce metal işçisinin **"greve çıkışını"** gözlemiştik. Notlar tutmuştuk. Gel gör ki o bölgedeki görevli arkadaşlarımızın röportajları, izlenimleri, notları, yazıları bindirince bizim izlenimler sayfadan kapı dışarı edildi.

Kıyamadık. Yazıp çizdiklerimize değil, **görüp gözlediklerimize** kıyamadık. Anayurttaki **"MHP'lileştirme Operasyonu"**nu tırmıklamayı bir dahaki sayıya bırakıp, bu sayıda Opel izlenimleri aktaralım dedik.

* * *

Saat 05,25. Rüsselsheim'de Bahnhofplatz. Türkçesi: İstasyon Alanı. Gökyüzü delinmiş gibi. Ortalık henüz karanlık. Alanda miting hazırlığı var. Islanmışız, üşümüşüz. İstasyonun tıklım tıklım dolu kahvesine sığınıyoruz. Masamızda Türkiyeli Opel işçileri. İçlerinden biri oldukça yaşlı. Bir **Opel işçisi** ama hem de bir **alevi dedesi**. Yeni tanışmışız. Yeni tanışmanın tutukluğu mu ne, lafı dolandırıyoruz. Sözü greve getireceğiz de, nereden girmeli?

– Bu yağmur da tadını kaçırmasa bari. Miting filan zor olur. Sırası mıydı bu yağmurun?

mış. Yolda bir fırtına patlamış. Gemi battı batacak. Herkes ellerini göğe açmış, duaya durmuş. Kaptan dahil herkes Allaha yalvar yakar olmuş. Bir tek bizimkisi sırtını ambar tahtasına dayamış, ayaklarını halat kangalına uzatmış yan gelip yatıyor. Ne korku, ne yalvarma, ne dua. Kaptana haber vermişler, "Burada bir imansız var, Allaha yalvarmıyor" **filan diye. Kaptan gelmiş,** "Sen, **demiş,** sen niye dua etmiyorsun? Fırtına dursun diye Allaha niye yalvarmıyorsun?" **Bizimki yattığı yerden şöyle yarım dönmüş,** "Yooo, demiş, ben onun işine karışmam. Bir defa karıştım, beş tane canlı bok böceğini canlı canlı yutturdu bana. İyisi mi bırak bildiğini yapsın. İster batırsın gemiyi, ister kıyıya götürsün..."

Biz hikaye bitti diye topluca gülmeye geçerken, Hüseyin dede pencereden dışarıyı gösterip sözü sürdürdü:

– İyisi mi biz karışmayalım Allahın işine, ister yağdırsın, ister durdursun...Biz karışacaksak kul işine karışalım. Bak şu koca Opel'e. Daha düne kadar gürül gürül işliyordu. Bugün bir istedik durdurduk onu. Yağmurun hesabı Allahtan, Opel'in hesabı bizden sorulur gayri...

İyi mi? Gözünü sevdiğimin Hüseyin dedesi, Avrupa'nın göbeğinde, Rüsselsheim kasabasının ortasında, koskoca Opel fabrikasının tam karşısında, senden alınacak dersimiz varmış he mi?

* * *

Hava iyiden aydınlandı. Yağmur da hızını az biraz yitirdi. Sigara dumanından gözgözü görmez olmuş

şu ayrıca dikkati çekmekteydi.

Nitekim El Salvador'dan **"Cutumay Camones"** folklor grubu, Şili'den Ortiga grubu, Kolombiya'dan şarkıcı ve söz yazarı Jorgé Lopez Palacio, Küba'dan Grupo de Cuba adlı beş müzikçi ve bir şarkıcıdan oluşan bir müzik topluluğu şenlikte gösteriler sundular. Hemen tümü de Latin Amerika kıtası halklarının acılarını ve ABD emperyalizmine karşı savaşımını dile getiren Güney Amerikalı müzik ve folklor toplulukları üç günlük şenliğin en ilgi çekici sanatsal etkinlikleri oldu. Ama kuşkusuz Latin Amerikalı sanatçıların **"yıldızı"** Arjantin'in büyük sanatçısı, şarkıcı Mercedes Sosa oldu. Mercedes Sosa politik ve lirik Güney Amerika müzikleri ile Latin Amerikalı halkların, özellikle de kızılderili halkların acı ve kederlerini Federal Almanya'ya taşıdı.

UZ Şenliğinde Kara Afrika'yı iki sanatden ünlü caz piyanisti Abdullah İbrahim ise şenlikte Pazar günü gene Bremen Zeitgenossen topluluğu eşliğinde bir konser verdi.

UZ Şenliği'nin en önemli etkinliklerinden biri de Federal Almanya'nın ünlü Collektiv Buchhandlung'un başını çektiği kitap sergileri oldu. Collektiv Buchhandlung'un **"100 bin iyi kitap"** belgisiyle sürdürdüğü bu etkinliklerde klasiklerden en yeni bilimsel kitaplara kadar **"okumaya değer"** her kitabın sergilendiği gözlendi.

UZ Şenliği'ne Federal Almanya'nın dört bir yanından gelip katılan sanatçıların gösterilerinin yanısıra, DKP ya da yerel birimlerince düzenlenmiş bir dizi yaratıcı etkinliğe de tanık olundu.

UZ Şenliği'ne katılan Federal Almanyalı ilerici sanatçılar arasında Zupfis Folklor Ekibi, Köln İşçi Korosu, geleneksel madenci ve halk türkülerinden derlediki ezgilerle caz müziği yapan Grubenklang topluluğu, kabare sanatçısı Helmut Ruge, gitarist Werner Laemmerhirt, blues ve rock şarkıcısı Klaus Lage, rock şarkıcısı Ina Deter, şarkıcı Dieter Süverkrüpp özellikle dikkati çekiyorlardı.

SDAJ tarafından düzenlenen **"Zelt Drushba"** (Dostluk Çadırı)'nda 26 Mayıs Cumartesi günü saat 14'de bir tartışmalı toplantı düzenlendi. Birgit Radow'un yönettiği toplantıda DKP Başkanı Herbert Mies, toplantıyı izleyenlerin sorularını yanıtladı, DKP ve DKP'nin savaşımı üstüne bilmek istedikleri her türlü bilgiyi verdi.

UZ Basın Şenliği'nde **Türkiye Komünist Partisi'**nin yanısıra Türkiyeli Türk ve Kürt örgütleri de standlar açtılar. Bu arada göçmen işçilerin oluşturduğu folklor nışma Girişimi'nin standı oldukça etkili bir eyleme sahne oldu. Burada, Türkiye Postası'nın bu sayısında duyurduğu ve kısaca **"Aydınlar Bildirisi"** diye anılan 1399 imzalı dilekçenin Türkçe ve Almancası dağıtıldı. Türkiye'de demokrasiye geçildiği iddialarına karşı sağlam bir tanıt ve belge değeri taşıyan **"Aydınlar Bildirisi"** şenliği izleyenler arasında ilgi çekti ve ciddi bir bilgilendirme işlevi gördü.

UZ Basın Bayramı'nın bir başka ve belki de baskın niteliği üç gün boyunca Federal Almanya'daki sınıf savaşımının kalbinin attığı bir politik arena oluşu. Nitekim Kuzey Baden, Kuzey Wüttemberg ve Hessen'de on binlerce metal emekçisi grev yapar, yüz binlerce metal emekçisi de lokavt tehdidi altında yaşarken, aynı biçimde on binlerce basın ve basım emekçisi uyarı grevleri ile tekelci basını sarsarken kutlanan UZ Bayramında, işçi sınıfının güncel ve yakıcı sorunları enine boyuna tartışıldı. Haftalık çalışma süresinin kısaltılması, lokavtların engellenmesi, Bonn'daki gerici koalisyonun emekçi sınıflar üstüne yöneltiği baskı ve yoksullaştırma politikasına karşı konması gibi sorunlar ele alındı ve Federal Almanya'daki barış hareketinin işçi sınıfı hareketiyle tam olarak bütünleşmesi üstüne bir dizi **"uygulanabilir"** değerde öneri üretildi.

Pazar günü, şenliğin bitiminde yapılan bir değerlendirmede, çok elverişsiz hava koşullarına rağmen rekor sayıda izleyicinin şenliğe katılmış oluşuna büyük değer biçildi. İzleyicilerin şenliği salt izlemekle yetinmemeleri, kültürel etkinliklere yaratıcı bir biçimde katılmaları da bir başka kazanım olarak değerlendirildi.

... Bu yağmur da ...sa bari. Miting filan zor olur. Sırası mıydı bu yağmurun?

Biz daha lafı noktalamadan sözü ağzımızdan kapıyor alevi dedesi **Hüseyin Çelebi**. Soyadı gibi çelebice gülüyor:

– **Biz**, diyor, **Allahın işine karışmayız...**

Masadaki arkadaşlardan biri itiraz ediyor:

– **O kadar da değil dede**, diyor, **biz icabında onun da işine karışırız.**

Hüseyin dedenin kalender gülüşü değişmiyor:

– **Bakın**, diyor, **size bir hikaye anlatayım. Adamın biri vakti zamanında Allahın işine karışmış.** "Şu şöyle olmasın da böyle olsun" **demeye getirmiş. Allah da ona öyle bir illet vermiş ki dermanı yok. Elleri cılk yara olmuş. Hiç bir ilaç kâr etmiyor. O doktor, bu doktor, nafile. Sonunda bir ermiş kişinin karşısına çıkmış. Ellerine sarılmış,** "Aman baba erenler, bana bir medet" **demiş. O da, ona bir ilaç tavsiye etmiş:** "Köy keneflerinde filan bok böcekleri vardır ya hani, işte onlardan beş tane canlı canlı yutacaksın" **demiş. Adam bakmış çare yok. Yaralardan helak olup gidecek, çaresiz yummuş gözünü, yutmuş beş tane canlı bok böceğini. Ossaat da iyi olmuş elleri. İrin, cerahat, yara, bere hiçbiri kalmamış. Neyse efendim...Günler geçmiş. Adam bir gün gemi ile İstanbul'a gider**... da hızını az biraz yitirdi. Sigara dumanından gözgözü görmez olmuş kahveden tertemiz havaya çıktık. Ana giriş kapısının ağzında **DKP**'nin semt hücrelerinden biri sıcak kahve dağıtıyor. Milli Gazete'yi katlayıp cebine sıkıştırmış, çember sakalı ve ağı geniş pantolonuyla Fatih Camiinin oralardan, Yavuz Selim Camii külliyesinin ardındaki eski medrese odalarından çıkıp gelmişe benzeyen bir Opel işçisi, sabah alacasında kağıt bardağını **DKP** amblemlerinin gözalıcı parladığı büyük termosa yaklaştırıyor. Dolduruyor kahveyi, sonra ekliyor:

– **Dankeşön Genosse!**

Siz siz olun da Allahın işine şaşmayın bakalım. Şu koca Allah hadi Milli Gazete okuyucusu, sakallı **mü'min** kardeşimizi Opel'e işçi yaptı, anladık. Grev için sabahın kör karanlığında yatağından, evinden, heim odasından çıkarıp, Rüsselsheim Bahnhofplatz'a getirdi, onu da anladık. Canını kahve çektirdi, parasız kahve dağıtılan termosun başına yürüttü, eh hadi bunu da anladık. Kahveyi aldıktan sonra **"Allah razı olsun"** makamında **"Dankeşön"** demesini de unutturmadı, buna da eyvallah. Ama dini bütün işçi arkadaşımıza **"Dankeşön"**'ün ardından **"Genosse"** dedirtmeyi; elin Alman komünistine adıyla sanıyla **"Yoldaş"** dedirtmeyi nasıl becerdi?

Hüseyin amca haklı, bu Allahın işine karışmaya gelmiyor...

Behice Boran DKP Başkanı Herbert Mies'i ziyaret etti

18 Mayıs tarihinde DKP'nin Düsseldorf'taki merkez binasında Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran ile Alman Komünist Partisi (DKP) Başkanı Herbert Mies biraraya gelerek, görüş alışverişinde bulundular. Behice Boran Türkiye'deki gelişmeler ve TİP'in barış ve iş mücadelesi, yabancı düşmanlığına karşı uğraşıları ve eylem birliği konularında DKP Başkanlığına bilgi vererek, bu mücadelede DKP'nin örnek rolünü vurguladı ve **"TİP ile DKP arasındaki ilişkileri proletarya enternasyonalizmi çerçevesinde geliştirmek istiyoruz"** dedi.

DKP Başkanı Mies ise, 35 saatlik çalışma haftası, iş ve barış mücadelesinin ve bu mücadelede Türk, Kürt ve tüm yabancı işçilerin Alman işçilerle birlikte hareket etmelerinin önemini vurgulayarak, **"DKP'nin Federal Almanya'daki yabancı işçilerle ve Türkiye'de takibata uğrayan demokratlarla dayanışma içinde olduğunu ve TİP'le proleterya enternasyonalizmi temelinde işbirliği içinde bulunduklarını"** söyledi.

Ressam Orhan Taylan için de idam isteniyor

191 SANIKLI Uşak Dev Yol davasında **13 genç ölüme, 14 sanık da ömür boyu hapis cezasına mahkum edilirken 80 sanığa 26 yıla kadar hapis cezaları verildi. Ölüm cezasına çarptırılanların adları şöyle:** Ahmet Acartürk, Avni Yılmaz, Çetin Çelik, Halit Öter, İrfan Oktay, Mehmet Soyadlar, Mustafa Uysal, Oktay Ağlat, Osman Sağcan, Osman Zeybek, Süleyman Oktay, Şadi Yurdusev, Uğur Sümer.

BARIŞ Derneği davasında tutuklu bulunan ressam **Orhan Taylan**, ek iddianame ile ve idam istemiyle DISK davasına dahil edildi.

DIYARBAKIR 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde görülmekte olan 775 sanıklı **Kürdistan İşçi Partisi** davası sona erdi. 405 kişi beraat ederken 153 sanık 23 yıla kadar varan hapis cezalarına mahkum edildiler.

"GALDI, GALDI" adlı eski bir uzun çalardaki türkülerde "bölücülük" **yaptığı iddiasıyla bir süreden beri gözaltında tutulan ses ve türkü sanatçısı** Selda **tutuklandı. İstanbul 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde açılan davada, Türk Ceza Kanunu'nun 142/1. maddesi uyarınca, komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle, Selda'nın 5 ile 15 yıl arasında hapsi isteniyor. Aynı davadan, Türkola plak firmasının müdürü** Feridun Biliş **ile plaktaki türkülerin derleyicisi** Muhlis Akarsu **da gözaltına alındılar.**

KAPATILAN CHP genel başkanı, eski başbakanlardan **Bülent Ecevit** hakkında, yerel seçimler öncesinde basına yaptığı bir açıklama nedeniyle soruşturma açıldı. Yerel seçimlerde oy kullanmayan Ecevit, gazetecilere **"Ülkesinin sorunları üzerinde görüşlerini bildirme hakkına sahip olmayan bir kişinin oy kullanmaya zorlanamayacağı; rahat konuşabileceği bir döneme kadar oy kullanmayacağı, eşinin de aynı şekilde davranacağı"**'nı söylemişti. Bülent Ecevit, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'nda 1,5 saat süreyle ifade verdi.

KAPATILAN Türkiye İşçi Partisi Merkez Yönetim Kurulu üyesi Müşfik Erem, TIP davasındaki 8 yıllık mahkumiyetinden sonra bir parti yayınında komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri mahkemesinde 6 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı.

İSTANBUL Sıkıyönetim 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde sonuçlanan 69 sanıklı **Devrimci Halkın Birliği** davasında 28 sanık beraat ederken, diğerlerine 16 yıla kadar varan hapis cezaları verildi.

Federal Almanya Bedelli Askerlik Girişimi'nin (FEBAG) düzenlediği 19 Mayıs kutlamalarına 11 bin genç katıldı

Askerlik çağındaki gençler bedele karşı şahlandılar

• FEBAG sözcüsü Hamza Aydoğan, askerlik bedelinin düşürülmesi için başlattıkları mücadeleyi daha da hızlandırarak sürdüreceklerini açıkladı.

Bu yılki 19 Mayıs kutlamaları Federal Almanya'daki Türkiyeli gençler tarafından askerlik bedeline karşı görülmemiş bir protesto hareketine dönüştürüldü. Federal Almanya'nın 33 kentinde ve Batıberlin'de yapılan kutlamalar, spor turnuvaları, müzik şölenleri ve kapalı salon toplantıları düzenlenerek yapıldı. Birçok kentte gençler yalnızca bedelin düşürülmesini istemekle kalmayıp, 35 saatlik çalışma haftası için grevde olan ana ve babalarıyla ve Alman işçileriyle dayanışmalarını dile getirdiler. Batıberlin'li gençler atom füzelerine de karşı çıktılar ve **"füze yerine spor sahası ve eğitim"** istediler.

Federal Almanya Bedelli Askerlik Girişimi FEBAG'ın çağrısıyla düzenlenen 19 Mayıs kutlamalarına katılan gençlerin sayısı **11 bini** geçti. **"Bedel 5 bine indirilsin, iş güvencesi sağlansın"** belgisi altında çeşitli sportif ve kültürel faaliyetler biçiminde gerçekleştirilen kutlamalar, 22 bin Mark'lık askerlik bedeline karşı dev bir protesto gösterisi oldu. Ayrıca gene FEBAG tarafından Nisan ayı başında başlatılan imza kampanyasına 19 Mayıs'a kadar **22 bin 500** imza toplandı.

Bu sonuçları gazetemize açıklayan FEBAG sözcüsü **Hamza Aydoğan,** bu başarılı kampanya konusunda şu değerlendirmeyi yaptı:

"Biz gençler 19 Mayıs'ı bir kez daha ağır sorunlarla karşı karşıya olduğumuz bir ortamda karşıladık. 19 Mayıs'ı gerçek bir bayram sevinci ile kutlayamadık. Düzenlediğimiz 19 Mayıs kutlamalarında gençlerin sorunları yankılandı. Başta bedelin indirilmesi ve iş güvencesinin sağlanması istemi, Federal Almanya'nın 33 kentinde 19 Mayıs'lara katılan 11 bin genç tarafından daha gür bir sesle haykırıldı. Bu sayı, bugüne kadar Federal Almanya'nın dört bir yanında yapılmış olan 'Şenlikli Bedel Toplantıları'na katılan gençlik sayısının iki katından fazladır. Bu da gösteriyor ki, her geçen gün daha fazla sayıda genç sorununa sahip çıkıyor. Onu çözmek için yola çıkanların sayısı giderek artıyor. Bedel hareketi, bu soruna hedef olan herkesi kucaklayan bir hareket olma yolunda ilerliyor ve gelişiyor. Şimdi çalışmalarımızı daha da hızlandırarak sürdüreceğiz. Taa ki sonuç alıncaya kadar."

Recklinghausen

19 Mayıs Bedelli Askerlik Komitesi'nin düzenlediği spor gösterisine 280 dolayında genç katıldı. 12 futbol takımının katıldığı turnuvanın yanı sıra atletizm yarışları da düzenlendi. Futbol turnuvasında Bedel-1 *ve* Bedel-2 *takımları sırasıyla birinci ve ikinci olurken,* Bauer Yıldız Spor *üçüncü oldu.*

Batıberlin: Füze yerine spor sahası

Batıberlin'de **Türk Merkezi Bedelli Askerlik Komitesi, Naunynstr. Gençlik Evi Bedelli Askerlik Komitesi** ve **Türkiye Öğrenci Birliği** 19 Mayıs'ı Türk Merkezi salonunda birlikte kutladılar. 150 dolayında gencin katıldığı ve açılış konuşmasını Türk Merkezi Başkanı **Süleyman Üstün'**ün yaptığı gecenin eğlence bölümünden önce bir açık oturum yapıldı. Açık oturuma katılan gençler, askerlik bedeli yanında gençliğin öteki sorunları üzerinde de durarak, gençlerin eğitiminin önündeki engellerin kaldırılmasını, işsiz gençlerin kahve köşelerinden kurtarılmasını, atom füzeleri yerine spor sahaları açılmasını ve 35 saatlik iş haftası isteminin gerçekleşmesini istediler. FEBAG'ın çıkardığı **"Bülten"** gazetesinin kapışıldığı gece biterken gençler şöyle diyordu: **"Sesimizi daha da yükseltmeliyiz. Bedelli soyguna hayır, yaşasın gençlerin birliği."**

Frankfurt'taki gösterilerde binlerce genç

Frankfurt'ta Gençler Birliği tarafından düzenlenen 19 Mayıs Spor ve Müzik Şöleni binlerce gencin katılımıyla son yılların en büyük açık hava gösterilerinden biri oldu. Sabahın erken saatlerinde Gençler Birliği Başkanı'nın konuşmasıyla başlayan şölende 10 futbol takımının katıldığı **"Futbol Turnuvası"** yanında atletizm, tek-wando ve güreş yarışmaları da yer aldı.

Spor gösterileri dışında öğleden sonra başlayan **"Müzik Şöleni"** Ostpark'ta kurulan büyük sahnede Frankfurt Türk Halkevi Halkoyunları Topluluğu ve gençlik orkestralarının katılmasıyla yapıldı.

Hannover ve Kaiserslautern'de 500 genç

Hannover ve Kaiserslautern kentlerinde sahasında düzenlenen ve 4,5 saat süren

İZLENİMLER

O gün bir başkaydı

Çetin SÖZER

19 Mayıs 1984, Federal Almanya'da yaşayan Türkiyeli gençlik için bir başka gündü. Bir tarafta gençliğin askerlik bedelinin indirilmesi için yürüttüğü mücadele, diğer taraftan Alman işçi sınıfının 35 saatlik iş haftası için verdiği amansız kavga...

Beş yıl öncesinin Türkiyesi geldi gözlerimin önüne. O zaman da öyleydi: Bir yanda grevler, öte yanda gençliğin

mücadelesi.

O gün aklımdan hiç çıkmaz. Bu görkemli günlerin birinde IGD'li bir arkadaşım bana grevci işçilerle dayanışmaya gidileceğini söylediydi. İlk defa katılıyordum işçi sınıfının yanında böyle bir eyleme. IGD'li gençler olarak çaylarımızı, şekerlerimizi, kendi aramızda topladığımız dayanışmayı alıp yola düştük. Fabrikanın 200 metre ötesinde durduk. Sıraya geçtik. Önde pankartımız yürüyüşe geçtik: **"IGD'den Lastik-Iş'e selam!"**

Grevci işçilerde kısa bir tereddüt. Gelenlerin kim olduğunu tanıyınca hepsi bir ağızdan yanıt veriyorlar: **"Lastik-Iş'ten IGD'ye selam!"**

Bir anda sarmaş dolaş olduk işçilerle gençler. Herkesin yüzü gülüyor. Tam o sırada davulcu vuruyor davula, herkes kolkola, çekiyoruz grev halayını...

Ve 19 Mayıs 1984, Stuttgart. Türkiye'den binlerce kilometre uzaktayız. Alman Sendikalar Birliği DGB'nin salonunda askerlik çağında 800 Türkiyeli genç bir aradayız. Salonun her tarafı 35 saatlık iş haftası için greve giden işçilerle dayanışmayı dile getiren afişlerle kaplı. Kürsüye grev yağmurluğuyla bir sendikacı çıkıyor:

– Siz bizi 35 saatlık iş haftası mücadelesinde nasıl destekliyorsanız, biz de sizi bedelin indirilmesi mücadelesinde sonuna kadar destekleyeceğiz.

Toplantının sonunda, bir önceki akşam Basın İşçileri Sendikası Stuttgart Bölge Başkanı'nın kışkırtılan bir şoför tarafından ezildiği grev yerine bir delegasyon göndermemiz öneriliyor. 50'ye yakın genç sazımızla sözümüzle gidiyoruz oraya. Yerli yabancı tüm işçiler bağrına basıyor bizleri. Hepsinin yüzü gülüyor. Tıpkı Türkiye'deki gibi, daha kararlı, daha bir inançlı.

Ertesi gün eylemimizi değerlendiriyoruz. Gidenler gitmeyenlere anlatıyor, gidemeyenler üzgün. Tam o sırada köşede oturan bir genç, **"Arkadaşlar benim babam da grevde, isterseniz Çarşamba günü onun çalıştığı BEHR fabrikasına gidelim."** diyor. **"Gidelim"** diyoruz hep bir ağızdan. Ve bir başka genç atılıyor: **"Öbür gün de benim babamın çalıştığı WAHLE'ye gideriz..."**

Stuttgart

Askerlik çağındaki gençler Basın İşçileri Sendikası Bölge Başkanı'nın otomobille ezilip ağır yaralandığı grev yerindeler.

Hannover ve Kaiserslautern kentlerinde yapılan 19 Mayıs kutlamalarına 500 genç katıldı. Hannover Askerlik Çağındaki Gençler Girişimi'nin 20 Mayıs günü Freizeitheim Linden'de düzenlediği toplantıya 200 genç katıldı ve toplantı 4,5 saat sürdü. Bir gün önce Haus der Jugend sahasında düzenlenen ve 4,5 saat süren futbol karşılaşmasına ise 8 takım katıldı.

Kaiserslautern'de askerlik çağındaki gençler girişimi ile Türk Danış spor derneğinin birlikte düzenledikleri geceye 300 kişi katıldı.

SÖYLEŞİ

FEBAG sözcüsü Hamza Aydoğan sorularımızı yanıtladı

"Deyim yerindeyse FEBAG, bedel hareketinin motorudur"

Türkiye Postası: Federal Almanya'daki Türkiyeli gençlerin askerlik bedelinin indirilmesi için başlattıkları hareket hızla büyüyor. Federal Almanya Bedelli Askerlik Girişimi FEBAG'ın bu hareketteki yeri nedir?

H. Aydoğan: Deyim yerindeyse, FEBAG bedel hareketinin motorudur. Bildiğiniz gibi, FEBAG 24-25 Mart'ta Frankfurt'da yapılan ve 52 kentteki gençlerin oluşturdukları yerel girişimlerden 152 delegenin katıldığı **Dayanışma Toplantısı**'nda kuruldu. FEBAG **"Bedel"** sorununa hedef olan ve sorunun çözümü için harekete geçen binlerce gencin birlikte oluşturdukları yığınsal bir girişimdir ve bu sorunla karşı karşıya bulunan herkese açıktır. Kuruluş kararında da belirtildiği gibi, FEBAG bu konuda yapılan çalışmaları merkezi olarak koordine etmek ve tek tek kentlerdeki çalışmaların uyum içinde sürmesini sağlamak için kuruldu. FEBAG, bedelin indirilmesi ve iş güvencesinin sağlanması mücadelesinde Federal Almanya'da yaşayan tüm Türkiyeli gençleri temsil ediyor. Biz bedel miktarını fazla bulan ve indirilmesini isteyen herkesin bizimle ortak hareket etmesinden yanayız. Hiç bir genç bu hareketin dışında kalmamalıdır. Ortaya koyduğumuz istemler tüm askerlik çağındaki gençlerin istemlerini yansıtıyor.

Bu konuda yaptığımız çalışmalar geniş yankı ve destek buluyor. **"Bedel 5 bine indirilsin-Iş güvencesi sağlansın"** istemi altında başlattığımız imza kampanyasına 2 ay içinde 25200 kişi katıldı. Federal Almanya'nın 33 kentinde girişimlerimizin aynı istem altında kutladıkları 19 Mayıs'lara 11 bin kişi katıldı. FEBAG'ın kurulmasının ne kadar isabetli olduğunu, elde ettiğimiz bu sonuçlardan görüyoruz.

Türkiye Postası: Federal Almanya'daki sendikalar başta olmak üzere Alman kuruluşlarıyla da ilişkiler kurdunuz. Bunlardan söz eder misin?

H.Aydoğan: Evet. FEBAG bütün yerel girişimlerimiz ve askerlik çağındaki bütün gençler adına Federal Alman kamuoyunda saygın kuruluş ve kişilerle ilişki kuruyor ve onlardan destek istiyor. Burada özellikle Alman Sendikalar Birliği DGB ile kurduğumuz diyaloğun ve DGB'nin bize sağladığı desteğin ayrı bir önemi vardır. DGB Türk işçileri sorumlusu ağabeyimiz **Mete Atsu** düzenlediğimiz toplantılara katılıyor ve bize her konuda yardımcı olmaya çalışıyor.

Ayrıca bizi destekleyen milletvekilleri, yazarlar, sanatçılar var. İşte FEBAG'ın önemi böyle kanıtlanmış oluyor. Şimdi bu ilişkileri geliştirerek sürdürmek ve yeni ilişkiler kurmak için bunu gerekli görüyoruz.

Türkiye Postası: Bedelin indirilmesi için Özal hükümetinin bir tasarı hazırladığı söyleniyor. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

H Aydoğan: Bu bize şunu gösteriyor: Bedelli askerlik girişimlerinde birleşen binlerce gencin çalışmaları meyvelerini vermeye başlamış ve ilk hedefine ulaşmıştır. Yani sorunu yetkili çevrelerin, hükümetin gündemine getirmiştir. Ancak hemen belirtelim ki, biz vaat değil sonuç istiyoruz. Bedelin herhangi bir miktara değil, çalışan gençlerin ödeyebileceği bir miktara, yani 5 bin Mark'ı geçmeyecek bir miktara indirilmesini istiyoruz.

İstemlerimiz parlamento kapılarına dayandı. Ve biz gençler asıl şimdi istemimizi bu kapıdan içeri sokmak için sesimizi daha da yükselteceğiz. Önemli olan şudur: Federal Almanya'da yaşayan Türkiyeli gençler ilk kez sorunlarının çözümünü ele alıp böyle geniş bir çapta ve sayıda harekete geçtiler. Biz gençler, bugüne kadar bize hep söylenen, **"siz sorununuzu dile getirin yeter, gerisini büyükler halleder"** düşüncesini yıkıp sorunumuzun çözümünü kendi ellerimize alıyoruz. Sorunu nasıl olsa hükümet ele alacak deyip beklemeyeceğiz. O nedenle şimdi çalışmalarımızı daha bir canlı, daha enerjik, daha görkemli sürdüreceğiz.

Türkiye Postası: Bundan sonra ne gibi çalışmalar yapmayı düşünüyorsunuz?

H. Aydoğan: Biraz önce de belirttik: Bedel hareketi hiç kimseyi dışarda bırakmayacak bir hareket olma yolunda gelişiyor. Bu aynı zamanda sorunun çözümünün de ifadesidir. Yani gelecekdeki çalışmalarımız, bu hareketi hiç kimseyi dışarda bırakmayacak bir biçimde geliştirmek yönünde olacaktır.

Başlattığımız imza kampanyası önümüzdeki dönemde de aşamalı olarak sürecektir. Bedel sorunu olan gençlerin ve yakınlarının ezici çoğunluğunun bu kampanyaya katılmalarını sağlamak için çalışmalarımızı yoğunlaştıracağız. Burada yeri gelmişken hemen belirtelim: Gençlerin yakınlarından söz ettik. Yani onların ana-babalarından, eşlerinden, kardeşlerinden. Kuşkusuz onlar da bedel sorunundan etkileniyorlar. 5 çocuğunun birden askerliği gelen 100 binlik Ali dayının durumu gazetenizin geçen sayısında bir okuyucu mektubunun konusunu oluşturuyordu. Bu sorun ana-babalarımızın da belini büküyor. O bakımdan önümüzdeki çalışmalarımızda ana-babaların da yer almaları, biz gençleri desteklemeleri yönünde çaba göstereceğiz. Öte yandan genç kızlar, bacılar da gençlere omuz vermeli, onların çalışmalarına katılmalıdırlar.

Kısacası: Önümüzdeki çalışmaların yöneldiği hedef, bedel sorunundan etkilenen herkesin bu harekette yer almalarını sağlamak olacaktır. Sorunun çözümü de buradan geçiyor zaten.

Batıberlin Sosyalist Birlik Partisi (SEW) 25-27 Mayıs günlerinde 7. Kongresini yaptı

SEW yabancılara oy hakkı istiyor

- **Batıberlin komünistleri SPD'-ye ve Alternatif Liste (AL)'e 10 Mart 1985 seçimleri için işbirliği ve sağa karşı bir koalisyon kurmayı öneriyorlar**

Batıberlin Sosyalist Birlik Partisi'nin (SEW) 7. Kongresi 25 Mayıs Cuma günü **"Palais am Funkturm"**'da açıldı. Oy ve söz hakkına sahip toplam 587 delege ile açılan ve 27 Mayıs Pazar akşamı sona eren Kongre'yi aralarında **Türkiye Komünist Partisi**'nin de bulunduğu 30 kardeş komünist ve işçi partisi ve ulusal kurtuluş hareketi temsilcileri de izlediler. Konuklar arasında SPD ve AL partilerinin, barış hareketinin ve sendikaların temsilcileri de bulunuyordu. Kongre'ye temsilci gönderen partilerden **Sovyetler Birliği Komünist Partisi, Almanya Sosyalist Birlik Partisi, ABD Komünist Partisi, Küba Komünist Partisi, Alman Komünist Partisi Fransız Komünist Partisi, Afgan Demokratik Halk Partisi, Filistin Kurtuluş Örgütü, Vietnam Komünist Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Portekiz Komünist Partisi** ve **Çekoslovakya Komünist Partisi** sözcüleri ayrıca birer konuşma da yaptılar.

Kararlar

SEW'nin 7. Kongresi çalışmaları sonunda, Stockholm'da silahsızlanma ve güvenliği artırıcı önlemler konusunda görüşmeler yapmakta olan konferansa katılan 35 devletin temsilcilerine bir çağrı, 35 saatlik çalışma haftası ve Orta ve Latin Amerika halklarının anti-emperyalist savaşımıyla dayanışma konularında iki karar ve **"Güvenli bir gelecek için barış ve emek kenti"** başlıklı açıklama tasarılarını onaylayarak kabul etti.

Çalışma Raporu

Kongre'nin ilk günü SEW Yönetim Kurulu'nun raporunu okuyan Parti Başkanı **Horst Schmitt**, SEW'nin barış ve iş için ve Batıberlin'e güvenli bir gelecek sağlamak için mücadele ettiğini vurgulayarak barış savaşımı, anti-emperyalist savaşım ve sosyalist ülkelerin başarıları üzerinde durdu. ABD'nin başını çektiği silahlanma yarışını, Batı Avrupa'-

Batıberlin'de hızla tırmanan yabancı düşmanlığının nazi Almanyası'nın Yahudi düşmanlığını hatırlattığı belirtilen çalışma raporunda, yabancı düşmanlığının, intikamcılığın ve şovenizmin CDU ve FDP'nin izlemekte oldukları politikadan kaynaklandığı vurgulanarak şöyle dendi: **"Kentimizdeki yabancıların ve yerli halkın düşmanı aynıdır ve bu düşman tekelci sermayedir."**

Yabancıların aile fertlerini yanlarına getirmelerini sınırlama girişimlerinin ve sığınma hakkına getirilen kısıtlamaların eleştirildiği çalışma raporunda, Batıberlin'deki bütün yabancılara Helsinki nihai senedinde yer alan hakların tanınması gerektiği savunularak şöyle dendi:

"Batıberlin'de üç yıldan fazla bir süredir oturmakta olan yabancı hemşehrilerimize, kendi vatandaşlık haklarını yitirmeksizin, Senato seçimlerinde ve semt yönetimleri için yapılan seçimlerde oy hakkı verilmesi de dahil olmak üzere eşit politik, ekonomik ve sosyal haklar tanınmasını istiyoruz."

SPD ve AL'e koalisyon önerisi

Gelecek yılın 10 Mart günü yapılacak seçimler konusunun da ele alındığı çalışma raporunda, iktidardaki CDU/FDP partilerinin işçi ve halk düşmanı koalisyonuna karşı Sosyal Demokrat Partiye (SPD) ve Alternatif Liste'ye (AL) koalisyon önerisi getirildi. Parlamento dışı savaşımda SEW, SPD ve AL arasında zaten hayata geçmeye başlamış olan işbirliğinin parlamento içinde de gerçekleştirilmesi gereği üzerinde durularak, 1985 yılındaki seçimlerde bu iki partiye, CDU ve FDP'yi azınlıkta bırakacak bir işbirliği yapma önerisi yapıldı.

Kongre'nin Pazar günkü sabah oturumu sürerken, Batıberlin'de yaşayan Türk, Kürt, Şilili, Yunanlı, Iraklı, Filistinli, Iranlı ve Ispanyolları temsilen 140 kişilik bir delegasyon ulusal bayraklarıyla salona girdiler. Hepsinin adına kürsüden 15 dakikalık konuşma yapan Kürt emekçinin sözleri sık sık alkışlarla kesildi. Yabancılar salondan ayrılırken bütün delegeler salonu alkışlarla inletiyordu.

Foto: Henschel

"Anneler Günü" protestosunda 35 saatlik iş haftası ana belgi oldu

Başkent Bonn'da 15 bin kadın yürüdü

İçişleri Bakanı Zimmermann Rheinmetall'den 15 bin, Krupp'dan 45 bin Mark

Hükümet tekellerin vergi kaçakçılığını temize çıkaramadı

35 saatlik çalışma haftası istemine şiddetle karşı çıkan Federal Almanya hükümetinin parlamentodan geçirmeye çalıştığı ve **"partilere bağış"** adı altında vergi kaçakçılığı yapan tekelleri bir çırpıda temize çıkartmayı amaçlayan **"af yasası"** tasarısı yine bir çırpıda suya düştü. "Af yasası" tasarısının kamuoyundan, SPD ve Yeşiller'den ve hatta yasa tasarısını bizzat hazırlayan CDU/CSU ve FDP'nin milletvekillerinden gelen büyük tepkiler karşısında hükümet, tasarıyı oylamaya koymaya bile cesaret edemeden geri çekti.

Savaş sonrası Almanyası'nın en büyük skandalı olarak değerlendirilen bu af girişimine kadarki olaylar dizisi şöyle gelişti:

1982 yazında, **Flick** adlı tekelin Düsseldorf'daki bürosunda yapılan aramalarda, dönemin bakanlarının imzasını taşıyan sayısız fatura bulundu. Faturalar, Flick patronlarının meclisteki tüm partilere yüzbinlerce Mark tutarında **"bağış"**'ta bulunduklarını gösteriyordu. Bonn savcılığının yaptığı soruşturma derinleştikçe **Henkel, Krupp, Rheinmetall, Reemtsma, Siemens, Bosch, Mercedes, Porsche, Karstadt, Metro, Deutsche Bank, Commerz Bank, Spar-**

rıları üzerinde durdu. ABD'nin başını çektiği silahlanma yarışını, Batı Avrupa'ya atom füzeleri yerleştirilmesini ve sosyalist ülkelere karşı Reagan'ın başlattığı anti-komünist **"haçlı seferi"**nin eleştirildiği raporda, SEW'nin mücadelesinde baş yeri **"barışın korunması"** sorununun aldığı belirtildi. ABD'ye yaptığı ziyaretten sonra anti-komünist **"haçlı seferi"** politikası izlemeye başlayan Batıberlin Belediye Başkanı CDU'lu **Diepgen**'i ağır bir dille eleştiren Horst Schmitt, Batıberlin'in NATO üyesi olmadığını hatırlatarak, **"DDR'le uyumlu bir işbirliği yapılmadıkça Batıberlin'in geleceği güvence altına alınamaz"** dedi.

Yabancılara oy hakkı

Batıberlin'in sorunlarına geniş yer ayrılan raporda, işsizlik, konut, eğitim, sanat ve kültür, sağlık, çevre kirlenmesi, demokratik hakların budanması, gençlik ve kadın sorunları yanında yabancılar sorununa da yer verilmekteydi.

Başkent Bonn'da 15 bin kadın yürüdü

12 Mayıs "Anneler Günü"nde başkent Bonn'da 15 bin kadın "Yalnız Çiçek Değil, Hak da İstiyoruz" belgisi altında bir protesto yürüyüşü yaptı. Çeşitli siyasi partilerden, gençlik, kadın, barış örgütlerinden ve sendikalardan kadınların katıldığı yürüyüş boyunca Bonn sokakları atılan belgiler, tencere kapaklarının birbirine vurulmasıyla çıkan sesler, ıslık konserleriyle çınladı. 35 saatlik çalışma haftasının ana belgi olduğu yürüyüşe, işyerlerinin yok edildiği Hoesch, Mönninghoff işletmelerinden kadınlar da katıldı. Yürüyüş sonunda konuşma yapan 21 kişi, kadınların "barış, meslek, öğrenim, eşit haklar" istemlerini dile getirdi. Konuşmacılar arasında DKP Genel Yönetim Kurulu üyesi Irmgard Bobrzik, SPD'li milletvekili Uschi Pausch Gruber, bir sendikacı, bir de yabancı kadın vardı.

Bosch, Mercedes, Porsche, Karstadt, Metro, Deutsche Bank, Commerz Bank, Sparkasse ve daha yüzlerce büyük banka ve firmanın, mecliste kendilerini savunan partilere, yasalara aykırı bir biçimde **"bağış"** yaptığı ortaya çıktı. Savcılığın olaya el koymasına, tekellerin yaptıkları bu bağışları ödedikleri vergilerden düşürmeleri neden oldu. Yasalara göre, partilere 1800 Mark'a kadar yapılan bağışlar vergiden muaf tutulduğu için, tekeller ve satın aldıkları politikacılar işin kolayını ve kârlısını bulmuşlardı. Paralar, illegal **"bağış bankaları"** halinde çalışan partilerin naylon dernek ve vakıflarının hesap numaralarına yatıyor, buralardan partilerin kasalarına akıyordu. Bu naylon kuruluşlara yapılan bağışlar da vergiden düşürülüyordu. İşler danışıklı döğüş halinde yürüyor, **"bağış"** faturasına imzasını atan politikacı bilerek ve isteyerek parababalarının vergi yükünü azaltıyor, onlar da partileri kendilerinden yana yürüttükleri politika için mükafatlandırmış oluyorlardı.

Soruşturmalar sonucu, 1969 ve 1980 arasında bu yolla **214 milyon Mark** tutarında rüşvet verildiği, örneğin yalnızca Deutsche Bank'ın bu "bağış"lardan **29 milyon Mark** vergi kaçakçılığı yaptığı ortaya çıktı. Savcılık, bu vergi yolsuzluğuna ilişkin olarak şimdiye dek, çoğu hala sürmekte olan 1805 dava açtı. Bugün mecliste olan 16 bakan ve parlamenterin ise davaları sürüyor. Başbakan **Kohl**, İçişleri Bakanı **Zimmermann**, FDP'li Ekonomi Bakanı **Lambsdorff**, faturalara imza atanlardan birkaçı.

Tam da emekçilerin sırtındaki vergi yükünü daha da arttıracak yeni **"vergi reformları"**nın hazırlandığı günlerde önerilen **"af yasası"** yalnızca vergi kaçakçılığı yapmış olan tekeller hakkında açılmış olan soruşturmaların durmasını sağlamayacak, aynı zamanda bizzat Başbakanı, İçişleri Bakanı'nı ve daha birçok sermaye sözcüsü politikacının aklanmasını da getirecekti.

Hükümetin hazırladığı bu **"af yasası"** tasarısı grevlerle çalkalanan Federal Almanya'da çok şeye açıklık kazandırdı. **"35 saatlik çalışma haftası ekonomiyi batırır"**, **"Grevler yatırımları önlüyor"**, **"Kemerleri sıkmamız gerek"** diyen CDU/CSU ve FDP'li yöneticilerin bu sözlerinin altında yatan gerçek kamuoyunun gözleri önüne serildi: 35 saatlik çalışma haftası istemine karşı direnen, ilan ettikleri lokavtlarla işçileri kapının önüne koymaya çalışan tekeller, bugünkü hükümet partilerine milyonlarca Mark tutan bu **"bağışları"** boşuna yapmadılar.

SENDİKACI GÖZÜYLE

İsmail KAHRAMAN

İşçi işçi olduğundan...

Tuna nehrinin fışkırıp yeryüzüne aktığı Karaormanlar'ın kuzey yöresinde IG-Metall sendikamız patronlara karşı, 35 saatlik haftalık çalışma istemiyle grev bayrağını açtığı gece ve gözcülerin fabrika kapılarını kucakladığı sabahın çok erken saatlerinde öyle bir yağmur yağdı ki, kırmızı miğferi başına özenle yerleştirmiş ve sarı grev yağmurluğunu giymiş olan Peter gür sesiyle: **"Kara bulutlar da kapitalistleri tutuyor"** dedi. Gülüştük.

Kara bulutların tuttuğu patronları tarih tutmuyor, emekçiler tutmuyor! Sermaye ile emeğin çelişkisi bu, zorlama boşuna. Kızgındılar ve üretim yapar gibi, bir bardak çay içer gibi gelip kapıların önlerini doldurdular. Kızgındılar ve sanki bu kızgınlıklarını belli etmek istemiyormuşçasına, sanki bir düğünde konuk, davul sesi dinler gibi rahat dikildiler demir parmaklıkların önüne.

Ve onlar yerden göğe kadar haklıydılar. Üreten onların eli, dolan kasa beylerindi. Üstüne üstlük 2,5 milyon işsiz, budanan, yokedilen sosyal haklar, bu işi grev paklar!

Franz, Cebrail, Fatma, Yanni, Mehmet Ali, Petalidis, Latif, Sebastian, Romolo, Rıza ve Heidi; greve haydi!

Kamyonun bir yanı açılmış sahne yapılmıştı. Tırmandı çıktı mikrofona, coşkuyla konuştu:

– Arkadaşlar, bunalım var diyorlar, ama işleri tıkırında! Üretim artıyor, işsizlik artıyor! Patronların kârları akıl almaz boyutlara vardı, sömürü ve baskı dur durak bilmiyor. Gelişen teknoloji çalışanların iyiliğine olacağı yerde, patronun aracı oluyor, emekçileri kapı dışarı ediyor...Hiç bir hak grevsiz elde edilmedi. Ortak davranmayla sağlandı. 35 saatlik haftalık çalışma hakkımızı da söke söke alacağız. Ücretlerde bir azalma olmadan bunu talep ediyoruz!

Haber geldi, grev yerleri sağlam! Allahın, tüm zehirli yılanları, pis sürüngen hayvanları yarattıktan sonra elinde kalan kirli artıklardan yaptığı grev kırıcılarının yüzleri kösele olduğundan utandıklarını anlamaya imkan yoktu. Yere bakıyorlardı, kendilerine ve işçi sınıfına ihanet ediyorlardı.

Sevinç yerinde. Genel başkan geliyor, grev gözcüleriyle konuşuyor. Kazanlarla çaylar geliyor, ama en lezzetli çay başka fabrikada metal işçisi olarak çalışan Leyla kadının çayı. Gece pişirmiş, doldurmuş büyücek termosuna. Eliyle dağıttı hepimize. Sonra bize başarılar dileyip sabah vardiyasına yetişti!

Sermaye sınıfının elindeki üretim araçları, sömürü ve baskı silahı değil mi? Grev de emekçilerin bu sömürü ve baskıyı bir nebze olsun azaltmak için kullandıkları karşı bir araç değil mi? Öyleyse lokavt nedir? Patronlar yüzelli kişiyle lokavt kararı aldılar ve onbinlerce işçiyi kapı dışarı attılar. Lokavt bir suçtur! İnsanlığa karşı işlenen bir suç. Hessen eyaleti anayasası lokavtı yasaklamıştır. Almanya Federal Cumhuriyeti anayasasının içinde grev bir hak olarak yazılıdır, ama lokavt yazılı değildir.

Derken sendikanın bildirisi elimize ulaştı: **"İşçileri lokavtla kapı dışarı atanlar, hapse atılmalıdır!"**

Bu satırları grevin dokuzuncu günü yazıyorum. Patronların uyguladığı lokavtlar sonucu dışarı atılanların sayısı yüzbini geçti. Kässbohrer emekçileri yığıldı caddelere. AEG Telefunken ve Magirus işçileri yürüyüşte. Fabrikaya giriyor yürüyüş kolları. İşçi marşları söyleniyor:

İşçi işçi olduğundan
Ezmekten ezilmekten nefret eder
Ne altında köle ister
Ne üstte efendiye boyun eğer...

Sınıf savaşımı kızıştı. Emekle sermaye çelişkisi gözler önünde. Yerimiz Alman işçi sınıfının yanıdır. Haydi uyum sağlamaya!

ÖZETLE

HANEFI YETER

MEHMET AKSOY

Hanefi Yeter ve Mehmet Aksoy Bremen'de

Batıberlin'de yaşayan ressam **Hanefi Yeter** ve heykeltraş **Mehmet Aksoy**, yapıtlarını 27 Mayıs ve 1 Temmuz tarihleri arasında Bremen'deki **"Übersee Museum"**da sergileyecekler. **"El Kapılarında"** adındaki sergiye paralel olarak düzenlenen kültür programında, yine aynı tarihler arasında çeşitli okuma günleri, konserler, film gösterileri ve yabancıların kültür yaşamlarına ilişkin tartışmalar yer alıyor.

Şair İlhami Bekir öldü

Çağdaş şiirimizin önde gelen adlarından Ilhami Bekir Tez'i geçtiğimiz haftalarda yitirdik. 1906 doğumlu şairin başlıca yapıtları "24 saat" ve "Hürriyete kaside". Aşağıda Ilhami Bekir'den bir dörtlük:

Ölüm bir kerre çalacak kapımızı
Hayattan öncesi ve sonrası yalan
Kalçası, göğsü ve altın başıyla
Ne güzeldir ayakta duran INSAN!

Sait Faik'in 30. ölüm yıldönümü

Edebiyatımızın en büyük öykücülerinden Sait Faik tam otuz yıl önce, 48 yaşındayken aramızdan ayrılmıştı. Bir şiir kitabı, iki de romanı olan Sait Faik'in, on iki kitapta topladığı öyküleriyle çağdaş edebiyatımızın en usta kalemleri arasında

Epik tiyatroyu estetik bir tercih değil Ideolojik bir zorunluk olarak kavradı

Türk tiyatrosunda bir öncü: Vasıf Öngören

Vasıf Öngören'in en son çekilmiş fotoğraflarından biri.

Vasıf Öngören için bu yazının başlığında yer alan yargı hiç de abartma değil. Onun ölümünün ardından yayınlanacak bir anma-değerlendirme yazısı acılar sarmayı, gözyaşları döktürmeyi amaçlamamalı. Tıpkı neredeyse **Vasıf Öngören**'in yaşamının amacı haline gelmiş **epik tiyatro** gibi; kişinin bilincine seslenen, bilinçlerdeki bulanıklıkları yoketmeye yönelen **epik tiyatro** gibi...

Vasıf Öngören'in tiyatroculuk serüveni 1959'da, Istanbul Üniversitesi Öğrenci Birliği (IÜTB) **Gençlik Tiyatrosu**'nda başladı. O yıllarda Gençlik Tiyatrosu, sayıları çok az bir kaç profesyonel tiyatro ile birlikte Türk tiyatrosunun en önemli kurumlarından biriydi. Nitekim bugün Türk tiyatro sanatında kendisine tartışılmaz bir yer edinmiş koca bir kuşak, ilk kez ramp ışıklarının karşısına bu amatör sahnede çıktı, **"sahne tozu"** denen ve kişiyi bir daha kopmamacasına tiyatroya bağlayan **"simgesel afyonu"** ilk kez bu sahnede yuttu. Işte bir kaçı: **Erol Keskin, Nisa Serezli, Tolga Tiğin, Metin Serezli, Aras Ören, Oktay Arayıcı, Cüneyt Türel, Senih Orkan, Tuncel Kurtiz, Ülkü Tamer**...ve **Vasıf Öngören.**

27 Mayıs 1960 askeri darbesinin havası, Türkiye Işçi Partisi'nin doğumu, siyasal kutupların CHP-DP arasında bölüşüldüğü bir ülkede sosyalizm ile tanışma, Nazım Hikmet'in dizelerini gizlice okuyup ezberleme, **Yön** dergisinin açtığı yolda yirmi yaşını henüz aşmış bir kuşağın hızla politikleşmesi...Işte **Vasıf Öngören**'in de içinde bulunduğu bir kuşağın ilk **siyasal biçimlenişi böyle oldu.**

Birlikte tiyatroculuğa başladığı arkadaşları birer ikişer profesyonel sahnelere sıçrarlarken, Vasıf Öngören ve bir kaç arkadaşı, tiyatro sanatını daha geniş bir ufuk içinde izleyip öğrenmek üzere, bilinçli bir tercihde bulundular. 1962 yılı sonunda, Batı Berlin'e geldiler. Küçük grubun doğal lideri **Vasıf Öngören**'di. Daha Türkiye'de iken duyup önemsediği bir tiyatroyu, **Bertold Brecht**'in öğretisinin izinde yürüyen başkent Berlin'in ünlü topluluğu **Berliner Ensemble**'ı izlemek kararındaydı. Öyle de yaptı.

Niçin **Bertold Brecht**, niçin **Berliner Ensemble?** Bu soruların o yıllar için pek de kesin yanıtları yok. Belki bir sezgi, belki dramatik tiyatronun ulaştığı tıkanmışlığı sanatçı güdüsüyle kavrama... Belki bir umut. Bunun ötesi pek olası değil. Çünkü o yıllarda Brecht'in adını ve epik tiyat-

Vasıf Öngören Türkiye'de, yukarıda özetlediğimiz yönde tiyatro savaşının, bir deneme raundu sayılabilecek ilk çıkışını 1964 yılında, **Göç** adlı oyunuyla yaptı. Türkiye'de kapitalizmin gelişmesi sonucu yoksullaşan bir esnaf ailesinin geçirdiği **"proleterleşme süreci"**ni sahneye getiren oyun, Vasıf Öngören'in içinden yetiştiği amatör **Gençlik Tiyatrosu** tarafından sahnelendi. O yılların ilerici örgütü TMFM'-nin düzenlediği Uluslararası Kültür Şenliği'nde sergilenen oyun ilgi topladı. Ama bu ilgi bir amatör tiyatro şenliğinin çapını da aşmadı.

Oysa daha **Göç** oyunu ile **Vasıf Öngören** epik tiyatroyu bir **sistem** olarak ortaya koymuştu. Oyun illüzyon tiyatrosunun kurallarını tümüyle reddediyor, seyirci yoksullaşıp proleterleşen aileyi **"ah, vah"** etmeden, tersine yoksullaşma sürecini adım adım nedenini, nasılını bulup çıkarmacasına izliyor, yargı veriyor, eleştiriyor-

temsil ediyordu ama tiyatro teorisine ilişkin düzeyleri, sosyalizmin bilimine ilişkin yetkinlikleri oldukça elverişsizdi. Öngören de koltuğunun altına **"Asiye Nasıl Kurtulur?"** oyununu aldı, yanına aynı toplulukta çalışan üç genç arkadaşını (**Mustafa Alabora, Erdoğan Akduman, Halil Ergun**) çekti ve kendi tiyatrosunu kurdu: **Ankara Birlik Sahnesi.** 1969-1970 tiyatro mevsiminde **"Asiye Nasıl Kurtulur?"** seyirciye sunuldu. Oyunu Vasıf Öngören yönetmişti. Ana rolünü her türlü övgünün üstünde bir oyun çıkaran **Semiha Berksoy**, Asiye'yi ise **Zeliha Berksoy** oynuyorlardı. Oyun bir tiyatro olayı oldu. Yanılmıyorsak yılın oyunu seçildi. Vasıf Öngören de yılın yazar ve yönetmeni. Mesleki deyişle oyun **"tuttu"** da. Aylarca kapalı gişe oynadı. Izmir ve Istanbul turneleri de aynı başarının yinelenmesi oldu. Ama hepsinden önemlisi Türk tiyatrosu **epik** tiyatro ile ilk kez karşılaşıyor, o güne kadar kimi **"entellektüel"** çevrelerde ve tiyatro-

Işte bu anlamda ve bu bağlamda Vasıf Öngören, Türk tiyatrosunda bir öncüdür.

Epik tiyatroyu teorik, ideolojik, sanatsal bir **"bütünlük"** içinde kavrama tutarlığı Vasıf Öngören'in öteki çalışmalarında da kendini her zaman gösterdi. Ankara Birlik Sahnesi'nde Berthold Bracht'in **Adam Adamdır** oyununun sahnelenmesi, Gençlik Tiyatrosu'da **Kuralla Kuraldışı** denemesi, kendi yazdığı **Zengin Mutfağı, Almanya Defteri,** Dostlar Tiyatrosu'nda **Kafkas Tebeşir Dairesi** dramaturji çalışması... Vasıf Öngören'in tiyatro yaşamından seçtiğimiz bu çalışmaların tümünde yukarıda değindiğimiz ve Öngören'i açıklamak için altını defalarca çizmemiz gereken **"bütünlük"** gözlenir.

Nitekim Öngören'in yazdığı **Zengin Mutfağı** adlı oyunun Istanbul Şehir Tiyatroları'nda sergilenişi sırasında bu **"bütünlük"**ün anlamı daha bir somutlandı. Oyunu Öngören yazmıştı ama sahneye **Başar Sabuncu** koymuştu. Sabuncu Türkiye'de

olan Sait Faik'in, on iki kitapta toplandığı öyküleriyle çağdaş edebiyatımızın en usta kalemleri arasında saygın bir yeri var. İlk öyküleri 1934 yılında **Varlık**'ta yayınlanan yazarın en ünlü yapıtları arasında **Semaver, Şahmerdan, Kumpanya, Son Kuşlar, Alemdağda Var Bir Yılan** adlı hikaye kitaplarını ve **Şimdi Sevişme Vakti** adlı şiir kitabını sayabiliriz. **"Niye kibar zümreyi yazmıyorsunuz?"** diye soranlara Saik Faik'in verdiği yanıt onu en kestirmeden tanıtıyor: **"Bana öyle gelir ki onlar yaşamaktan hiç zevk almazlar. Yaşamaktan zevk alanları severim ben. Yaşamalı bu dünyada..."**

MERYL STREEP

Hollywood'dan üç barış savaşçısı

Geçtiğimiz günlerde **"Nükleer silahsızlanma için kadınlar"** adlı, ABD'de faaliyet gösteren bir eylem grubu sanat çevrelerince çok tanınan üç sinema oyuncusuna madalya verdi. Hareketin önderlerinden **Dr. Helen Caldicott** tarafından verilen madalyaları Boston'da düzenlenen bir törende **Margot Kidder Meryl Streep** ve **Jane Alexander** aldılar. Silahsızlanma konusunda yaptıkları çalışmalarla bu ödüle layık görülen üç sanatçı, Reagan yönetiminin aşırı silahlanma politikasına Amerikan halkının ve aydın çevrelerinin karşı oluşuna güzel bir örnek oluşturuyor.

umut. Bunun ötesi pek olası değil. Çünkü o yıllarda Brecht'in adını ve epik tiyatro kavramını bilenlerin sayısı bir elin parmaklarını bulmuyordu. Brecht ve daha önemlisi ürettiği tiyatro **sistemi** daha çok edebiyat çevrelerinde duyulmuştu. Ortada bir Adalet Cimcoz'un ustaca Türkçesi ile çevirdiği **"Sezuan'ın İyi İnsanı"** adlı oyun var; bir de Teoman Aktürel'in kendinden başka kimselerin sökemediği çetrefil Türkçesi ile biraz çeviri, biraz derleme, biraz da laf kalabalığından oluşan bir el kitapçığı...

Felsefi ve ideolojik temelde neredeyse bir çöl olarak terkettiği Türk tiyatrosu ile 1968 yılında yeniden buluşuncaya kadar, Vasıf Öngören, salt tiyatro tekniği eğitimi görmedi. Hatta denebilir ki, tiyatronun **"teknik"** yanı onun bu 6 yıllık Avrupa serüveninde pek az bir yer tuttu. O, tiyatro sanatını **felsefi ve ideolojik bir bütünlük** içinde kavramasını sağlayacak bir yörüngede yürüdü. Brecht salt bir tiyatro öğretmeni, bir tiyatro ustası değil, tersine insanlığın ulaştığı en ileri düşünce yöntemi olan **diyalektik materyalizmin** tiyatro sanatındaki kuramcısıydı. Keza sanat ile ideoloji arasındaki diyalektik bağ, Brecht'in öğretisinde bilimsel bir içerik kazanıyordu. **Marksist-Leninist** ideolojinin sanatta yansısının, **niçin dramatik olamayacağı** ve **niçin epik tiyatro olması gerektiği** Brecht tarafından kanıtlarıyla ortaya konmaktaydı.

Son paragrafta kısaca değinilen, oysa ciltler dolusu kitaba konu olan bu özellik kavranmadıkça, Vasıf Öngören önemsizleşir. Sadece dramatik tiyatroya alternatif olarak ortaya sürülmüş, Batı tiyatrosunda bir süre **"moda"** olmuş, sonra da yer yer unutulmuş, yada içeriği çürütülmüş bir anti-illüzyonist tiyatro akımının **Türkiye temsilcisi**"nden ibaret kalır. Bu ise sanırız -hele ölümünün ardı sıra- ona yapılacak bir haksızlık, anısına, sanatına saygısızlık olur. Vasıf Öngören epik tiyatroyu, tiyatro sanatında bir **"yöntem"** olarak **değil** bir **"sistem"** olarak kavramıştı ve bu sistemin Türk tiyatrosunda yeşermesi, yerleşmesi, egemen olması için savaş vermişti, veriyordu. İdeolojik, felsefi, sanatsal ve yöntemsel olarak bir bütünlük olarak kavrıyordu epik tiyatroyu. Felsefi temeli diyalektik materyalizm olan, Marksist-Leninist ideolojiye yaslanan, dramatik tiyatronun amaçladığı **"catharsis"**'i (arınmayı) yadsıyan, duygulara değil bilince seslenen, **dünyayı açıklamakla yetinmeyen, onu değiştirmeyi hedefleyen bir tiyatro sanatının** savaşçısı oldu. Tıpkı ustası **Bertold Brecht** gibi.

adım adım nedenini, nasılını bulup çıkarmacasına izliyor, yargı veriyor, eleştiriyordu. Göç, oyun olarak **"ekonomi politik"** açısından oldukça ciddi eksiklikler, en azından sığlıklarla sakattı. Buna karşılık daha ilk denemesinde, Öngören, felsefi bir sağlamlığa, ideolojik bir açıklığa kavuşmuştu.

1968 yılında Türkiye'ye **"kesin dönüş"** yapan Öngören, o yılların Türk tiyatrosunun en militan, en savaşkan, en ilerici topluluğuna, **Halk Oyuncuları**'na katıldı. Ankara'da, Teneke piyesinde küçük bir rol üstlenerek **"profesyonel oyuncu"** olarak çalışmaya başladı. Ancak Öngören'in oyunculukta gözü yoktu. O bir tiyatro kuramcısı, bir tiyatro yönetmeni, bir tiyatro yazarı olarak hazırlanmıştı. Halk Oyuncuları dramaturglarına sunduğu **"Asiye Nasıl Kurtulur?"** oyunu kabul edilmedi. Halk Oyuncuları topluluğu o dönemde alkışlanası bir savaşkanlığı, dinamikliği tiyatro ile ilk kez karşılaşıyor, oğüne kadar kimi **"entellektüel"** çevrelerde ve tiyatrocular arasında **"Takır takır, ruhsuz, tatsız didaktik, sanatsal kaygılardan uzak, sosyalizm propagandası yapmakla yükümlü, izlemesi keyif vermeyen, oynaması bir o kadar can sıkıcı"** bir tiyatro **"türü"** sanılan epik tiyatro, izleyenleri sarsıyordu. İlk sergilenişinden 15 yıl sonra hiç abartmasız denebilir ki **"Asiye Nasıl Kurtulur?"** oyunu ile Türkiye seyircisine sunulan **"ilk gerçek"** epik tiyatro gösterisi, Türk tiyatrosunda bir dönemeç oldu. O güne dek, şurdan burdan tırtıklanmış kimi tiyatro **"trük"**lerini, oyunların orasına burasına sıkıştırıp **"oyunu epik bir anlayışla ele aldım"** diye ahkam kesen nice anlı şanlı tiyatro yöneticisinin ipliği pazara çıkıyor, Marksizm-Leninizm'den bağımsız, diyalektik materyalist dünya görüşüne yaslanmayan bir **"epik tiyatro kavramı"**ndan söz edilemeyeceğini ortaya koyuyordu.

nu Öngören yazmıştı ama sahneye **Başar Sabuncu** koymuştu. Sabuncu Türkiye'de başarılı bir tiyatro adamıdır. Ne var ki epik tiyatro onun için teorik, ideolojik, sanatsal bir **"bütünlük"** değil bir **"yöntem"**-dir. Bu yüzden oyun, sağlam dokusuna rağmen yer yer zedelenmiştir. Ama en azından meslekten olanlara **epik tiyatronun bir yöntem değil, bir sistem olduğunu** da kanıtlamıştır.

Vasıf Öngören üstüne bu kısa anmadeğerlendirme yazısı bir çok noktayı özetledi; kimilerine değinmedi bile. Türk tiyatrosunda bir dönemece damgasını vurmuş, öncü bir tiyatro adamının ardından çok daha geniş kapsamlı değerlendirmelerin, incelemelerin üretilmesi gerekir. Türk tiyatro ve edebiyatçıları için bu bir ödevdir. Bu ödevin bilinçle ve sorumluluk duygusu ile yerine getirilmesi gerek. Bu **Vasıf Öngören'i** de hoşnut edecektir.

Amsterdam'da Vasıf Öngören'i anma toplantısından izlenimler

Vasıf'sız Türk tiyatrosu vasıfsız kalacak

Yücel FEYZİOĞLU

Dün Amsterdam'a geldik. Buluştuğumuz o durakta bekladik. Hani; **"Siz durun, ben 23 dakika sonra oradayım"** demiştin ya. Yarım sat bekledik gelmedin, bir saat bekledik yoktun, birbuçuk saat geçti gelmedin. Neden?.. Senin yerine arkadaşlar gelip bizi aldılar. **"Meral sizi bekliyor"** dediler. Çiçeklenmiş bir fidan devrildi içimizde. Sen neredeydin?.. Radyolar, telefonlar, telsizler yalan söylüyorlardı, gazeteler yalan yazıyordu değil mi Vasıf? Hepsi yalandı. Seni evin köşesinde bulacaktık.

Bak yönettiğin tiyatroyu bugün sensiz açmışlar. Herkesin gözü yaşlı, herkes yas içinde. Gelenleri sen çağırmamışsın bu kez. Kurduğun **"Elkapıları İşçi Tiyatrosu"**, HTIB ve Hollanda Kültür Bakanlığı-STIPT- birlikte çağrı çıkarmışlar. Herkes bir şaşkın, bir şaşkın ki Vasıf, anlatılması güç. Şimdi tiyatroyu yönetecekmişsin gibi geliyor insana. Oracıkta tiyatronun adını değiştirip **"Öngören İşçi Tiyatrosu"** koyuyorlar, bir ferahlık yayılıyor içimize. Hollanda Kültür Bakanlığı'ndan Von Opsen:

– Yıllar önce, Türkiye'de tiyatro var mı? diye sorduğumuzda, 'yok' demişlerdi. Seni tanıdık Vasıf, sen 'var' dedin. Öylesine büyük bir girişim başlattın ki burada, bunu kısa zamanda kanıtladın. Elkapıları İşçi Tiyatrosu'nda Brecht'i, Vasıf'ı görmeğe başladık..." diyor.

Tiyatro yönetmeni Theo Ruiter:

– "...Çok heyecanlıydık. Neyin nasıl olacağını bilmiyorduk. Seni bekliyorduk. Sonra sen koltuğunda gazetelerinle çıkıp geldin. Herşeyi öylesine ayrıntılı, öylesine bilinçli anlattın ki, heyacanımız yatıştı. İşe koyulduk. Senden çok şey öğrendik..." diye sözlerini bitiriyor.

Bank-Sen Genel Sekreteri Yücel Çubukçu:

– Sen tiyatroyu işçi mahallelerine götürmeyi, tiyatro zevkini işçilere aşılamayı bildin. Sen sırtında taşıdığın o kariyerinle kimseyi ezmez, herkesle kaynaşıverirdin. diyor.

Ve dünyanın birçok yerinden sanatçılar, tiyatrocular, sendikacılar ve mesajları geliyor Vasıf. İngiltere'den, Fransa'dan, Yunanistan'dan, Federal Almanya'dan, İsveç'ten, Portekiz'den, İspanya'dan, DDR'den... Ve Türkiye'den, sevgili yurdumuzdan... Senin yokluğunu kimse içine sindiremiyor...

Özlem Özgür, Hollanda Kaynaşık Kültürler Vakfı adına sanatçı **Hügo Peters,** ozan **Yaşar Miraç,** daha nice insanlar konuşmak için sıradalar...Senin için söylenenler ne kitaplar tutar, ne de dosyalar...

Batı Berlin'den gelen **Süleyman Üstün** şöyle diyor Vasıf:

– Ölmeden önce onların büyüklüğünü bir kavrayabilsek... Değerlerini bir bilebilsek... Acaba Vasıf'ın yüreğine mi indirdik diye düşünüyorum... Ama şunu vurgulamak istiyorum, Vasıf'sız **Türkiye tiyatrosu belki de uzun süre** vasıfsız **kalacaktır...**

Sevgili dost paylaşıyorum bu görüşü. Önümüzde duran çürümüş kütükleri bir fiskede geçe geçe, en sağlam kaya gibi duranları aşa aşa geldik bugüne. Çağlayıp akmaya başladık yine. Fabrikalarda işçiler ufak ufak kiremitler örüyorlar. Tüm dostların, düşmanların gözleri bizim üstümüzde. Yeniden coşkuyla başladık işe. **Yazarlar Vakfı** senin eserin olacak. Nasıl bırakıp da gidersin öyle? Nasıl?.. Hiç inanamıyorum, hiç aklım almıyor sevgili ağabey!

ABD, Lübnan'daki yenilgisini Körfez'de bir zaferle mi kapatmak istiyor?

Reagan yönetimi gözünü yine Körfez'e dikti

Geçtiğimiz ay içinde Basra Körfezi'nde Irak'ın Harg adasında yükleme yapan Iran tankerlerine saldırısıyla başlayan ve Irak-Iran arasındaki çatışmayı tırmandıran tanker savaşı ABD'nin Körfez'e müdahale konusunu yeniden gündeme getirdi. Körfez'de son on gün içinde 11 petrol tankerine saldırılırken, Irak tanker trafiğini tehdit ederek Iran'ın savaş harcamalarının mali kaynağını kurutmak istemektedir. Iran'ın zaferinden ve **Saddam Hüseyin** hükümetinin düşmesinden endişe eden petrol zengini Arap rejimleri ise Irak'ı desteklemektedirler.

ABD, Körfez'e hangi yoldan müdahale edebilir?

UMMAN **Denizi'ndeki ABD uçak gemisinden kalkan jetlerle tankerlere hava korunması sağlayarak**

ABD **Hava Kuvvetleri'nin Suudi Arabistan ya da Kuveyt'deki üslerine 7-8 filo F-15 jeti yerleştirerek**

KÖRFEZ'**de seyreden petrol tankerlerinin ABD savaş gemilerince korunmasını sağlayarak**

IRAN'**a saldırıp, İran askeri havaalanlarını imha edip İran'ın zayıf hava gücünü tümüyle ortadan kaldırarak**

ABD, Iran-Irak savaşının tırmanmasından nasıl yararlanacak?

Dördüncü yılına giren Iran-Irak savaşının başlangıcından bu yana savaştan bölgedeki askersel varlıklarını arttırmak amacıyla yararlanan ABD ve NATO ülkeleri, şimdi de bunalımın artmasını körükleyerek Körfez'e doğrudan dalmanın planlarını yapmaktadırlar. Şu anda ABD'nin Hürmüz Boğazı yakınlarında Umman denizi açıklarında bir donanma beklettiği, Suudi Arabistan'da bulunan Amerikan **"Awacs"** erken uyarı uçaklarının ise bölgeyi sürekli gözledikleri bildirilmektedir. Ayrıca Körfez'deki son gelişmeler üzerine **Reagan** Suudi Arabistan kralına bir mektup yazıp, istendiği takdirde askeri güç kullanmaktan çekinmeyeceğini bildirmiş ve bu nedenle Suudi Arabistan'daki üslerden yararlanmak için izin istemiştir.

Öte yandan, Hürmüz Boğazı'nın kapatılmasına yol açacak bir durumu çıkarları açısından çok tehlikeli olarak değerlendiren ABD'nin Körfez'den yapılan petrol ithaline bağımlılığı son derece azdır. ABD'nin Körfez'deki çıkarları stratejik ve bölgede genel askersel denetim sağlama konularına ilişkindir. Iran-Irak savaşını, bölgede yeni askersel üsler edinme, bölgedeki petrol zengini ülkelerle işbirliğini geliştirme, bölgedeki ülkeleri askersel olarak kendisine bağlama amacıyla kullanan ABD' şimdi de bölge ülkelerinden yardım istenmesi gibi bir gerekçe yaratarak Körfez'e yerleşmeyi hesaplamaktadır. Ancak şimdiye dek gelişmeler ABD'nin taktik bazı nedenlerden ötürü yalnız başına hareket etmek istemediğini, diğer NATO ülkelerinin kollektif bir hareketi olarak ve Körfez ülkelerinden gelen **"davet"** ile harekete geç-

Savunma Bakanları ilkbahar toplantıları yapıldı

NATO geleneksel silahlarını

Türkiye Postası
15 GÜNLÜK GAZETE 1 HAZIRAN 1984 SAYI: 32

6-12 Mayıs günleri arasında Hollanda'da barışseverler ABD füzelerini çeşitli gösterilerle protesto ettiler

Saat 12'ye 5 var! Hollanda'da yaşam durdu

Yücel ÇUBUKÇU

Savaşın ve Nazi barbarlığının acılarını derinden yaşamış olan Hollanda'da halkın yüzde 64'ü nükleer roketlere karşı. Geçen yıl Den Haag'da 600 bin kişinin katılımıyla, Avrupa'daki en yığınsal barış eylemlerinden biri gerçekleştirildi. Şimdi halk parlamentosunun, Hollanda'ya yerleştirilmesi planlanan 48 Cruise roketinin, geri çevrilmesi yönünde karar almasını istiyor. Parlamento henüz bu konuda bir karar alabilmiş değil. Ancak iktidardaki liberal-muhafazakar koalisyon, halkın bu açık istemi karşısında, roketlerin yerleştirilmesi yönünde karar alamıyor.

Geçtiğimiz 6-12 Mayıs haftası Hollanda'da çeşitli barış örgütlerinden, partilerden ve sendikalardan oluşan **KKN** (Atom Roketlerine Hayır Komitesi) tarafından **"Roketlere Karşı Barış Haftası"** ilan edilmişti. Hafta boyunca toplam 2000 kilisede, barışa değinen ayinler yapıldı. En az 400 bin dindar bu ayinlere katıldılar. Tilburg kentinde, yüzlerce müzisyen sokaklara dökülüp, müzik yaptılar. Sinema sanatçıları 15 dakikalık bir işi bırakma çağrısında bulunmuştu. **"Saat onikiye beş var, Hollanda'da yaşam durdu"** belgisi altında, ilk on dakikası çeşitli biçimlerde gürültü yapılacak, son beş dakika ise, tam bir sessizlikle geçecek bir eylem biçimi idi bu...

Ve 10 Mayıs günü Hollanda'da yaşam durdu. Işçiler tezgah başında önce gürültü yaptılar ve sonra durdular, tam bir sessizlik... FNV büyük kentlerin belli başlı meydanlarında podyumlar kurdu; trafik durdu, tramvaylar, otobüsler durdular. Şehirler beş dakika seslerini yitirdiler. Aynı saatlerde Parlamento'da çalışan personel ve bir çok parlamenter parlamento bahçesine çıkıp, protesto eylemine katıldılar.

11 Mayıs günü ise Amsterdam kenti kanalları ilginç bir gösteriye tanık oldular. **"Barış için kadınlar"** Komitesi Amsterdam kanallarında botlarla barış yürüyüşü düzenlemişti. Komite Başkanı bayan Strikwerda'nın bir bottan yaptığı konuşmanın ardından evrensel ozanımız **Nazım Hikmet**'in **"Hiroşima"** şiirinin türküsü, Türkçe olarak yayınlandı. Nazım Hikmet'-

NATO geleneksel silahlarını daha da geliştirecek

● Nato müttefikleri Sovyetler Birliği'nin karşılıklı olarak silah gücü kullanmama yönündeki önerilerini duymazdan geldiler.

15-18 Mayıs tarihleri arasında Brüksel'de yapılan NATO Savunma bakanları ilkbahar toplantısında NATO'nun son durumu, Varşova Paktı'ndaki gelişmeler ele alındı ve 1985-1990 yılları için üye ülkelere yapılacak yeni silahlanma ve bunun finansmanı konusundaki önerileri tartışan raporlar değerlendirildi. Toplantının gündemindeki en önemli madde ise geleneksel silahların geliştirilmesi oldu. **Pershing-2** ve **Cruise** füzelerinin Avrupa'ya yerleştirilmesine gerçekleşmiş gözüyle bakan Reagan yönetimi ve NATO'nun yönetici çevreleri şimdi de geleneksel silahlara modern teknolojinin en yeni buluşlarını uygulayarak bunları çok daha güçlü tahrip araçları haline getirmek istiyorlar. NATO Başkomutanı ABD'li **Rogers** bu amaçla gelecek on yıl içinde NATO üyelerinin savunma harcamalarını yüzde dört oranında arttırmalarını istiyor. Washington sadece Batı Avrupa'daki ABD birliklerinin manevra kabiliyetinin arttırılması için Batı Avrupa'dan 41 milyar Mark talep ediyor. Bu, Federal Almanya için silahlanma harcamalarının 10 milyar Mark daha arttınlması anlamına geliyor.

Toplantıda kararlar ABD Savunma Bakanı Weinberger'in baskısı altında alındı ve mali program üzerinde görüş birliğine varılmamakla birlikte temel bazı konularda anlaşma sağlandı. Toplantı sonucunda her NATO ülkesinin geleneksel silahlar alanında kendi tercihlerinin bir listesini çıkarmasına karar verildi. Toplantı bitiminde yayınlanan bildiride Danimarka ve Yunanistan Batı Avrupa'ya yeni füzelerin yerleştirilmesi bölümüne çekince koydular, İspanya ise bildiriyi hiç imzalamadı. Öte yanda Belçika hükümeti NATO masraflarına katkısını arttırmamakta ısrarlı görünürken, ülkesine yeni füzeleri yerleştirilmesini erteleme eğiliminde olan Hollanda savunma bakanına da ağır eleştiriler yöneltildi.

Toplantılar sırasında Türkiye'deki deniz üslerine **Harpoon** füzeleri yerleştirilmesi konusu da gündeme geldi ve Yunanistan tarafından sert tepki ile karşılandı. Ancak ortak bildiride NATO, Türkiye'nin **Harpoon** füzelerini almasını da içeren kuvvet hedeflerini onayladı. Toplantıda Türkiye'yi temsil eden Savunma Bakanı **Zeki Yavuztürk** ABD, Ingiltere ve Italya sözcüleri ile yaptığı ayrı ayrı görüşmelerde özellikle Türkiye'nin satın alacağı savaş uçakları ve diğer silahlar konusunda pazarlıklar yürüttü.

Silahlanmayı kim tırmandırıyor?

ABD ve NATO	Sovyetler Birliği
Reagan yönetimi 1985'te silahlanma harcamalarına 305 milyar dolar ayıracak. Harcamalar 1981'de 157 milyar dolar, 1971'de ise 78 milyar dolardı. Yeni yapılan program gereğince, geleneksel silahlar alanında da yapılacak olan gelişmeler NATO ülkelerinin ulusal silahlanma harcamalarını yüzde 4 oranında arttırmalarını gerektiriyor.	**Sovyetler Birliği 1984 savunma harcamaları için 17 milyar ruble öngördü. Silahlanma harcamaları 1981'de 17 milyardı. Toplumsal harcamalara ayrılan miktar ise sürekli arttırıldı. Sosyalist ülkeler Mart ayının 5'inde NATO ve Varşova Paktı ülkelerinin silahlanma harcamalarının üç yıl için dondurulması önerisinde bulundular.**

lektif bir hareketi olarak ve Körfez ülkelerinden gelen **"davet"** ile harekete geçmeyi planladığını göstermektedir. Her ne kadar Körfez ülkeleri ABD ile daha sıkı ilişkilere girmekte şimdilik çekimser görünüyorlarsa da ABD, bölge ülkelerinden Oman ile **"kritik bir noktada kendisinden yardım istenmesi"** konusunda bir anlaşma imzalamış durumdadır. Oman'ın yardım talebi ABD'nin Körfeze girmesi için iyi bir gerekçe yaratacaktır.

Tüm haber kaynakları Reagan'ın ABD'yi Körfez'de askeri bir müdahaleye sürükleyebileceği yorumunda birleşirken, ABD yönetiminin Lübnan'daki yenilgisini Körfez'de askeri bir zaferle kapatmak istediğini de belirtmektedirler.

Öte yanda **NATO'**da siyasi alanda harekete geçildiği takdirde Türkiye'ye de bazı sorumluluklar düşebileceği konusu Ingiltere'nin dışişlerinden sorumlu Devlet Bakanı Baroness Young tarafından belirtilmiş olmakla birlikte bunun nasıl bir görev olacağı henüz açığa çıkmış değildir.

Hürmüz Boğazı'nın kapatılması nelere yol açabilir?

Dünya petrol tüketiminin yüzde 17'si, yani sekiz milyon varil petrol Hürmüz Boğazı'ndan geçmektedir. Körfezin kapanması durumunda en fazla etkilenecek olanların başında ise Japonya ve Batı Avrupa ülkeleri geliyor. Halen Japonya petrol gereksiniminin yüzde 37'sini Körfez bölgesinden sağlıyor. Batı Avrupa'nın Ortadoğu petrolüne bağımlılık oranı ise yüzde 54. Körfez kapandığı takdirde Avrupa ülkelerinin stoklarla dört ay kadar idare edebilecekleri bildiriliyor. ABD ise petrolünün sadece yüzde üçünü Körfez'den ithal ediyor. Bu durumda Körfez'in kapatılmasının kısa sürede yaşamsal önemi olmayacağı ancak dünya petrol fiyatlarını belki yüzde 20 oranında arttıracağı bildiriliyor. Bu koşullarda Hürmüz Boğazı'nın kapatılması durumunda bundan en çok etkilenecek olan Batı ülkelerinden çok Körfez'de petrol üretip, ihraç eden ülkelerin kendileridir, çünkü petrol onların tek ve en önemli doğal kaynağıdır. Bu ülkelerin tümü böyle bir durumda ekonomik krizden kurtulamayacaklardır. Ancak daha önemlisi ABD'nin müdahalesinin Iran-Irak savaşının boyutlarını genişletmesi, bölgede emperyalizmin askersel varlığını arttırmasıdır.

bin dindar bu ayinlere katıldılar. Tilburg kentinde, yüzlerce müzisyen sokaklara dökülüp, müzik yaptılar. Sinema sanatçıları ve filmciler çeşitli gösterilerle onlara katıldılar. Zeist kentinde, sağlık görevlileri hastanelerde, yaşlılara bakım yurtlarında, **"barış kahvaltısı"** düzenlediler. Hastalar ve doktorlar kahvaltı sırasında, barışa değinen konuşmalar yaptılar. Alphen aan de Rijn kentinde ev doktorları, sokakta özel bir danışma saati düzenleyerek, bir atom savaşı sırasında doktorlara düşen görevleri tartıştılar. Tartışma sonunda, atom savaşında doktorların tedavi anlamında yapabilecekleri hemen hiç birşey olmadığı, tek çözümün dünyayı atom silahlarından arındırmak olduğu sonucuna vardılar.

10 Mayıs gününe kadar toplam 900 bin kişi bu eylemlere katıldı. 10 Mayıs günü ise haftanın doruk noktasını oluşturuyordu. Zira **KKN** Komitesi üyesi Hollanda Sendikalar Federasyonu (FNV) bugün için [illegible] **Hikmet**'in **"Hiroşima"** şiirinin türküsü, Türkçe olarak yayınlandı. Nazım Hikmet'in bu güçlü çağrısını, Türkçe bilmeseler de barış savaşçıları ta yüreklerinin içinde duydular.

Hollanda'da da, dünyanın her yanında olduğu gibi, insanlar barış için seslerini yükseltiyorlar.

Halkların istem ve iradesine karşı Avrupa'ya ölüm roketlerini yerleştiren **bir avuç savaş çılgını mı?**

Almanya'daki, Fransa'daki, Italya'daki, ABD'deki barış yürüyüşlerini gördükten sonra, bu sorunun yanıtı zor değil. Amsterdam'da, Muntplein'de tencere çalan sarışın kadını, doklarda kocaman ellerinin içinde kaybolan ingiliz anahtarını, yaptığı gemiye vuran, kara kafalı işçiyi gördükten sonra bu sorunun yanıtını vermek zor değil:

Kazanan barışsever halklar olacak.

Dört Latin Amerika ülkesi yüksek faizlere karşı çıktı

Latin Amerika'nın uluslararası para kurumlarına borçlu ülkelerinden Brezilya, Arjantin, Meksika ve Kolombiya'nın devlet başkanları 20 Mayıs günü yaptıkları açıklama ile endüstrileşmiş ülkeleri mali ve uluslararası ticaret politikalarında köklü değişikliklere yönelmeye çağırdılar.

Toplam dış borcu 240 milyar tutan bu ülkelerin devlet başkanları bu duruma bir son verilmesi gerektiğini belirterek, sürekli artan faiz oranlarının ülkelerinde demokrasiyi ve ekonomik güvenliği tehdit ettiğini belirttiler. Bu ülkelerin dışişleri ve maliye bakanları Haziran ayı içinde biraraya gelerek borçlardan doğan sorunlarını görüşecekler. Uluslararası para kurumlarına borçlu olan bu ülkelerde Amerikan bankalarının faiz oranlarını son yıl içinde üç kez yükseltmesi yüzünden bu ülkelerin ekonomisi ağır darbe yemiş durumda. Latin Amerika ülkelerinin toplam borçları sadece faiz oranlarının artışı yüzünden 5 milyar dolar arttı.

Altı devlet başkanı atom silahı üretiminin durdurulması çağrısı yaptı

Altı devlet ve hükümet başkanı atom silahlarına sahip güçlere yaptıkları ortak çağrıda atom silahları üretiminin, denemelerinin ve yerleştirilmesinin durdurulmasını ve dünyayı atom silahlarından arındırmayı amaçlayan bir silahlanma programının yapılmasını istediler. Çağrıyı imzalayan Isveç Başbakanı **Olof Palme**, Hindistan Başbakanı **Indira Gandhi**, Meksika Cumhurbaşkanı **Miguel de la Madrid**, Tanzanya Cumhurbaşkanı **Julius Nyerere** Yunanistan Başbakanı **Andreas Papandreu** ve Arjantin Cumhurbaşkanı **Raul Alfonsin**, 22 Mayıs 1984 günü ülkelerinde düzenledikleri basın toplantısında ortak çağrıyı kamuoyuna duyurdular.

Atom silahlanmasını düzenleyen anlaşmaların yeterli olmadığını, gerçek bir silahlanmaya gereksinim duyulduğunu belirten ortak çağrı, altı ülkenin Birleşmiş Milletler'deki elçileri tarafından atom silahlarına sahip ülkelerin B.M. temsilcilerine verildi

17 Haziran'daki Avrupa Parlamentosu seçimlerine Federal Almanya'da "Barış Listesi" de katılıyor

"Avrupa Parlamentosu'nun asıl görevi barışı korumak olmalı"

Barış Listesi'nin seçim çağrısında, "Avrupa barışın güvencesi, barışı koruma da Avrupa Parlamentosu'nun birincil işi olmalıdır" deniyor

Önümüzdeki 14 ve 17 Haziran tarihlerinde Avrupa Ekonomik Topluluğu **(AET)** üyesi 10 ülkede Avrupa Parlamentosu yenileme seçimleri yapılacak. Başlıca görevi **AET**'nin yürütme organlarının denetimi olan ve 1958 yılından beri faaliyet gösteren bu kuruluş Avrupa ülkeleri arasında politik birliği sağlamaya çalışmaktadır.

1979 yılına kadar ulusal parlamentolardan seçilen üyelerden oluşan bu kuruluş, 1979 yılında, 7 ve 10 Haziran günleri tüm **AET** ülkelerinde yapılan seçimlerle ilk kez doğrudan seçilmiş, üye sayısı 198'den 410'a ve daha sonra Yunanistan'ın **AET**'ye girmesiyle de 434'e çıkmıştır.

Bu yılki seçimler Danimarka, Hollanda, Ingiltere ve Irlanda'da 14 Haziran günü, diğer ülkelerde ise 17 Haziran'da yapılacak. Tüm **AET** ülkelerinde doğrudan ve tek dereceli olarak yapılacak seçimlerin yöntem ve uygulaması ülkeden ülkeye farklılıklar göstermektedir. Seçimlerin yapıldığı 10 ülkeden yalnızca Ingiltere'de dar bölge çoğunluk yöntemi, diğerlerinde ise nisbi temsil sistemi geçerlidir.

Işçi sınıfı ve barış hareketi arasındaki işbirliğinin bir simgesi

Bu yıl Avrupa Parlamentosu için Federal Almanya'da yapılan seçimlerin en önemli özelliği, Federal Almanya barış hareketinin de seçimlere politik partilerin yanısıra, kendi adaylarından oluşan bir liste ile katılmasıdır.

Komünistlerin, sosyal-demokratların, Hristiyanların, barış, gençlik, öğrenci örgütleri temsilcilerinin ve sendikacıların oluşturduğu **"Barış Listesi"** (Friedensliste), işçi sınıfı ve barış hareketi arasındaki işbirliğinin bir simgesi olma özelliğini taşıyor. **Barış Listesi,** CDU, CSU, FDP, SPD, Yeşiller gibi seçime katılan diğer partiler arasında, Avrupa'ya yerleştirilen roketler konusunu başa alan, demokrasi hareketinin güçlenmesini ve emekçilerin haklarını savunan tek aday.

Çok geniş bir siyasi yelpazeyi içinde barındıran ve 80 adaydan oluşan Barış Listesi, orta menzilli ABD roketlerine karşı Federal Almanya'da oluşan protesto hareketini güçlendirme amacıyla kuruldu. Alman Komünist Partisi **(DKP)**, Nisan ayında yaptığı 2. Genel Yönetim Kurulu toplantısında, Barış Listesi'ni destekleme amacıyla seçimlerden kendi adaylığını çekme kararı aldı. Liste'nin yüzlerce demokratın imzaladığı seçim çağrısında, **"Avrupa barışın güvencesi, barışı koruma da Avrupa Parlamentosu'nun birincil işi olmalıdır"** deniyor.

Barış Listesi'nden adaylığını koyan ve Liste'yi destekleyen güçler, Ortak Pazar ülkelerinde 12 milyon kişiyi işsiz bırakan krizin ve silahlanma harcamalarının yükünün emekçilerin sırtına bindirilmesine karşı çıkıyorlar ve **"Barış ve demokrasinin güvencesi olan bir Avrupa"** için şu istemleri öne sürüyorlar:

- **Orta menzilli füzelerin yerleştiril-**

Aday
Uwe Knickrehm
(DKP)

Aday
Manfred Coppik
(Demokratik Sosyalist Parti)

AVRUPA PARLAMENTOSU NEDİR?

Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET)'nin organlarından biri olan Avrupa Parlamentosu, Avrupa ülkelerinin ortak bir emperyalist politika yürütmelerini sağlamak ve Ortak Pazar'a üye ülkeler arasında politik birliği gerçekleştirmek amacıyla kurulmuştur. Yetkileri, AET'nin temel anlaşmaları ve daha sonra hükümetler arasında yapılan anlaşmalarla saptanmıştır.

Belçika ve Yunanistan'ın 24, Danimarka'nın 16, Irlanda'nın 15, Lüksemburg'un 6 üyesi bulunmaktadır.
Öte yanda 1979-1984 döneminde Avrupa Parlamentosu üyelerinin çoğunluğunu Sosyalist Grup (125 üye), Hristiyan Demokratlar (117 üye), Avrupa Demokratlar Grubu-Muhafazakârlar (63 üye) ve Liberaller (38 üye) oluşturmuşlardır. Ağustos ayı dışında her ay bir hafta

Aday
Ute Heinemann
(Teolog)

Aday
Herbert Neumann-Schneider
(Eski FDP üyesi)

temel anlaşmaları ve daha sonra hükümetler arasında yapılan anlaşmalarla saptanmıştır.

434 parlamenterin yer aldığı Parlamento'da, koltuklar AET ülkeleri arasında ülkelerin nüfusları gözönünde bulundurularak paylaştırılmış olup, Fransa, Ingiltere, Federal Almanya ve Italya'nın 81, Hollanda'nın 25,

Grubu-Muhafazakarlar (63 üye) ve Liberaller (38 üye) oluşturmuşlardır. Ağustos ayı dışında her ay bir hafta süreyle toplanan Parlamento'nun çalışmaları üç ayrı kentte yürütülmektedir. Parlamento Strasbourg'da toplanır, komisyon toplantıları Brüksel'de yapılır, Parlamento'nun idari servisleri ve genel sekreterliği ise Lüksemburg'da çalışmalarını sürdürmektedir.

leri öne sürüyorlar:

- **Orta menzilli füzelerin yerleştirilmesinin durdurulması, yerleştirilenlerin sökülmesi,**
- **Atom silahlarından, kimyasal silahlardan arındırılmış bir Avrupa,**
- **Ortak Pazar'ın az gelişmiş ülkelere karşı uyguladığı yeni-sömürgeci politikaya son!**
- **Silahlanma harcamalarının azaltılması, emekçilerin alım gücünün yükseltilmesi,**
- **Işyerlerinin yokedilmesinin önüne geçilmesi, yeni işyerlerinin açılması, 35 saatlik iş haftası,**
- **Demokratik hak ve özgürlüklerin korunması; meslek yasaklarının kaldırılması, tüm neo-faşist örgütlerin kapatılması; yabancı düşmanlığına karşı savaş.**

Barış Listesi adaylarının, roketlere, geriliğe, işsizliğe karşı, SPD ve Yeşiller'e yönelik yaptığı ortak savaşım çağrısına karşın, sözkonusu iki parti de seçimlere kendi partileri adına adaylığını koydu. Yeşiller, Barış Listesi'ni, seçimlerde kendi konumlarını zayıflatıcı ve kendilerine **"rakip"** bir unsur olarak gördüklerini açıkladılar.

Barış Listesi adayları arasında teolog **Ute Heinemann, Prof. Reinhard Kühnl, Prof. Dr. Frank Deppe,** Demokratik Sosyalist Parti'den **Karl-Heinz Hansen** ve **Manfred Coppik** yer alıyorlar.

17 Haziran günü tüm ülkede halk oylaması

Federal Almanya barış hareketine bağlı örgütler, Avrupa Parlamentosu seçimlerinin yapılacağı 17 Haziran günü roketlere karşı **"Halk Oylaması"** yapacaklar. Ülkenin en ücra köşesine kadar, onbinlerce seçim lokalinin önünde kurulacak standlarda, seçmenlere ikinci bir oylama çağrısı yapılacak. 18 Haziran günü Bonn'daki Koordinasyon Bürosu'nda oy pusulalarının değerlendirilmesine geçilecek ve seçim sonucu o hafta içinde kamuoyuna açıklanacak. **"Cruise ve Pershing roketleri halkın iradesine başvurulmadan yerleştirildi"** diyen barış güçleri, Halk Oylaması'nın resmi bir oylama olmadığını, ancak oylamanın, roketlere karşı direnişin bitmediğini göstermesi açısından önemli olduğunu belirtiyorlar.

Halk Oylaması'nın ön hazırlıkları ve Avrupa Parlamentosu'na adaylığını koyan Barış Listesi'nin seçim kampanyaları tüm Federal Almanya'da içiçe yürüdü. Barış Listesi, televizyonda kendisine ayrılan seçim konuşmaları süresinin yarıya yakınını Halk Oylaması'na ayırdı.

Gel, Melihá ana...

Filiz KARDAM

"10 yaşına kadar koynumdan çıkarmadım. Sıcacık koynumda uyurdu; kışın ayaklarını elimle ısıtırdım...Şimdi o soğuk hücrede tek başına kalıyor. Nasıl üşüyor kimbilir? Dört sene oldu ona bir sarılamadım. Bir sarılsam hiç bırakmasam diyorum."

Türkiye'de cunta mahkemelerinin idama mahkum ettiği gençlerden birinin anası böyle diyor **Nokta** dergisinin kendisiyle yaptığı röportajda. Idama mahkum edilen genç belki 20, belki de 25 yaşında. Istatistikler 14 yaşından yukarısını çocuk saymıyor. Ama anası için hala çocuk idam mahkumu. Korunacak, sevilecek, ayakları ısıtılacak bir çocuk... Hangi ana için çocuğu büyür ki? Idam mahkumu da olsa, ordulara kumanda da etse, koskoca bir ülkeyi de yönetse, 20 yaşında da, 50 yaşında da anaları için sanki hep doğduğu günkü gibidir çocukları.

Ve analar çocuklarına hep iyi şeyler vermek isterler. Çocukları savaşlarda ölmesin, baskı altında yaşamasın, açlık, yoksulluk, hastalık çekmesin, gülsün, oynasın isterler. Yıllar önce 2. Dünya Savaşı sonrasında anaların bu istemlerinden hareket eden bir kuruluş, **Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu** her yıl 1 Haziran'ın Dünya Çocuk Günü olarak kutlanmasını önermiştir. 34 yıldır 1 Haziran tüm dünya çocuklarına armağan edilmiş bir gündür. Büyüklerin çocuklarımız için ne yapabiliriz, ne yaptık ve neleri yapamadık diye düşündükleri gün... Bu yıl da 1 Haziran'a yaklaşırken çocuklarımız için neler yapabileceğimizi bir kez daha saptamak durumundayız.

Dünyamıza her gün gözlerini açan siyah, beyaz, sarı küçücük dünyalılara analar istediklerini verebiliyorlar mı? Bugün yeryüzünde çocukların **"tek ayrıcalıklı sınıf sayıldığı"** ülkeler de var kuşkusuz, ama bu durumun yeryüzünün her yerinde geçerli olmadığı aşağıdaki tablodan belli.

Bugün dünyamızda yaşayan 1,5 milyarın üzerinde çocuğun yüzde 40'ı, yani 600 milyon çocuk yoksulluk koşullarında büyümektedir. Her yıl sekiz milyon çocuk doğar dünyamızda ama geri kalmış ülkelerde doğan beş çocuktan biri daha beş yaşına varmadan ölür gider. 200 milyon çocuk açtır ve her yıl 12 milyon çocuk açlıktan, 15 milyon çocuk doktorsuzluktan ölmektedir. Güney Amerika ülkelerinde ise 30 dakikada bir çocuğun açlıktan öldüğü hesaplanmıştır.

Yine bugün dünyamızda 200 milyon çocuğun okula gitme olanağı yoktur. Kapitalist ülkelerde yaşayan 15 yaşın altında 52 milyon çocuk küçücük yaşlarda okulunu terketmek ve çalışmak durumundadır. En zengin kapitalist ülke ABD'de hergün 2,5 milyon çocuk sabahın karanlığında okula değil, işe gitmek üzere yola koyulur.

Ülkemiz Türkiye'de de bugün 17 milyon çocuk nüfusuna karşın çocukların korunmasına yönelik bir tek yasa bile yoktur. Her yıl beslenme yetersizliğinden, doktorsuzluktan, bakımsızlıktan bir yaşından küçük yüzbinden fazla, 1-4 yaş arası onbinlerce, 4-15 yaş arası binlerce çocuk ölmektedir ülkemizde...12-14 yaş arasındaki çocukların yarısı, yani 1,5 milyon çocuk çalışmak zorundadır. 12-14 yaş arasındaki 100 bin çocuk sanayi işçisidir. Korunmaya muhtaç beş milyon çocuktan sadece 17 bini korunabilmektedir.

Ve çocukların bu koşullarda yaşadığı dünyamızda yılda 550 milyar dolar silahlanma harcamalarına gitmektedir. Oysa neler yapılmaz bu parayla çocuklarımız için ve çocuklarımızın babaları-anaları işsiz kalmasınlar diye...Hesabı yapılmış, silahlara giden bu paranın sadece yüzde onu aç çocukların tümünü doyurmaya yeterli. 3 günlük silahlanma gideri ile 100 milyon çocuk okula sahip olabilir. 1 saniyede silahlara yapılan harcamalarla 75 çocuk yuvaya kavuşabilir.

Geçmişte olanlar ve günümüzün gerçekleri hergün bir kez daha kanıtlıyor: Savaş, çatışma politikası, yüksek silahlanma harcamaları, terör ve baskı ile çocuklarımızın mutluluğu birarada gidemez. Savaşlarda ölenler daha çok çocuklardır. Vietnam savaşının kurbanlarının yüzde 60'ı çocuklardı ve savaş bittiğinde geride dokuzyüz bin öksüz bıraktı. Lübnan'da Israil terörü kaç çocuğun canını aldı? Filistin kamplarında kaç çocuk katledildi bugüne dek? Güney Afrika'da, Latin Amerika ülkelerinde ırk ayrımının, faşist diktatörlüklerin hüküm sürdüğü ülkelerde kaç çocuk anasız-babasız, evsiz yurtsuz ve çeşitli baskılar altındadır?

Ya yıllardır faşist terör koşullarında kurşunlanan, işkence altında ölen, faşist cuntanın operasyonlarında kurban giden, zindanlarda hergün idam sehpasının korkusuyla yaşayan yüzlerce genç insanımız...Çocukluk yıllarını daha yeni terkeden gencecik fidanlarımız...Ya da katledilen veya zindanda olan insanlarımızın ana-baba hasretiyle yanan küçücük çocukları...Hiç kuşkusuz bu yıl 1 Haziran'da ülkemiz çocuklarını düşündüğümüzde bağrımızı delip geçen konu budur.

* * *

Bir başka mahkumun anası Meliha ana şöyle dile getiriyor duygularını: **"Öyle bir kanun olsa ki beni de içeri onun yanına koysalar. Bir hücreye. Birlikte ömür boyu yatsak razıyım. Sarılsam öpsem, hastalanınca ona baksam, avutsam bin kere razıyım. Ama olmaz değil mi? Öyle bir kanun çıkmaz değil mi?"**

Böyle bir kanun ne çıksın, ne de sen böyle bir kanunu iste Meliha ana. Tek sen değilsin acılı, dertli. Yalnız hele hiç değilsin. Ve kurtarılacak olan tek çocuk seninki değil. Kulağını, yüreğini tüm çocuklarımızı ve tüm çocuklarımız için aydınlık günler isteyenleri zindandan kurtaracak, ülkemizde barış, demokrasi, özgürlük günlerinin yolunu açacak insanlara ver...Tüm dünyada barıştan, silahsızlanmadan, demokrasiden yana olan insanlar gibi, barış ve demokrasi için meydanlara dökülen yığınlar gibi, ülkemizde ve yurt dışında barış ve demokrasi için uğraşan Türkiyeli demokratlar var. **"Idamlara son verilsin", "Genel af çıkarılsın", "Anti-demokratik uygulamalara son verilsin"** demektedir bunlar. Bu taleplerle Batı Avrupa'da toplanan 127 bin imzayı duydun mu? Türkiye'de verilen 1260 imzalı dilekçeyi duydun mu?

Çocuklarımız geleceğimizdir diyoruz. Çocuklarımızın geleceği ise dünyada ve ülkemizde barış ve demokrasinin korunmasına bağlı. Çocuğu için çarpan yürek güçlüdür. Gel Meliha ana, sen de güçlü yüreğini barış ve demokrasi için uğraşanların yanına kat. Türkiye'de 1 Haziran'ı en anlamlı kutlamanın yolu bu şimdi.

TİSK ücretlerden sendika ödeneklerini kesmeme kararı aldı

Tekelci sermaye işçilere sekiz koldan saldırıya geçti

● **TİSK, sendika üyesi bütün alt örgütlere ve sendika üyesi işverenlere gizli bir genelge göndererek, yeni toplu sözleşme döneminde işçilere ve işçi sendikalarına karşı uygulanacak prensipler konusunda direktifler verdi**

Anayasa, çalışma ve toplusözleşme düzeniyle ilgili yasalarda yapılan değişikliklerle işçi haklarının kuşa çevrilmesinin ardından, tekelci sermaye işçi haklarını daha da geriletmek amacıyla yeni bir saldırıya geçti. Tekelci sermayenin kontrolünde bulunan ve işverenlerin üst örgütü olan Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK), sendika üyesi bütün alt örgütlere ve sendika üyesi işverenlere gizli bir genelge göndererek, yeni toplusözleşme döneminde işçilere ve işçi sendikalarına karşı uygulanacak prensipler konusunda direktifler verdi ve buna uymayan işverenlerin örgüt üyeliğinin düşeceği ve ayrıca, **"Merkezi Dayanışma Fonu"**ndan yararlandırılmayacağı belirtildi.

Tekelci sermayenin sekiz emri

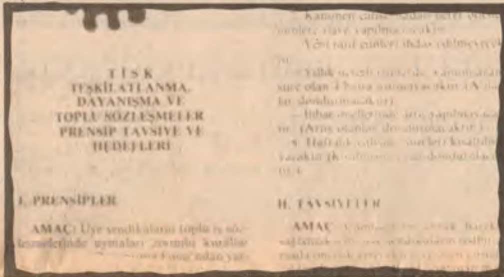
Sekiz emir ve prensipten oluşan genelgenin birinci maddesinde, **"Toplu iş sözleşmelerinin işveren tarafı, üye işveren sendikaları olacaktır"** denilerek, işverenlerin tek tek toplusözleşme görüşmelerine oturmaları yasaklandı ve yerine **"grup sözleşmesi"** esası getirildi. Bu getirilen prensibe göre, toplusözleşme görüşmeleri işverenle işçi sendikası arasında değil, işveren sendikasıyla işçi sendikası arasında yapılabilecek.

Sendika üyesi bütün işverenlere ve işveren sendikalarına gönderilen genelgenin ikinci maddesinde, **"grev ve lokavtta geçen sürelere ait ücret ödenmesinin yasa ile yasaklandığı"** hatırlatılarak, bunların dışında başka bir ad altında da olsa, grev ve lokavtta geçen süre için, işçiye hiçbir ödemenin yapılmaması direktifi verildi. Bilindiği gibi, geçmiş dönemlerde, grev sonrası toplusözleşme imzalandığında sendikalar, grevde geçen süre için, ikramiye ve benzeri adlar altında işverenden belli haklar elde edebiliyorlardı. Bu genelge ile TİSK, işverenlere **"bu tür ödemeler yapmayacaksınız"** emrini veriyordu.

İlgili genelgenin üçüncü ve dördüncü maddelerinde, **"işçi sendikalarının veya işçilerin yasadışı davranış ve eylemlerine müsamaha gösterilmeyecektir"** denilmekte, müdürlerin, müdür yardımcılarının, şeflerin, mühendislerin, büro personelinin, amirlerin, usta başlarının, teknik personelin ve koruma görevlilerinin toplusözleşme kapsamı dışında bırakılacağı belirtildi. Böylece, bu tür personelin sendikalara üye olması TİSK tarafından yasaklandı. Ayrıca, genelgenin bu bölümünde, **"işverenlerin işi sevk ve idare haklarına müdahaleye müsamaha edilmeyecek"** denildi ve işçilere hiçbir şekilde karara katılma hakkı tanınmayacak direktifi verildi.

Genelgenin beşinci ve altıncı maddeleriyle **"kıdem tazminatı ödemelerinde kanunun koyduğu limitlerin hiçbir şekilde aşılmayacağı"** ve eskiden **"işsizlik tazminatı"** adı altında yapılan ödemelerin bundan böyle yapılmayacağı prensibi getirildi ve bütün işverenlere, **"Check Off"** sisteminden vazgeçme emri verildi. Bilindiği gibi, **"Check Off"** uygulamasına göre, işçi sendikalarına üye işçilerin aylık ödentileri işverenler tarafından ücretlerden kesiliyor ve toplu olarak her ay sendikaya ödeniyordu. TİSK'in bu direktifine göre, işverenler yeni toplusözleşme döneminden itibaren işçilerin ücretlerinden sendika ödeneklerini kesemeyecekler ve isteyen işçi, ödeneğini sendikaya kendisi yatıracak.

Genelgenin yedinci ve sekizinci maddelerinde ise, **"kanunen çalışılmadan ücret ödenen günlere ilave yapılmayacaktır. Yıllık izinlerde, kanuni azami süre olan dört hafta aşılamayacaktır. Haftalık çalışma süreleri kısaltılmayacaktır"** denilmekte ve daha önceki toplusözleşmelerde bu hakkı elde etmiş olan sendikalardan, yeni toplusözleşmelerde bunların geri alınması istendi.

TİSK
TEŞKİLATLANMA,
DAYANIŞMA VE
TOPLU SÖZLEŞMELER
PRENSİP TAVSİYE VE
HEDEFLERİ

I. PRENSİPLER

AMAÇ: Üye sendikaların toplu iş sözleşmelerinde uymaları ...

II. TAVSİYELER

AMAÇ ...

TISK'in üye sendikalara ve bütün işverenlere gönderdiği genelgenin kupürü

İMF ve Dünya Bankası'nın emirleri yerine getirildi

Toplam 1,7 trilyon liralık yatırımdan vazgeçildi

● **Yapımı sürdürülen 94 kamu projesinin yatırımından vazgeçilince, bugüne kadar harcanan 81 milyar 755 milyon dolar çöpe atılmış oldu.**

Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası'nın direktiflerine uyularak, yapımı sürmekte olan ve kamu kesimine ait bulunan 94 projenin yapımından vazgeçildi. Devlet Planlama Teşkilatı tarafından yapılan açıklamaya göre, yapımı durdurularak plan ve programlardan çıkartılan kamuya ait 94 kuruluş için, 1 trilyon 665 milyar liralık yatırım yapılması öngörülmüştü. Yine DPT'nin açıklamasına göre, yapımı durdurulan 94 proje için, bugüne kadar 81 milyar 755 milyon liralık harcama yapıldı. İlgili yatırımlardan vazgeçilmesiyle birlikte, şimdiye kadar harcanmış olan 81 milyar 755 milyon lira da çöpe atılmış oldu.

Bilindiği gibi, **"24 Ocak 1980"** tarihinden sonra IMF ve Dünya Bankası ile imzalanan bütün anlaşmalarda, **"kamu kesimi yatırımlarının geriletileceği"**, **"kamunun ekonomideki etkinliğinin azaltılacağı"**, Dünya Bankası ve IMF'nin istemediği alanlara yatırım yapılmayacağı şeklinde maddeler yeralmış ve Türkiye bunları kabullenmişti. Son olarak, Turgut Özal Hükümeti'nin işbaşına gelmesinden sonra ve içinde bulunduğumuz yılın Ocak ayında, IMF ve Dünya Bankası ile imzalanan anlaşmalarda aynı doğrultuda ilkeler tekrarlanmış, kalkınma hızının düşük tutulacağı kabullenilmiş ve buna dayalı olarak, kamu yatırımlarının önemli bir bölümünün yapımından vazgeçilmiştir.

ÖZLEM ÖZGÜR **Gündem**

Orduya kelam!

Türkiye Postası'nın 5. sayısında, OYAK ve ordu vakıflarını işlemiş, omzu kalabalıkların bu kuruluşlar eliyle, hızla tekelci-holdingçi konuma yükseldiklerine işaret etmiştim. Aynı yazıda, ordu üst yönetiminin yine bu kuruluşlar eliyle çokuluslu tekeller, yerli holdingçi-tekelci sermaye, devlet kuruluşları, özel ve devlet bankalarıyla içiçe geçmeye başladıklarını söylemiştim.

Bunları söylediğimizden bu yana bir yıl geçmiş, şimdi köprülerin altından çok sular akmıştır. O günden bu güne, ordu üst yönetimi OYAK ve ordu vakıfları aracılığıyla çok daha tehlikeli adımlar atmış, iç ve dış gericilikle içiçe geçmeler, içli-dışlı ilişkiler geliştirilmiştir.

Atılan bu tehlikeli adımların başında, ABD ile imzalanan F-16 anlaşması gelmektedir. F-16 anlaşması sanıldığı, ya da gösterilmek istendiği gibi, yalnızca 160 savaş uçağının Türkiye'de yapımıyla ilgili bir proje değildir. Ve yine sanıldığı, ya da gösterilmek istendiği gibi, F-16 anlaşmasının tarafları, yalnızca ABD ve Türkiye hükümetleri de değildir.

Konunun hükümetlerle ilgili yanı, 160 F-16 bombardıman uçağının

ile yasaklandığı" hatırlatılarak, bunların

TISK'in üye sendikalara ve bütün işverenlere gönderdiği genelgenin kupürü

F-16 anlaşmasının tarafları, yalnızca ABD ve Türkiye hükümetleri de değildir.

Konunun hükümetlerle ilgili yanı, 160 F-16 bombardıman uçağının 4,2 milyar dolara satılmasından ibarettir. Ve bu nokta, okyanusun ortasında duran koca bir buz dağının, deniz üstünde görünen küçük bir parçasıdır.

Buz dağının deniz altında kalan büyük parçasına gelince. Geçtiğimiz günlerde kurulan ve F-16'ların yapımını gerçekleştirecek olan firmanın adı Türk Uçak ve Uzay Sanayii A.Ş.'dir. Bu yapımcı kuruluşun iki büyük ortağından birisi, ABD'nin önde gelen silah tekeli General Dynamics ve öteki de, Türk Hava Kuvvetleri Vakfı'dır.

TUSAŞ adıyla anılan bu kuruluş, Türk Hava Kuvvetleri için on yıllık sürede 160 F-16 bombardıman uçağı üretecek ve karşılığında 4,2 milyar dolar alacaktır. Ancak, TUSAŞ yalnızca 160 uçağın yapımını gerçekleştirmekle kalmayacak; aynı zamanda, F-16'ların ve belli parçalarının Türkiye'de üretimi sürekli kılınacak ve bunlar, başka ülkelere de Türkiye üzerinden pazarlanacaktır.

Yine F-16 anlaşması uyarınca, ABD **"askersel sanayi kompleksi"**nin çekirdeğini oluşturan silah tekelleri, OYAK ve ordu vakıfları, yerli tekeller ve devlet işletmeleri dörtlüsünün ortaklığında, şimdi Türkiye'de ardarda şirketler kurulmaktadır. Bunlar, silah endüstrisinin değişik kollarında, bu sanayi dalının tamamlayıcı sektörlerinde, savaş endüstrisi için kritik maddelerin üretiminde, elektronik ve haberleşme gibi sanayi kesimlerinde faaliyet göstereceklerdir.

Bu gelişmelerin, atılan bu yeni adımların, ordu ve ordu üst yönetimiyle ilgili birkaç yanı var. Birinci olarak, F-16 projesi, OYAK ve ordu vakıfları eliyle ordu üst yönetiminin sıradan çokuluslu tekellerle, ya da ABD tekelleriyle içiçe geçmeye, kaynaşmaya başlaması olayı değildir. Burada sözkonusu olan, dünya gericiliğinin ana merkezi ABD **"askersel sanayi kompleksi"**ne ve buna bağlı olarak, ABD yönetimine ve Pentagona dolaysız **"bağlanmanın"**, çıkar ilişkileriyle içiçe geçmenin, kaynaşmanın adımlarının atılmasıdır.

İkinci olarak, F-16 projesi, OYAK ve ordu vakıfları eliyle, ekonomik güç olarak omzu kalabalıkları iyice tırmandıracaktır. Kuşkusuz bu durum, yalnızca ordu üst yönetimini değil, şu ya da bu rütbeden subay ve assubayları, dolayısıyla ordunun tüm yapısını gericilik bazında etkileyecektir. Üçüncü olarak, F-16 projesi, yalnızca omzu kalabalıkları ABD silah tekelleriyle içiçe geçirmekle kalmayacak; aynı zamanda, bunların devlet kademeleriyle, bürokrasinin tepe noktasıyla, işbirlikçi tekelci sermaye ile bağlarını ve ilişkilerini güçlendirecektir.

Bu gelişmeler, ister istemez ordunun yapısında, işlevlerinde, ekonomide, sosyal ve siyasal yaşamda, dış politikada değişmeleri, eskiye oranla çok daha tehlikeli eğilimleri de beraberinde getirecektir.

Birinci olarak, F-16 projesiyle, Türkiye ekonomisinin emperyalizme bağımlılığı katbekat artmakla kalmayacak; aynı zamanda, ulusal ekonominin en kritik ve en ağırlıklı sektörleri, doğrudan ABD silah tekellerine, Reagan yönetimine ve Pentagon'a bağlanacaktır.

İkinci olarak, silah endüstrisi alanında atılan bu adımlar ve bütünüyle F-16 anlaşması, yalnızca Türkiye'nin silahlanma harcamalarını önemli oranda arttırmakla kalmayacak, aynı zamanda kelimenin gerçek anlamıyla Türkiye bölgede ABD'nin **"sıçrama tahtası"** yapılacaktır.

Üçüncü olarak, F-16 projesi, ordu üst yönetimi eliyle ordunun militarist eğilimlerini ve eylemlerini daha da arttıracak, onun politik ve sosyal yaşamdaki, dış politikadaki aktifliği, gericilik bazında daha da tırmanacaktır.

Bu nedenle, omzu kalabalıkların, OYAK ve ordu vakıfları eliyle ABD **"askersel sanayi kompleksi"**yle içiçe geçme ve Türkiye'yi her anlamda dünya gericiliğinin merkezine dolaysız **"bağlama"** doğrultusunda attığı bu tehlikeli adımları durdurmak, şimdi her zamankinden daha çok demokrasi mücadelesinin en temel taşlarından birisi olsa gerektir.

ANAP'ın altıncı ayında işte dışsatım patlamasının gerçek yüzü

İsviçre'ye yapılan dışsatımın yüzde 90'ı hayali

- **Yapılan açıklamada, başta Federal Almanya olmak üzere başka ülkeler üzerinden de gerçekleştirildiği söylenerek, Türkiye'nin dışsatım rakamlarının güvenilmez olduğu belirtildi**

Büyük dışsatımcı holdinglerin, devletten daha çok vergi iadesi alabilmek için dışsatım miktarını gerçek olandan fazla gösterdikleri ortaya çıktı. İçinde bulunduğumuz yılın Ocak-Şubat dönemini kapsayan iki aylık sürede, Isviçre'ye yapılan dışsatımın yaklaşık yüzde 90'ının hayali olduğu belirlendi. Devlet Istatistik Enstitüsü'nün (DIE) yaptığı resmi açıklamaya göre, Ocak-Şubat döneminde Isviçre'ye 120 milyon dolarlık dışsatım yapıldı. **ANKA** ajansının Isviçre Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün istatistiklerine dayanarak yaptığı açıklamaya göre, Ocak-Şubat döneminde Türkiye'nin bu ülkeye yaptığı **"gerçek dışsatım"** 8,5 milyon dolar. Böylece, ilgili dönemde Isviçre'ye yapılan dışsatımın 111 milyon 500 bin dolarlık bölümünün hayali olduğu ortaya çıktı.

Büyük dışsatımcı holdinglerin, yalnızca Isviçre üzerinden gerçekleştirdikleri **"hayali dışsatıma"** karşılık, vergi iadesi adı altında devlet kasasından 17 milyar lira aldıkları belirlendi. **ANKA**'nın haberine göre, 15 büyük dışsatımcı holding, gerçekleştirdikleri **"gerçek"** dışsatımdan elde ettikleri dövize, yurtdışı ve yurtiçinden değişik kanallardan elde ettikleri dövizi de ekleyerek, bu paraları Merkez Bankası'na götürüp **"bu kadar dışsatım yaptık"** beyanında bulunuyorlar ve böylece, devletten daha çok vergi iadesi alıyorlar.

Bilindiği gibi, eskiden yasa gereği dışsatımcılar gerçekleştirdikleri dışsatımı belgeleriyle ispat etmek zorundaydılar. Özal Hükümeti, bu uygulamayı kaldırdı ve 50 milyon doların üstünde dışsatım yapan 15 büyük holding için beyan esasını getirdi. Bu yeni uygulamayla, 15 büyük holding beyan ettiği dışsatımı belgeleriyle ispat etmek zorunluluğundan kurtuluyor ve Merkez Bankası'na götürdüğü döviz miktarı kadar dışsatım yapmış kabul ediliyor.

ANKA'nın haberinde ve uzmanların yaptığı açıklamada, **"hayali dışsatımın"** yalnızca Isviçre üzerinden değil, başta Federal Almanya olmak üzere başka ülkeler üzerinden de gerçekleştirildiği söylenerek, Türkiye'nin dışsatım rakamlarının güvenilmez olduğu belirtildi.

Istanbul Sanayi Odası Başkanı Mürteza Çelikel ve Odalar Birliği Başkanı Mehmet Yazar, hayali dışsatımı önce yalanlamaya kalktılar, ancak olay iyice suyüzüne çıkınca susmak zorunda kaldılar

Yıllık enflasyon oranı yüzde 50'yi aştı

Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarı Ekrem Pakdemirli'nin 16 Mayıs tarihinde yaptığı açıklamaya göre, Nisan ayı sonunda yıllık enflasyon oranı yüzde 50'yi aştı. Müsteşarlığın derlediği toptan eşya fiyatları endeksine göre, fiyatlar Nisan ayında yüzde 6,4 oranında artarken, yıllık artış yüzde 50,2'ye yükseldi.

Öte yandan, yine Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından hazırlanan Istanbul geçinme endeksine göre, Nisan ayında perakende fiyatlar yüzde 9,9 oranında artarken, son dört yılın en yüksek fiyat artışı gerçekleşmiş oldu. Müsteşarlık açıklamasına göre, perakende fiyatlardaki yıllık artış Nisan sonunda yüzde 48,1'e yükseldi.

lerinin grevleri 3. haftayı doldurdu... 250 bin işçi Bonn'da miting yaptı... On binlerce basın emekçisi uyarı grevleriyle tekelci b

Lokavtlara (Anayasa'ya rağmen Hessen eyaletinde de uygulamaya konursa) yanıt: G

28 Mayıs Pazartesi günü Bonn'da Federal Almanya'da son yirmi yılın en büyük işçi mitingi gerçekleşti. 250 bini aşkın işçinin katıldığı eylemde, işverenlerin eyalet anayasasındaki açık hükme rağmen Hessen eyaletinde de lokavt uygulamasına gitmeleri halinde tüm ülke çapında genel greve gidileceği açıklandı. Böylece uzun yıllardan sonra F. Almanya'da, savaşımın sendikal plandan siyasal plana sıçramasının en önemli göstergelerinden biri kabul edilen, genel greve gidilmesi olasılığı belirdi. Nitekim gazetemizin basılacağı saatlerde, Metal Işverenleri Genel Birliği (Gesamtmetall) yöneticileri Hessen'de 30 bin işçiye lokavt uygulayacaklarını bir kez daha yinelediler. Bu durumda genel grev olasılığı daha da artmış oldu. Saat 14'den itibaren ülkenin hemen her yanından Bonn'a gelmiş olan yüzbinlerce işçi miting alanına doğru çeşitli kollardan yürüyüşe geçtiler. Ana yürüyüş kolunda ilk sırada DGB yöneticilerinin yanısıra Alman Komünist Partisi Başkanı Herbert Mies ve DKP Yönetim Kurulu üyeleri, SPD parlamento grubu Başkanı Hans Joachim Vogel, SPD parlamenterleri, Die Grünen meclis grubu üyeleri ve önderleri yer aldılar.

Polisin çok yoğun önlemleri altında, ancak büyük bir disiplin içinde geçen miting 15.00'de başladı ve 17.30'a doğru sona erdi. Ancak alanın boşalması için saatler geçmesi gerekti. Bu arada Bonn kentine açılan tüm trafik de adeta felce uğradı. Otobahnlarda uzun araç kuyrukları oldu. Demiryolu ulaşımında çok sayıda özel trene rağmen normal trenlere de büyük kalabalıklar aktı ve çoğu kişi istasyonlarda saatlerce bekledikten sonra bir tren bulabildi. Polis kimi bölgelerde, otomobilleri yan yollardan (umleitung) gitmeye zorlayarak trafiği rahatlatmaya çalıştı.

Başkent Bonn'da, daha önce ünlü barış mitinglerinin gerçekleştirildiği ünlü Hofgarten'da toplanan yüzbinlerce işçiye seslenen DGB Başkanı Erns Breit ve IG Metall Başkanı Hans Mayr lokavtların yasa dışı olduklarını bir kez daha vurguladılar ve bu hunhar saldırıya DGB'nin 17 sendikasının ortak karşı koyacağını söylediler.
IG Metall Sendikası Başkanı Hans Mayr sık sık alkışlarla kesilen konuşmasında "Lokavtların hiç bir yasal dayanağı yoktur. Lokavtların yasalarımızda da yeri yoktur. Lokavt bir hak değildir. Işverenler, özellikle büyük otomobil tekelleri, ara malı gelmediği için soğuk lokavta gitmek zorunda kaldıklarını ileri sürüyorlar. Oysa kısa çalışmaya gidebilirlerdi. Bu onlar için mümkündü ve yasal bir haktı." dedi.

Daha sonra lokavtları bir hak olarak tanıyan yüksek mahkeme kararını da eleştiren Hans Mayr, Bonn'daki koalisyonla işverenlerin kolkola olduklarını vurguladı ve "Tüm Federal Alman işçilerini lokavtlara karşı ortak savaş vermeye çağırıyorum" dedi.
IG Metall Başkanı'nın Bonn'daki gerici koalisyonu eleştirdiği ve özellikle halen resmen sendika üyesi olan Çalışma Bakanı Blüm'ün işverenlerin temsilciliğini yaptığını belirttiği sırada konuşma işçilerin "Kohl istifa, Blüm sendikadan ihraç" belgileriyle kesildi.
DGB Başkanı Ernst Breit ise konuşmasında DGB'ye bağlı tüm sendikaların ve üye emekçilerin, grevci metal ve basın işçilerine dayanışma duygularını ve sınıf selamlarını ilettiğini söyledi. Breit daha sonra şöyle dedi:

"Biz herşeye rağmen, her engele rağmen erken emeklilik ve 35 saatlik çalışma haftası için savaşacağız. Yüz yıl önce Bismark, 'çalışma süresi günde 10 saate inerse bu Alman ekonomisinin yıkımı olur' demişti. Biz benzeri sözleri yüz yıl sonra bir başkasından, Ekonomi Bakanı Graf Lambsdorf'dan dinlemekteyiz. Lokavtlar Weimar Cumhuriyetinden bu yana işçilere karşı bir yıkım silahı olarak kullanıldı. Hessen Anayasası'nda lokavt yasaktır. Ama şimdi Metal Işverenleri Genel Birliği önümüzdeki Çarşamba gününden itibaren bu eyalette 30 bin işçiye lokavt uygulayacağını resmen açıkladı. Eğer Hessen'de lokavt uygulanırsa tüm Federal Almanya düzeyinde dayanışma grevlerine gideceğiz. Lokavta cevabımız genel grev olacaktır."

Miting'de IG Metall Başkanı Hans Mayr, DGB Başkanı Ernst Breit'in yanısıra, Basım ve Kağıt Işçileri Sendikası Başkanı Ferlemann, Posta Işçileri Sendikası Başkanı Kurt von Haaren, göçmen işçiler adına Ispanyol bir kadın sendikacı, Avrupa Metal Işçiler
Genel Sekreteri de birer konuşma ya
Öte yandan halen grevlerin yoğun ol
Baden, Kuzey Württemberg ve Hesser
yürüyüşüne katılamayan kimi işletme
grevleri oldu. Aynı biçimde basın ve b
de "Bonn'dakilerle dayanışma" belg
grevlerini sürdürdüler. Nitekim bir ç
haftalarda sık sık olduğu gibi bir kez
sayfalarla yayınlanabildiler, kimileri
yayınlanmadı. Böylece büyük basın t
eylemi üstüne "karşı propagandası" c

Grevlerle ilgili bir başka gelişme de S
yöresinde lokavtlara karşı ilk fabrika
gerçekleşmesiyle yaşandı. IG Metall'
işçilerle yaptığı "Işyerlerinizi terketr
hakkınızı kullanınız" çağrısı yankıs
Schwäbisch-Gmünd'de motorlu araç
fabrika işçiler tarafından işgal edildi.
önümüzdeki günlerde bölgenin diğer
işletmelerine de sıçrayacağı bildiriliy

Türkiye Postası baskıya hazırlanırk
Almanya'da sendikal savaşım sertleş
göstermekteydi. Sertleşmenin genel
ilerlemesi ise savaşımın siyasal boyu
biçiminde yorumlanıyor.

IZLENIMLER

Rüsselsheim/OPEL grevinin ilk gününden notlar, söyleşiler, izlenimler... Rüsselsheim/OPEL grevinin ilk gününde

Sermayenin başkentinde

Yücel FEYZIOGLU

Işçi sınıfı, **"Bonn'a doğru marş marş!"** dedi. Gökten yağar, yerden biter gibi yanyana, can cana, kolkola geldiler. Yollar, caddeler tıklım tıklım. Yağmur eleniyor durmadan. Herkes dimdik. Gözleri gülüyor herkesin. Yağmur işçilere katılıyor, işçiler yağmura. Deli bir sele dönüyor yığınlar. Dolup dolup bentleri aşıyorlar. Sermayenin başkenti çatladı çatlayacak. Ellerinde belgilerini silah gibi ta-

Gazetecilik değil grev yapmaya gidiyorum...

Hüseyin M. DÖRTYOL

Saat: 03

Yağmur yağıyor. Yollar ıssız, tenha. Sendika temsilcisi bir arkadaşla yola çıkıyoruz. Rüselsheim'in, Opel'in yolunu tutuyoruz. Içimde bir bayram sevinci. Benim için bir başka önemi daha var **Opel'in**, Opel grevinin. Iki yıl Opel'de çalıştım. Amansız sömürüyü yaşadım. Robotlar işimi elimden aldı. Onlardan biriyim ben. Bu grev benim grevim. Greve, grev yapmaya gidiyorum. Gazetecilik ikinci planda. Yollar ıslak, tenha, kaygan. Rüsselsheim'dayız... Saat 3.30. Işçiler yağmurluklarını giymiş, grev miğferlerini başına geçirmiş, fabrika kapı-

SENDİKA TEMSİLCİSİNİN

Tanı

Ben Federal Almanya'da işçi oldum. Greve i
ğım. Türkiye'de grevi gördüm. Grev yerini, g
ettim. Fakat **grevci işçi** olmadım. 21 Mayıs
Opel fabrikasında grevin başlama günü. S
ler toplantısında alınan kararla grev sabal
daha saat çalmadan, kendiliğimden uyand
3'de grev yerindeydim. Benim gibi grev ye
man ve yabancı arkadaş da erkenden gelm
birbirimize kardeşçe sarılıyor, neşeyle gül

nüyor yığınlar. Dolup dolup bentleri aşıyorlar. Sermayenin başkenti çatladı çatlayacak. Ellerinde belgilerini silah gibi taşıyorlar.

Coşuyorum. Coşuyor, koşarak ileri varıyorum. Yer açmak ne mümkün! Federal Almanya'da ilk kez böylesine canlı, böylesine kabına sığmayan, hınçlı bir miting görüyorum. İşçiler burada, sermayenin kalbinin üstünde, sermayenin kalbini tekmeliyorlar, **"başaracağız"** diyorlar.

Zor ha zor aralarından geçerek, eğilip bükülerek ileri varıyorum. Varıp üç katlı yapı yüksekliğindeki kürsüye tırmanmaya çalışıyorum. Şöyle dönüp bir bakıyorum: Koca alan şaha kalkmış bir deniz dalgası. Geri çekilip çekilip kayalara vuruyor, kayaların dibi oyuluyor.

Bir yandan sendikacıları dinliyorum. Parmaklarım işliyor. Yağmur taneleri yazıları birbirine katıyor. Bir yandan mikrofonu kapıp daha dokunaklı, daha etkili bir şey söylemek istiyorum:

Heyyy işçiler, kardeşlerim! Daha iki gün önce burjuvazinin bir dedikodu gazetesinde bir haber çıktı sizlerle alay edercesine. Çelik kralı Heinrich Thyssen'e son sevgilisi 80 milyon Mark'a maloldu diye. Biliyor musunuz? Üçüncü karısına İngiltere'de değer biçilemeyen tarihi bir şato ve 80 milyon bırakmış; yeni evleneceği sevgilisine koşmuş. Şatonun içi Goya'nın, Rembrandt'ın, Titien'in, Nolde'nin eşsiz tabloları ile bezeliymiş. İkinci karısına da çok daha önceleri, 18 milyon ve uzak bir adada beyaz bir köşk mü ne bırakmış. Bu Thyssen 30 bin işçi çalıştırmakta, yıllık cirosu 4,4 milyar Mark'a varmaktaymış. Yapılarının, mülkiyetinin hesabını kendisi bile bilmemekteymiş. Size haftada beş saat vermemek için direnmekteymiş. Ne durursunuz işçiler, deli bir sel gibi akın üstüne. Alın mülkünü, mülkiyetini başına çalın!..

...demeye varmadan DGB Başkanı **Ernst Breit**'ın sesi silkeliyor bizi. Getiriyor kendimize:

"Tüm DGB ve ona bağlı sendikalar grevdeki işçilerle dayanışma içindedirler. Eğer Hessen'de de patronlar lokavta giderse, biz de genel grev deriz, tüm Federal Almanya'da şalterleri indiririz."

İşte size hedef işçiler. İşte size büyük bir adım. Bu adımdan bir milim bile geri basmayın.

Eğer işsiz kalmak istemiyorsanız...

Eğer bir ölüm alanında cayır cayır yok olup gitmek istemiyorsanız...

Hazır olun. Genel grev çağrısına sahip çıkın.

Gazetecilik ikinci planda. Yollar ıslak, tenha, kaygan. Rüsselsheim'dayız... Saat 3.30. İşçiler yağmurluklarını giymiş, grev miğferlerini başına geçirmiş, fabrika kapısını ve yolları tutmuşlar. Öyle de neşeliler ki. Bayrammış gibi. Kırmızı miğferleri, sarı yağmurlukları, yakalarında IG-Metall rozetleri, tutmuşlar kapıyı. Burada Türkiye'den, Almanya'dan, İspanya'dan, İtalya'dan, Yunanistan'dan gelen insanlar, burada, Türkler, Almanlar, Yugoslavlar, İtalyanlar, Yunanlar yok! Burada yerli yabancı yok. Burada grev boylarına çıkmış, makinaları durdurmuş, şalteri indirmiş savaşan işçiler var. Selamlaşıyoruz...Coşkulu: **"Bu kapıdan Allah bile geçemez"** diyor karabıyıklı biri ana kapıyı göstererek. Resimlemeli bu görüntüyü. Bu kararlılığı. Deklanşör! Parlak flaş ışığı...I-ıh olmadı!

Saat: 04

Yağmur daha yoğun. Opel'in ana giriş kapısındayız. Kalabalık daha da arttı. Yağmura aldıran yok. Kapı tutulmuş. Parmaklıklı kapının öbür yanı ıpıssız. Hiç hareket yok. Yetim gibi binalar, makineler. İşçisiz makine de ne? İşçisiz fabrika ne? Tanıdık bir sendika temsilcisi arkadaş yanıma yaklaşıyor. **"Bak...bak...şuraya bak. Kim var orada?"** Kim diye o yana bakıyorum. Bir grup işçi biriyle konuşuyor. Yabancı değil bu adam. Bu işverenlerin, hükümetlerin adından korktuğu adam yabancı değil bana: Herbert Mies bu...DKP Genel Başkanı Herbert Mies!.. O yana gidiyorum. **"Elbette burada olacak"** diyorum, **"İşçi sınıfının partisinin başkanı, işçiler neredeyse o da oradadır."** DKP'li olan olmayan işçiler onunla konuşuyorlar.

Saat: 05

Yağmur, yağmur!.. Yağmur. İnsan...İnsan...Yağmur. Ellisinin üstünde bir amca. Beresi başında. Sabah namazından yeni çıkmış. Kır sakalları düzgün taralı. IG-Metall rozeti yakasında. Nöbet sırasını bekliyor.

Saat: 7.30

Gar alanı. Opel fabrikasının ana giriş kapısı bir çiçek tarlası. Alan dolu. İşe çalışmak, grevi kırmak için gelen bir kaç kişi, biri şef. Kapıdalar. Ama sağlam duvara çarptılar. **"Giremezsin"** diyor görevli işçiler, **"Sen değil, patronun bile giremez. Bizim özel çalışma kimliği verdiğimiz kişilerin dışında hiç kimse giremez."** Şaşırıyorlar. Korkak ve ürkekler. **"Ama...Ama...Benim demokratik hakkım..."** diye geveliyor şef olanı. Bir kahkaha kopuyor. Hep bir ağızdan gür bir kahkaha: **"Sen ve senin gibi grev kırıcılarını bu kapıdan içeri sokmamak da bizim demokratik hakkımız."** Yanıt tokat gibi...

Saat: 8.00

Miting başladı. Kalabalıktan, şemsiyelerden yere damla düşmüyor. Bu alanda işçiler var. Greve çıkmış işçiler. Şalteri indirmiş işçiler. Birleşmiş, kenetlenmiş, tek yumruk olmuş işçiler. Türküleri var işçilerin. **"Haydi/Unutmayalım/Nerden biz gücü alırız/Hem açken, hem de tokken/Haydi unutmayalım/Bu dayanışmayı."**

man ve yabancı arkadaş da erkenden gelmi[...] birbirimize kardeşçe sarılıyor, neşeyle gülü[...] güneş gibi parlıyordu. Hepimiz gönüllü grev[...] daydık. Grev kolluklarını kolumuza takarak,[...] ferlerini giyerek, IG-Metall ve 35 saatlik h[...] takarak, kapıların önüne dizilip kol kola gre[...] aldık. Hepimizde moral son derece yüksek.[...] lemesine, yağmurun bardaktan boşanırcas[...] rağmen kimse görev yerini terk etmiyor, n[...]

Biz sorduk,

21 Mayıs sabahı Hessen eyaletinde Rüsselsheim'da başlayan Opel grevinde grev gözcüleri ile birlikteydik. Sağnak yağmura rağmen nöbet yer-

ETEM BOZKURT

Ben dini bütün bir kişiyim. Sendika çok iyidir. İşçinin hakkını arayan bir kuruluştur. Grev uzun sürerse ne olacağını bilemem. Bildiğim başı iyi olanın Allah'ın izniyle sonunun da iyi olacağıdır.

GERHARD K[...]

Greve IG Me[...] yüzde yüze yak[...] vimizi, arkadaş[...] dan kabul edile[...] nuç elde edene[...] ğiz. Kabul edil[...] saatlerinin kısa[...]

ABDURRAHMAN ŞAHAN

Şu anda 9-12 nöbetindeyim. Greve severek çıktım. Amacımıza ulaşmak lazım. Arabaları yolda yürütmesini bildiğimiz gibi, sendikamızla birlikte tüm arkadaşlar bu grevi de başarıya ulaştıracağız.

AHMET[...]

Arkadaşlarım da[...] at için direnişe [...] madan anlaşılab[...] olurdu. Ama ne[...] sizin hakkından[...] derler. Şimdi b[...] direnerek kabul [...]

ci basını sarsıyor... Metal patroları lokavtları yaygınlaştırma tehdidi savuruyor... Schwäbisch- Gmünd'de iş ... uygul

Genel grev!

İşçileri Sendikaları Birliği
ma yaptılar.
gün olarak sürdüğü Kuzey
Hessen bölgelerinde, Bonn
işletmelerde dayanışma
ın ve basım emekçileri
" belgisi altında uyarı
n bir çok büyük gazete son
ir kez daha eksik
mileri ise hiç
basın tekellerinin Bonn
dası" da engellenmiş oldu.

ne de Schwäbisch-Gmünd
fabrika işgalinin
Metall'in, lokavta uğramış
terketmeyiniz ve çalışma
yankısını buldu ve
u araçlara jant üreten bir
edildi. Işgal eylemlerinin
n diğer lokavt uygulanan
ldiriliyor.

lanırken Federal
sertleşme eğilimi
genel grev yönünde
l boyut kazanması

Bonn'da son 20 yılın en büyük işçi mitingini gerçekleştiren yüzbinlerce işçi tekelci patronlara çok açık ve somut bir ihtarda bulundular. Ancak aynı saatlerde metal patronları lokavtları yaygınlaştırma kararlılıklarını yinelediler. Bu durumda genel grev zorunluluk oluyor

nden notlar, söyleşiler, izlenimler... Rüsselsheim/ OPEL

NİN İLK GREVİ

Şeref DALYAN

anı bunları, tanı da savaş!

Greve ilk defa katılaca-
erini, grevcileri ziyaret
Mayıs 1984 Pazartesi
nü. Sendika temsilci-
sabahı saat 3,30'da,
uyandım. Sabah saat
rev yerine bir çok Al-
n gelmişlerdi. Hepimiz
e gülüyor, gözlerimiz

miyordu. Grev alanına radyo, televizyon, basın görevlileri gelmeye başladı. Sendika ve işçi temsilcileriyle, işçilerle röportaj yapılıyor. hepimiz bu savaşı kazanana kadar grevi sürdürmeye kararlı olduğumuzu söylüyoruz. Bu arada Alman arkadaşlardan DKP (Alman Komünist Partisi) Başkanı **Herbert Mies**'in grev alanında olduğunu duydum. DKP'yi şimdiye dek burjuvazi o veya bu şekilde ama hep kötü olarak tanıttı. Halen de öyle tanıtmaya çalışıyor. O anda hem heyecanlandım, hem de şaşırdım. Burjuvazinin kötü tanıttığı bir partinin genel başkanı sabahın saat 5'in de

Vurun, vurun, davulun gözüne vurun! Türkiye'de grev yapamayan kardeşlerimiz için de vurun!

Federal Almanya'da, Baden Württemberg eyaletinde grevlerin 9. günü bugün. Özellikle otomobil yan sanayii fabrikalarının büyük bir bölümü grevdeler. Bunların en büyüğü 3200 işçisiyle Kolbenschmidt. Piston ve makine aksamları fabrikası. Kolbenschmidt fabrikasının hemen yanında AUDI-NSU otomobil fabrikası var. AUDI-NSU işçileri, vardiya arasında, grevdeki Kolbenschmidt'e geliyor, birlikte nöbet tutuyorlar. Yağmur altında, kapıları bekliyorlar. Bu yağmur herşeyi zorlaştırıyor. Işyerlerinin önüne kurulan sundurmalardan kısa bir süre için bile dışarıya çıkmak imkansız.

Yağmurlukların altında, alıştığımız Alman simalarından başka karakafalı, gür bıyıklı Türkiyelilerin de yüzlerine çokça rastlamak mümkün. Bu grevler çokuluslu. F. Almanya'da bunca senedir Türkiyelilerle Almanların birbirine entegre olmadığından söz edilir. Biz dokuz gündür bu söylentilerin tersini yaşıyoruz. Federal Almanya'da aynı akar bantların, aynı makinelerin başında çalışan bu üretken ve devrimci sınıf grev boylarında birbirleriyle kenetlenmenin en iyi örneğini veriyorlar.

Tam bu sırada davul zurna vurulmaya başlandı. Kolbenschmid önünde bayram var. Davul zurnanın sesiyle birlikte hemen giriş kapısındaki memurlar binasının pencereleri izleyicilerle doldu. Grev bölgesindeki işçiler birbirlerinin kollarına girerek halay çekmeye başladılar. **Ralph, Klaus, Ismet, Yorgo** ve daha bir çokları birbirlerine kenetlenmişler. Isminin Hasan olduğunu öğrendiğimiz bir işçi **"Türkiye'deki grevleri anımsıyorum. Vurun kardeşlerim, davulun gönüne vurun şöyle bir. Işçinin bayramı var bugün burada. Vurun"** diye bağırıyor. Zurna ince sesiyle çınlatıyor Neckarsulm semalarını. Yollardan geçenler dönüyor, yönünü değiştirip grev bölgesine geliyor seyretmeye. Bir başka köşede Arif kendini koyuvermiş **"Türkiye'de grev yapamayanlar için de vurun. Vurun ki herkes duysun, biz okul sıralarında oturmaya başlamışız bunca senelik yaşımızdan sonra yeniden"** diye bağırıyor. Arif'e yaklaşıp soruyoruz. **– Arif, ne düşünüyorsun bu 35 saat için?**

Arif: Iş saatinin azalması günün koşulları ve teknik gelişimler göz önünde bulundurulduğu zaman artık kaçınılmaz hale gelmiştir.

– Lokavt için ne diyorsun?

Arif: Lokavt insanlık dışı bir şey. Bu sabah elimizde bir pankart vardı, o herşeyi açıklıyor: **"Kim lokavt ilan ederse, hapis edilmelidir"** Şöyle bir bakın; biz greve çıkar çıkmaz, patronlar ne dedi: **"Aynı malı üreten diğer firmalarla rekabet alanımız daralıyor, bu da bizim sonumuz olur."** Aynen böyle demişlerdi değil mi? Peki şimdi bu ilan ettikleri rekabet alanları dağılmıyor mu? Hep yalan söylüyorlar!

Basın emekçileri grev hakkını otomobil tekerlekleri altında ezdirmeyecekler

gelmişlerdi. Hepimiz
e gülüyor, gözlerimiz
i grev görevi yarışın-
karak, çelik işçi miğ-
tlık hafta rozetlerini
la grev nöbetlerimizi
üksek. Saatlerin iler-
nırcasına yağmasına
yor, nöbetini devret-

hem heyecanlandım, hem de şaşırdım. Burjuvazinin kötü tanıttığı bir partinin genel başkanı sabahın saat 5'in de grev alanında; işçilerin yanında; onlarla beraber. Burjuvazinin yağlı, ballı, şekerli gösterdiği partilerin, bırak genel başkanlarını, yönetim kurulu üyelerini, parlamento üyelerini, dahi göremiyoruz aramızda. O zaman insanın kendi kendine sorası geliyor: Hani nerede o sahteci, işçi dostu görünen burjuva partileri temsilcileri? **"Tanı bunları tanı da savaş!"** diyesi geiyor insanın kendi kendine.

ık, Opel işçileri cevapladı

Fotoğraflar ve röportaj: MEHMET ÜNAL

lerinden milim kıpırdamayan grev gözcüleri ile görüştük. Greve çıkan işçilerin, mücadeleleri hakkındaki görüşlerini kendi dillerinden sunuyoruz.

ARD KEMMERLING

G Metall üyelerinin
ze yakını katıldı. Gre-
rkadaşlarımız tarafın-
ıl edilebilecek bir so-
edene dek sürdürece-
ul edilecek sonuç: Iş
in kısaltılması!

KARDAŞI AHMET

Grevi tüm işçiler onayladık. 35 saati elde edeceğiz. Şimdiye dek başarılıyız. Bu isteğimizi elde edene dek gücümüzün yeteceğini sanıyorum. Yeter ki yerli yabancı ayrımı yapmadan kenetlenmesini bilelim.

HÜSEYİN ŞAPLI

Sabahleyin bizimkilerden bir ikisi içeri girmek istemiş. Çalışmak istiyorlarmış. Neredeyse dayak yiyeceklermiş. Kıl payı kurtulmuşlar. Olur mu böyle şey? Biz kazanmak için yola çıktık. Bu bizim elimizde.

HMET ORMAN

**arım da söyledi, 35 sa-
renişe çıktık. Grev ol-
laşılabilseydi daha iyi
ma ne yapalım? Din-
kından imansız gelir
imdi bu isteklerimizi
kabul ettireceğiz.**

İBRAHİM ODABAŞ

Grev hakkında diğer arkadaşlarımdan farklı düşünmüyorum. Bu nedenle de grevdeyim. 35 saat meselesi hakkında bir fikrim yok. Bildiğim şu: Grev ne kadar sürerse sürsün ben gelip nöbetimi tutacağım.

ŞEFİK ADANALI

Moralimiz çok iyi. Yağmur olmasına rağmen greve iyi başladık. Sözü uzatmaya gerek yok. Grevdeyiz. Kazanmadan nöbeti bırakmayacağız. Ne demişler; Hak verilmez alınır! Biz de bu hakkı alacağız işte.

Matbaa ve Kağıt Işçileri Sendikası'nın **(IG-Druck und Papier)** işi yavaşlatma, grev, gazetelerin dağıtımını önleme biçimindeki eylemleri sürüyor. Uyarı grevlerine paralel olarak tek tek işyerlerinde yapılan grev oylamalarında işçilerin yüzde 80-90'ı **"greve evet"** diyor. Sendikanın yaptığı son açıklamaya göre toplam 334 işyerinde yapılan oylamada **"greve evet"** oyu ortalama 83,4 oranında.

Düsseldorf'ta Rheinische Post gazetesinin önündeki uyarı grevinden bir görünüş

Matbaa ve kağıt emekçilerinin 35 saatlik çalışma haftası ve ücret artışı için yürüttükleri savaşımdaki kararlılık karşısında, işverenler sendikaya bir görüşme daha yapmayı önerdiler. 22 Mayıs günü yapılan görüşme, daha öncekiler gibi sonuçsuz kaldı. Görüşmeden bir gün önce Baden-Württemberg, Hessen, Rheinland-Pfalz, Schleswig-Holstein ve Kuzey Ren Westfalya eyaletlerinde ve Batıberlin'de 13 bin matbaa ve kağıt işçisi uyarı grevi yaptı. Yine 25 Mayıs günü IG-Druck, lokavta uğrayan işyerlerindeki metal işçileriyle dayanışma amacıyla Baden-Württemberg'de uyarı grevleri düzenledi.

Geçtiğimiz hafta sonu ise, grev gözcülüğü yapan, sendikanın Stuttgart bölge yöneticisi **Horst Bekel**'in üzerine araba sürüldü, Bekel ağır yaralanıp hastaneye kaldırıldı. Bugüne kadar aynı yöntemle düzenlenen saldırılar sonucu 15 IG-Druck üyesi ağır yaralandı. IG-Druck und Papier sendikası başkanı **Ferlemann**, tüm bu saldırıların ve lokavt tehditlerinin işçileri yıldırmayacağını belirterek, **"Grev hakkımızı araba tekerlekleri altında ezdirmeyeceğiz"** dedi.

Mannheim'da dayanışma mitingi

"Patronlar daha çok insanın işsiz kalmasını istiyorlar; IG-Metall ise herkese iş istiyor. Işte savaşım sermayeyle emek arasındaki bu fark yüzünden başlıyor" diyordu Ernst Eisenmann (IG-Metall Baden-Württemberg Bölge Sekreteri) Mannheim'daki metal işçilerine. Mercedes, BBC, John Deere ve daha başka işyerlerinden metal işçileri şalteri indirmiş, Herzogenried parkında toplanmışlardı. 10 bin işçi arasında yabancıların, özellikle de Türkiyelilerin çoğunluğu dikkati çekiyordu. Bir kısmı güvenlik görevlisi, "Ordner"di. Eisenmann, "Savaşım kararlılığımızı yarın sandık başında göstereceğiz" diyordu. Bir gün sonraki grev oylamasında IG-Metall işçilerinin yüzde 80'inden fazlası "greve evet" dedi.

Tercüman'ın anlayacağı dil budur !

Başında IG-Metall kaskı, elinde Bonn mitingi bildirileri, dağ gibi bir Türkiyeli işçi, oraya buraya koşarak bildiri dağıtıyor, kendisini görevine iyice vermiş olduğu her halinden belli.

Elinde bir fotoğraf makinesi ve not defteri ile biri ona yaklaşıyor:

– Resmini çekip seninle konuşmak istiyorum, şöyle bir duruver.

Türkiyeli işçi dağ gibi cüssesiyle bu kişiye dönüyor:

– Sen kimsin, ne için çekeceksin benim resmimi?

– Tercüman gazetesindenim. Frankfurt'tan geldim bu miting için özel olarak.

– Benim işçi düşmanı bir gazeteye ne çektirecek resmim, ne verecek demecim, ne de ismim var. Al voltanı buradan, başına bir iş gelmeden...

OKUYUCU POSTASI

Ev ev, kapı kapı

Biz **Türkiye Postası**'nın gönüllü dağıtıcısı bir arkadaş grubuyuz. Bugüne kadar gazetemizi tanıdıklarımıza, çevremize elden veriyorduk. Abone olanlara zaten posta kanalıyla geliyordu. Ama bu kadar dar bir dağıtımla okuyucu çevremizin kısır bir döngü içinde kalabileceğini düşündük ve **Türkiye Postası**'nı göçmen işçilere daha iyi tanıtabilmek amacıyla ne yapmamız konusunda kafa yorduk.

Kapı kapı, ev ev dolaşacaktık. Çünkü bölgemizde hiç tanımadığımız, gazetenin adını bile duymayan yüzlerce Türkiyeli oturuyordu ve biz ancak böylesi bir yolla onlara ulaşabilirdik.

Önce biraz heyecanlı, biraz da tedirgindik. Acaba nasıl karşılanacaktık? Bize karşı tepkileri ne olacaktı? Gazetemizi almak ve okumak isteyecekler miydi? Bu duygularla yola çıktık. Grubumuz iki bayan bir erkek arkadaştan oluşuyordu. Yaklaşık 40 kapı dolaştık. Hepsi de gazeteyi ilk defa gördüklerini söylediler ve çoğunlukla da aldılar. Olumsuz yanıt veren sadece bir kişi oldu.

O günkü deneyimimiz şunu gösterdi: Başunaymış tedirginliğimiz. Çok daha önce başlamalıydık böyle bir işe. Çünkü insanlarımız kendi sorunlarını dile getiren yayınlara hasret. Onun için kapısını çaldığımız insanlar bize içten davrandılar, evlerine buyur ettiler, çay-kahve ikram edip sohbet ettiler. Hele bir tanesi Kürt bir anaydı. Türkçe anlaşamadık. Çocukları Türkçe biliyormuş, onlara okuturum diyerek aldı.

Bundan sonraki sayıların satışını yaparken, bu insanlara gazeteyi nasıl bulduklarını soracağız ve önerilerini isteyeceğiz. **Türkiye Postası**'ndan ne beklediklerini, gazetenin hangi sayfalarını ilgiyle okuduklarını, olumlu ve olumsuz buldukları yönlerini soracağız ve bunları Yazı Kurulu'na ileteceğiz.

Her şehirde, her bölgede en ücra köşelere ulaşabilmek, sesimizi duyurabilmek için böyle girişimler yapılmalıdır. **Türkiye Postası** ancak bu çalışmalar sonucunda daha geniş çevrelere ulaşacaktır. Sloganımız, **"Ev ev, kapı kapı Türkiye Postası'nı okut!"** olmalıdır.

Bir grup gönüllü dağıtıcı/Stockholm

MHP'li katillerin hepsi serbest

Türkiye'den yeni gelmiş ve bir aydır Federal Almanya'da yaşayan bir delikanlı ile konuştum. Kendisi Amasya'nın Taşova ilçesinden. Anlattıkları ilginçti. MHP'nin vurucu elamanlarından ve Taşova Cumhuriyet Savcısı'nın katili **Muhittin Gündoğdu**'nun elini kolunu sallayarak ortalıkta dolaştığını anlattı. Aynı şekilde **Cemalettin Bektaş** adındaki MHP'li de serbestmiş. Bu adam çeşitli silahlı saldırılardan sorumlu ve ilerici bir kişiyi de yaralamaktan sanık. Alpaslan köyü Ülkü Ocakları Başkanı **Faruk Gençer** de 12 Eylül öncesinde köy gençlerinin üzerine ateş etmekten ve faşistlere silah ve bomba sağlamaktan suçluymuş. Bu adam da serbestçe ortalıkta dolandığı gibi, Alpaslan köyünün ilkokulunda hademelik de yapıyormuş.

Amasya cezaevinde tutuklu olan ilericilerin yakınlarıyla görüşmelerine son bir aydır yasak konmuş. Nedeni ise, işkenceden ve hücre cezalarından ötürü tutukluların çoğunun vereme yakalanmış olması.

Fethi Baş/Rot am See

Kim utansın?

Işçi arkadaşlarımla konuşuyorum. Türkiye'den söz ediyoruz. Bazıları bir **"of"** çekiyorlar derinden, **"Kader utansın, Türkiye'de yaşanacak hal kalmadı. Allah sabır versin Türkiye'dekilere, zamla yatıp zamla kalkıyorlar"** diye yakınıyorlar.

Ama niye **"Kader"** utansın? Türkiye'yi ne **"Kader"** yönetiyor ne de Allah... Yönetenler Evren'le Özal'dır. Çok yakında halkın gerçek suçluları göreceğine inanıyorum.

Hayrettin Erçin/Fransa

Şimdi bize daha yakınlar

ITT'nin televizyon ekranı üreten Esslingen'deki firmasının önünde, vardiya değişimi sırasında **Türkiye Postası** satışına çıktık. Bu fabrikadaki çalışma koşulları o kadar ağırdır ki, firmanın ITT olan adı yerli ve yabancı işçilerin dilinde **"taş ocağı"**dır.

Biz gazetemizi satarken bir grup Türkiyeli işçi sohbet etmek ve soru sormak için etrafımızı sardı. Çoğu sağlığını yitirmişti. Aralarında en az bir ameliyat geçirmemiş olanı hemen hemen yok gibiydi. Hepsi ağır çalışma koşullarından, işten atılma tehlikesinden, Türkiye'ye dönmeye zorlanmaktan şikayetçiydiler ve 35 saatlık iş haftası istemini destekliyorlardı.

Biz gazete satışı sırasındaki bu sohbetlerimizden şunları çıkardık: Şimdi

Öyleyse siz nasıl duydunuz?

7-11 Mayıs tarihlerinde yapılan Avrupa Konseyi toplantısı sırasında Strasbourg'da 8 Mayıs günü yapılan yürüyüş ve miting, Türkiye'deki diktatörlük rejiminin sözcüsü boyalı basının galiz küfürlerine hedef oldu.

Hürriyet gazetesi 11 Mayıs tarihli sayısında bu güçlü eylemi **"Tepindiler"** başlığı altında verdi. Bu gazeteye göre, özgürlük ve af istemek **"tepinmek"** oluyor. Aynı haberinde bin kişiye yaklaşan gösteri için **"500 kansız"**ın yaptığı bir eylem diyen **Hürriyet, "saatlerce bağırdılar ama duyan olmadı"** diye eklemiş.

Şimdi bu gazeteye sormak lazım: Siz bu gösteriye özel olarak davetli miydiniz de **"haberiniz"** oldu? Yok değil idiyseniz, kimsenin duymadığı bu yü-

VASIF ÖNGÖREN

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

Işçinin nesi var?

Işçilerin midir bu villalar
Işyerleri fabrikalar
Kasalardaki milyarlar
Kimlerindir kimlerin

Ben de işçiyim neyim var
Sırtı dönük dünyam var
Patronlara hıncım var
Dayalı döşeli köşkler kimlerin

Söke söke hakkını alanlar
Devrimci işçilerdir bunlar
Boşa gitmedi uğraşılar
Mutlu yarınlar kimlerin

Ercan Özdek/Strasbourg

Grev günleri

Tavında demirdir şimdi
köhne zaman örsünde
dövülür ha dövülür
grev günleri.

Dalında karanfildir şimdi
su verilmiş çelikçe
kızarır ha kızarır
grev günleri

Çağdaş bir meyvedir şimdi
geleceğin özüyle
ballanır ha ballanır
grev günleri.

Bir ulu türküdür şimdi
gonca yüreklerde
çoğalır ha çoğalır
grev günleri.

Cengiz Doğu/Neuburg

Bedel

Geçmişten esin

Yazmak zor!
Içmeden çeşmesinden
Koca Nazım'ın
ve Neruda'nın
Güneyde o sefil ülkesinde
Görmeden ölenleri açlıktan.
Yazmak zor!
Suphi'yle tanışmadan
Kafkas siperlerinde
Ve çakmak çalmadan
Izmir eteklerinde
dokuzyüz yirmilerde.
Korku teri dökmeden
o mübarek alnından
Ve bedeninde ölüm korkusunu
hissetmeden.
Yazmak zor!
Bilime kitaba dört elle sarılmadan
Saygıyla eğilmeden önünde
barışı savunanların
Karanlık hücrelerini paylaşmadan.
Yazmak zor!
O saflarda yerini almadan.

Özgür Kartal/Nürnberg

Barış için

Gökyüzünü sarmış bak
Ak güvercinlerimiz
Inancımız direncimiz ve
dayanışmamızla
Nasıl da kenetlenmiş emekçi ellerimiz
Sarı beyaz esmer kara
Yani tüm yeryüzünün yani tüm
insanların
Yükselen sesidir bu
Ekmek kadar su kadar hava kadar
zorunlu
"Barış dostluk kardeşlik"
Yaşama istemidir bu.
Delip geçecektir elbet

Biz gazete satışı sırasındaki bu sohbetlerimizden şunları çıkardık: Şimdi değişen ve daha ağırlaşan koşullar karşısında, eskiden biz ilericilere karşı olumsuz tutum alanların bu olumsuzlukları yok oluyor. Bugüne kadar bize karşı tarafsız kalanlar ise şimdi daha ilgili ve saygılılar. Özellikle genç işçiler çok duyarlılar.

Inan Karlı/Stuttgart

Siz bu gösteriye özel olarak davetli miydiniz de **"haberiniz"** oldu? Yok değil idiyseniz, kimsenin duymadığı bu yürüyüşü siz nasıl duydunuz?

Ama elbette tekellerin boyalı basınının yalanları sadece Strasbourg'daki mitingi etkisiz ve küçük göstermekten ibaret değildi. Aynı günlerde Türkiye'de demokrasinin geri geldiğini kanıtlamak için yaptıkları cambazlıkların haddi hesabı yoktu.

Özer/Strasbourg

Bedel

Beyler OYAK'ı kurdunuz
Bizleri bedele koydunuz
Daha gençken bizleri soydunuz
Halimizi sormaz oldunuz.

Hans "Kanaken raus" der
Özal orta direk der
Kayınpeder başlık ister
Allahım sen bize sabır ver.

Ihsan/Bad Kreuznach

Yaşama istemidir bu.
Delip geçecektir elbet
"yüreklerin sağır kulaklarını"
Savaş çığırtkanlarının
Ve kalın zırhlarını atom roketlerinin
Vaz geçilmez görevidir
Tüm dünya halklarının
Barış için savaşmak.
Gökyüzünü sarmış bak ak
güvercinlerimiz
Barışa kanat açmış gelecek
genlerimiz...

Özbek A.K./Frankfurt

1938 – 1984

Ardında ölümsüz yapıtı
»Masalın Aslı«nı
bırakarak aramızdan ayrılan
Vasıf Öngören'in
anısı önünde
saygıyla eğiliyoruz.

ARARAT VERLAG
Bergmannstraße 99a, 1000 Berlin 61

Türkiye Postası

Türkiye Postası 15 günde bir Cuma günleri çıkar. **Herausberger:** Vereinigung für Völker Verständigung und Solidarität, 1000 Berlin 44, Donaustr. 1, **Verantwortlicher Redakteur:** Ahmet Kardam, **Zentralredaktion und Anschrift aller Verantwortlichen:** 1000 Berlin 44, Donaustr. 1, Tel: 624 60 92 **Herstellung:** Eigenvertrieb **Druck:** Henke Rollenoffset, 1 Berlin 48 Säntisstr. 49, **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postscheckkonto 461432-100, BLZ 100 100 10 Postscheckamt Berlin-West **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Batı Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60.DM. **Temsilcilikler-Fransa:** Paris, Tel: 01-258 26 90, **Federal Almanya:** Frankfurt, Tel: 0611-68 41 98, **Belçika:** Brüksel: B.P. 83, **Hollanda:** Amsterdam, Tel: 020-942323, **Ingiltere:** Londra, Tel: 01-340 47 39, **Danimarka:** Kopenhag, Tel: 01-707 506, **Isveç:** Stockholm, Tel: 08-367 576.

Türkiye Postası **Abone fişi**

6 aylık (12 sayı) ☐
1 yıllık (24 sayı) ☐

Adı-Soyadı

Tarih:

Adresi

Ülkesi

Abone ücretini **Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postschekkonto 4614 32 - 100, BLZ 100 100 10 Postschekamt Berlin-West** hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havale makbuzunuzu **Türkiye Postası Abone Servisi, Donau Str. 1, 1000 Berlin 44 adresine** postalayınız.

ABONE BEDELİ:

	F.Almanya	Belçika	Danimarka	Fransa	İngiltere	Hollanda	İsveç
6 aylık	30.-DM	600 BF	120 Krn	85 FF	8.40 £	35 G	95 Krn
1 yıllık	60.- DM	1200 BF	240 Krn	170 FF	16.80 £	70 G	190 Krn

Bilim adamları ve politikacılar yabancı sorunlarını ele aldılar

Hannover'de yabancı düşmanlığına karşı kongre yapıldı

● 28 örgüt tarafından desteklenen ve "Biz Arkadaşız" belgisi altında yapılan kongreye 120'nin üzerinde sürekli delege katıldı; toplantı süresince yapılan forumların yanısıra kentte çeşitli eylemler ve bir kültür programı düzenlendi.

11-13 Mayıs tarihleri arasında Hannover'de 28'in üzerinde örgütün desteklediği **"Birlikte Yabancı Düşmanlığına Karşı"** adı altındaki kongre **"Biz Arkadaşız"** belgisi altında yapıldı. Çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu 120'nin üzerinde sürekli delege olmak üzere 200 kadar kişinin katılımıyla gerçekleştirilen kongreyi destekleyen başlıca örgütler **Jungdemokraten, Grüne im Landtag, VVN-Bd.A, Jusos, FIDEF, KKDK-Federasyon, Terre des Femmes, SDAJ, Verband der Initiativen in der Ausländerarbeit, Landesschülerrat, Türk Halkevi, Naturfreundejugend** oldu.

Kongre sırasında yabancılara ilişkin çeşitli konularda yapılan forumların yanısıra, kentin çeşitli bölgelerinde duvarlara yazılan yabancı düşmanı yazıların fotoğraflanması, bu yazıların silinip yerine yabancılarla dostluğun önemini vurgulayan yazıların yazılması, kentteki insanlarla yabancılara ilişkin röportajlar yapılması, yabancı ailelerin ziyaret edilmesi gibi değişik eylemler ve kültür programları yeraldı.

Foto: M. Werner

Kongre sırasında yapılan festivale Yunan ve Türk folklor grupları renk kattı

Yapılan toplantılardan **"Halklar arasında kültür sürtüşmesi"** adlı foruma Yunanistan'lı Profesör **Tsiakolas** ve ünlü yazar **Peter Schütt; "Sığınma Sorunu ve Yabancılar Hukuku"** konulu foruma, kendisi de bir sığınmacı olan Güney Afrikalı **Crosby Msimang Zulu** ve **SPD** milletvekili **Michael Auditor** katıldılar. **FIDEF** örgütleri tarafından hazırlanan **"Yabancıların Iş ve Konut Durumları"** adlı forumda ise, yabancıların konut koşulları, krizin suçunun yabancılara yüklenmesi, yabancı gençlerin işsizlik sorunu gibi konular ele alınırken, çalışan yabancılar içinde sendikalaşma oranının yüksek olduğu ve yabancıların 35 saatlik iş haftası mücadelesine katılımının da oldukça yüksek olduğu vurgulandı.

Kongrenin kapanışında yapılan konuşmada, Federal hükümetin yabancı düşmanlığını çeşitli yasalar ve kararlarla kolaylaştırdığı, gelecek yabancı düşmanlığına karşı yerli-yabancı tüm demokratik kişi ve kuruluşların birlikte mücadeleyi geliştirmeleri konusu üzerinde duruldu. Kongre sonunda grevdeki IG Metall ve IG Druck und Papier sendikalarına dayanışma mesajı gönderilmesi de alkışlarla kabul edildi.

Zeki Kılıç'la dayanışma

Alman Sendikalar Birliği üyesi Ticaret, Banka ve Sigorta çalışanları Sendikası (HBV)'nin Kuzey Ren Westfalya Eyalet Örgütü'nün 24-25 Mayıs günü yapılan Genel Kurul'undaki konuşmasında Başkan **Urban,** politik sığınma isteği reddedilmiş olan Sosyal-Iş Sendikası Genel Başkan Yardımcısı ve **TİP** yöneticisi **Zeki Kılıç**'a yapılan uygulamayı kınadı, kendisine sığınma hakkı verilmesini istedi.

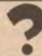
Nisan ayı içinde de sendika, Zindorf Federal Sığınma Dairesi'ne başvurarak **Zeki Kılıç** hakkındaki red kararının geri alınmasını taleb etmiş ve kendisini eyalet genel kuruluna konuşmacı konuk olarak davet etmişti.

İsveç'te Türkiyeli Kadınlarla Dayanışma Komitesi kuruluyor

"Politik tutuklu kadınlarla, onların yakınlarıyla ve Türkiye'de kadın haklarını ve çocukları koruma" amacıyla Isveç'te kurulması düşünülen **"Kadın Dayanışma Komitesi"**'nin ön hazırlık çalışmaları 10 Mayıs'ta Stockholm'de yapılan bir toplantıyla başladı. Kurulması düşünülen komitenin hazırlık çalışmalarını Isveç Türkiyeli Kadınlar Komitesi'nin girişimiyle Isveç'in çeşitli kadın örgütleri ve Isveç partilerinin kadın kollarının temsilcileri yürütüyor.

Bu arada **"Barış ve Özgürlük İçin Uluslararası Kadınlar Örgütü"**'nün Isveç seksiyonu, Türkiye'nin Stocholm büyükelçiliğine bir mektup yollayarak Türkiye cezaevlerindeki kadın tutuklulara uygulanan işkenceleri ve hapishanelerdeki kötü koşulları protesto etti ve İKD aleyhine açılmış olan davanın derhal durdurulmasını istedi.

BULMACA

Bulmaca

SOLDAN SAGA
1. Amerika Birleşik Devletleri'nin **"Bağımsızlık Savaşı"**nın siyasal ve askeri lideri ve ABD'nin ilk devlet başkanı, 2.

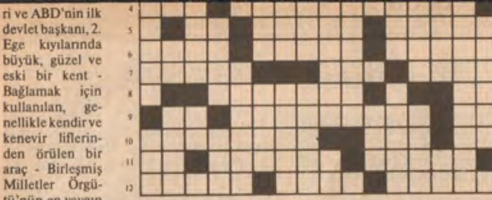
Caen'de dayanışma gecesi

Fransa'nın Caen bölgesinde 17 Mayıs'da **FTİB** tarafından düzenlenen tutuklu aileleriyle dayanışma gecesine 220 kişi katıldı. Gecenin açılışı Caen Insan Hakları Örgütü

Münih ve Zürih'te yapılan toplantılarda yabancı düşmanlığı kınandı

18 Mayıs günü **FIDEF**'e bağlı Münih İşçi Derneği, **VVN**, İtalyan Göçmen İşçi Dernekleri Federasyonu **(FILEF)**'in yabancı düşmanlığına karşı düzenledikleri salon toplantısına 200 kişi katıldı. Top-

ri ve ABD'nin ilk devlet başkanı, 2. Ege kıyılarında büyük, güzel ve eski bir kent - Bağlamak için kullanılan, genellikle kendir ve kenevir liflerinden örülen bir araç - Birleşmiş Milletler Örgütü'nün en yaygın kullanılan kısa yazılışı, 3. Yorgun değil, diri ve çalışmaya hazır - Yunanistan'ın başkentine adını veren eski bir Yunan tanrıçası, 3. Üçten bir eksik, birden bir fazla - Ölenin geride bıraktığı ve malların bölüşümünü düzenleyen, genellikle yazılı belge, 5. Türkçenin ikinci harfi - Feodal dönemde Rus derebeyi - Meyvelerin kokusu, rayihası, 6. Birden çok kişinin oluşturduğu küçük ve geçici topluluk - Kansızlık - Kalın, uzun, kaba tahta ya da kişi, 7. Türkçe dilbilgisinde sessiz harflerin genel adı - **(Tersi)** Düz ve geniş toprak parçası - Duvarcının baş aleti, 8. Tarsus yöresinin Roma İmparatorluğu dönemindeki adı - Kırmızı, 9. Bromun kimyadaki kısaltılmışı - Güneydoğu Anadolu'da bir kent - **(Tersi)** En kısa zaman birimi, 10. Savaşta yiğitlik ve yararlılık gösteren - Bir göz rengi - Komünist partilerin iki kongre arasındaki en yetkili organının Türkçedeki kısa yazılışı, 11- Alet işler o öğünür - Çözümleme - Kendisine aptallık, bencillik, çirkinlik gibi haksız nitelemeler yakıştırılan bir kuş, 12. Hindistan'daki toplumsal katmanların en alt kesimi - Köpek yavrusu - Kimliğini gizlemek isteyenlerin yüzlerine taktıkları.

YUKARIDAN AŞAGIYA: 1. Türk Dil Kurumu **"potansiyel enerji"** karşılığı olarak bu sözcüğü öneriyor - Bir şapka türü, 2. Ağır bir şeyin altında kalarak ya da yüksekten hızla düşerek biçimi bozulmuş - **(Tersi)** Numaranın kısa yazılışı - Ankara'nın bir ilçesi, 3. Küçük otobüs (Dikkat: Minibüs değil) - Kanın özelliklerinden birini oluşturan bir **"faktör"**, 4. **(Tersi)** Türkçenin en işlek takı-fiili - **(Tersi)** Genellikle kadınların kullandığı bir kulak süsü - Tren yolu, 5. Işçi sınıfının ekonomik ve politik savaşımının en etkili silahlarından biri - Kuzeydoğu Karadeniz'i Doğuanadolu'ya bağlayan ünlü geçit, 6. Kalın kaba kumaş ya da bu kumaştan yapılmış basit palto - Güney Amerika'da Peru gibi dağlık yörelerde yaşayan hörgüçsüz deveye benzeyen bir yük hayvanı, 7. Birinci Dünya Savaşı sırasında sonraları Birleşmiş Milletler Örgütü'nün de kuruluş bildirgesini oluşturacak ilkeleri ortaya atan ABD devlet başkanı - Eski dilde **"gidermek, etkisini ortadan kaldırmak"**, 8. Dünyanın en büyük haber ajansı olarak tanınan, ABD merkezli büyük haberleşme tekelinin kısa yazılışı - Türk Dil Kurumu'nun **"sahip"** sözcüğüne karşılık önerdiği ancak tutmamış bir sözcük - Sıtma ilacı, 9. Çocukların ebeyi bulmak için çoğu kez anlamsız heceleri ardarda getirerek **"sayma"**larına kimi bölgelerde kısaca böyle denir - **(Tersi)** Marifetli kişi karda yürür ama **onu** belli etmez, 10. Derviş selamı - Sovyet Ermenistanı'nın başkenti, 11. Haksız yere diretmek, ayak diretmek - Çift olmayan 12. **(Tersi)** Isviçre Cumhuriyeti'ni oluşturan çok küçük federe devletçikler - Söz, özellikle dinsel kitaplarda yer alan söz, 13. Dinin yasak ettiği şey - Karl Marks'ın **"değerin taşıyıcısı"** olarak adlandırdığı anlamında bir müzik terimi - Galatasaray lise ya da spor kulübünün kısa yazılışı, alışveriş aracı, 14. Telli ya da vurmalı sazlarda hızlı bir ritmin uzunca süre yinelenmesi 15. **"Yararlanmak, çıkar sağlamak"** anlamında Osmanlıca bir mastar, 16. **(Tersi)** Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin resmi haber ajansının kısa yazılışı - Parazit, üretmeden, başkasının sırtından geçinen.

GEÇEN SAYIDAKI BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1. Enternasyonal - La, 2. Muasır - Audi - Alet, 3. Amzaya - LT - Sn - Ana, 4. Na - Tamlama - Elti, 5. Erkan - Ataman - Anı, 6. Tasdikname - Ev, 7. Ibo - Lıtah - Kaç, 8. Yıllanmış - Sadaka, 9. Naak - Yetenek, 10. Nazi - Kr - Baturalp, 11. Ilara - Avalon, 12. Turgay Şeren - Fark.

YUKARIDAN AŞAGIYA: 1. Emanet - Yanıt, 2. Numaracı - Alu, 3. Taz - Ks - Lazar, 4. Esat Adil - Irg, 5. Rıyaniban - Aa, 6. Nram - Konak, 7. Lan - Maraş, 8. Salatalık - Ve, 9. Yutmamış - Bar, 10. Od - Amet - Yale, 11. Nis - Aseton, 12. Nenehatun, 13. La - Der, 14. Lata - Kanada, 15. Lenin - Akel, 16. Ata - Iççakpak.

gecesine 220 kişi katıldı. Gecenin açılışı Caen Insan Hakları Örgütü Başkanı tarafından yapıldı. Daha sonra Türkiye'deki politik tutuklulara yapılan işkencelerin anlatıldığı bir konuşmanın ardından Yunanlıların da katıldığı bir kültür programı yeraldı ve 1977 1 Mayıs'ının filmi gösterildi.

Schwäbisch Gmünd'de "Enternasyonal Derneği" kuruldu

Geçtiğimiz yıl içinde bu bölgede yapılan yabancı düşmanlığına karşı toplantılar ve özellikle Alman Sendikalar Birliği ve kiliselerin ortak çağrısı olan **"Yabancı Hemşeriler Haftası"** gibi etkinlikler sonucunda, bölgede yabancı düşmanlığına karşı varolan eylemler hızlandı ve Mayıs ayı başında belediye kültür binasında kalabalık bir kitlenin katılımıyla yabancı düşmanlığına karşı bir dernek kuruldu. **"Internationaler Verein Schwäb. Gmünd"** (Internasyonel Derneği) adını alan kuruluş, yabancı düşmanlığına karşı yerli-yabancı halkların dostluğunu geliştirmeyi, yabancıların demokratik ve sosyal haklarını almalarına yardımcı olmayı, yerli-yabancı halkların kaynaşması ve daha iyi anlaşabilmesi için toplantı, eğlence, eğitim kursları, seminer, sosyal ve kültürel çalışmalar yapmayı amaçlıyor. Derneğin yönetim kurulunda iki Alman, iki Türk ve bir Yugoslav var.

ÖZÜR

Geçen sayımızda dökümünü verdiğimiz Avrupa Konseyi'ne sunulan **"Genel Af"** imzaları arasında **İsveç**'den gönderilen **3630 imza** bir dizgi hatası yüzünden çıkmamıştır. Ayrıca, dökümünü verdiğimiz imza sayıları yalnızca Konsey'e ulaştırılabilenlerdir. Birçok ülkede toplanıp Konsey'e ulaştırılamayan imzalar, yayınladığımız listede yer almamıştır.

bancı düşmanlığına karşı düzenledikleri salon toplantısına 200 kişi katıldı. Toplantıda bir Alman sendikacı, yazar, papaz sosyal eğitmen, kent planlamacısı ve bir genç, ayrıca Bilim ve Eğitim Sendikası **(GEW)**'den bir kişi ve Barış Derneği Genel Sekreteri **Enis Coşkun** konuşmacı olarak yer aldılar. Konuşmacılar kendi çalışma alanları çerçevesinde Federal Almanya'daki yabancı düşmanlığı konusunu işlediler. Ayrıca **Enis Coşkun** yaptığı konuşmada seçimler sonrasında Türkiye'de demokrasiye dönülmediğini belirterek Türkiye'deki demokratlarla dayanışmanın gerekliliğini vurguladı. Toplantı, Türkiyeli ve Almanların ortak oluşturdukları müzik gruplarının gösterisiyle sona erdi.

Isviçre'nin Zürih kentinde 12 Mayıs günü Emek Partisi **PDA**'nın gençlik örgütü **KJV**, Şili Gençlik Örgütü, Yunanistan Gençlik Örgütü **KNE**, İtalyan ve İs-

Münih'teki toplantıya Barış Derneği Genel Sekreteri Enis Coşkun konuşmacı olarak katıldı

panyol gençlik örgütleri, Genç Öncü ve **SGB** tarafından **"Yabancı Düşmanlığına Hayır"** gecesi düzenledi. 400 kişinin katılımıyla **"Rote Fabrik"**de yapılan gecede, Türkiyeli sanatçı **Ali Mahir** türküleriyle, Şili Gençlik Örgütü ise ulusal folklör gösterileriyle kitleyi coşturdu.

Ortak sorunlarını ortak oyunlarla dile getiriyorlar

Dortmund'da iki yıl önce MBSE kurslarında tanışıp bir tiyatro grubu oluşturan Türkiyeli gençlerle Alman gençleri, bir taraftan sahnede başarılı oyunlar ortaya koyarken, diğer taraftan da eğitim ve sendika çalışmalarını birlikte götürüyorlar. Gençler, işyerlerindeki, günlük yaşamlarındaki ve aileleriyle olan ilişkilerindeki sorunlarını ortak çalışmalarıyla sahneye koyuyorlar. Gençlerin oyunları, aynı sorunların içinde yaşayan genç izleyiciler tarafından ilgiyle karşılanıyor.

Birlik Yolu, DİBAF, FİDEF, Gerçek-ADK, KKDK, KOMKAR ortak bildiri yayınladılar

Türk ve Kürt örgütleri 35 saat grevlerini destekliyor

Federal Almanya'daki Türk ve Kürt işçilerinin örgütlerinden altısı ortak bir bildiri yayınlayarak **IG Metall ve IG Druck und Papier** sendikalarının 35 saatlik iş haftası için başlattıkları grevleri desteklediklerini açıkladılar. **Birlik Yolu, DIBAF, FIDEF, Gerçek-ADK, KKDK** ve **KOMKAR** yayınladıkları ortak bildiride, 35 saatlik iş haftası isteminin yalnızca işsizliği azaltacak ve işçilerin yaşam düzeylerini yükseltecek bir istem olmakla kalmayıp, işsizliğin suçunu yabancı işçilere yüklemeye çalışan anlayışa karşı da güçlü bir silah olduğunu belirttiler. Ortak bildiride daha sonra özetle şöyle dendi:

"Tekeller ve gerici Kohl hükümeti el ele işçi sınıfına ve sendikalara saldırıyor. Burjuvazinin bu cephesine karşı yerli ve yabancıların, kısacası tüm işçi sınıfının dayanışma hattını güçlendirmek, saldırılara birlikte karşı koymak zorundayız. Özellikle bugün grevde olan işçilerle dayanışma ivedi bir görevdir. Burjuvazinin 'böl ve yönet' oyununa gelmeyelim. Bir avuç lokavtçıya karşı sendikalarımızla birlikte omuz omuza mücadele edelim. Birleşirsek yeneceğiz. Milyonlar milyonerlerden daha güçlüdür."

Imza Kampanyası

Altı örgüt ayrıca kendilerine bağlı derneklere ortak bir genelge göndererek, Federal Almanya'da yürütülmüş olan **"Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndaki Politik Tutuklulara Özgürlük"** kampanyasının sonuçlarını değerlendirdiler. Bu kampanya sonucunda Federal Alman-ya'dan 92.052 imza toplandığı, bunların Avrupa Konseyi'nin 7-11 Mayıs tarihleri arasında yaptığı toplantıya yetiştirildiği ve sonradan gelen imzalarla birlikte toplam imza sayısının 100 bini aştığı belirtilen ortak genelgede şu değerlendirmeler yapıldı:

"Bu başarı eylem birliği yapan altı örgütün ortak başarısıdır. Imza kampanyamızın bu denli başarılı olmasının bir nedenini Federal Almanya'daki mücadeleye katılmamızda görüyoruz. Gerçekten bizler Ostern yürüyüşlerine ve 1 Mayıs'lara katılarak, Alman ve diğer uluslardan işçi ve emekçilerle birlikte mücadele vererek onların geniş dayanışmasını kazandık. Bundan sonra da bu mantıkla hareket edeceğiz. Nitekim başlayan grevlerin tüm imkanlar kullanılarak desteklenmesi kararını da almış bulunuyoruz."

Bundan sonraki en önemli görevlerden birinin, Türkiye'de politik af için imza vermiş olan en geniş çevreleri bu başarılı kampanyanın sonuçları ve gelişmeler konusunda bilgilendirmek olduğu belirtilen genelgede, yaz dönemi boyunca yerel basın toplantıları ve basın açıklamaları yapılması, örgütlerin ve tanınmış kişi ve parlamenterlerin ziyaret edilmesi gerektiği vurgulandı. Bu çalışmaların yaz dönemi boyunca sürekli yapılabilmesi halinde bu yılki 12 Eylül'ü protesto eylemlerinin bugüne kadar yapılanlardan daha güçlü olabileceğine işaret edildi.

"Politik Tutuklulara Özgürlük" *kampanyası sırasında sadece Federal Almanya'da toplanan imzalar 100 bini aştı.*

Foto: M. Werner

NATO tanklarına nazi selamı

Tarih 18 Mayıs. Yer, Federal Almanya'nın Hildesheim kenti...Hildesheim tank birliği kentin içinde bir gösteri yapıyor. Bir subay hoparlörle bu tankların **"barışı korumak"** için üretildiğini ilan ediyor. Tankların geçtiği caddeye oturup tankların yolunu keserek bu **"barış"** (!) gösterisini protesto eden ilericileri polis acımasızca coplarken, neo-naziler de bir yandan **"dövecek yabancı"** arıyor, öte yandan NATO tanklarına **"Hitler selamı"** çakıyor.

15-16 Haziran direnişinin 14. yıldönümü toplantılarla kutlanacak

15-16 Haziran 1970 büyük işçi direnişinin 14. yıldönümü bu yıl da Batı Avrupa'nın çeşitli kentlerinde yapılacak toplantılarla kutlanacak. Bu yılki toplantılarda da, 12 Eylül darbesinden sonra sendikal hak ve özgürlüklerin yok edilmiş olması protesto edilecek ve DİSK'in açılması, DİSK yöneticileri hakkındaki davanın durdurulması istenecek.

Bilindiği gibi, bundan 14 yıl önce iktidardaki Demirel hükümetinin bir yasa değişikliği ile DİSK'i fiilen çalışamaz duruma düşürmek istemesi üzerine, 15 ve 16 Haziran 1970 günleri Istanbul'da 100 bin dolayında DİSK'li ve Türk-Iş'li işçi sokaklara dökülerek o güne kadarki en büyük işçi direnişini gerçekleştirerek yasa değişikliğini engellemişlerdi.

Bu yılki 15-16 Haziran kutlamalarının **Bremen, Paris** ve **Brüksel** kentlerinde merkezi olarak yapılması için çalışmalar sürüyor. Federal Almanya'nın **Bremen** kentinde 16 Haziran günü Kongress Saal'da yapılacak olan toplantıya konuşmacı olarak DİSK Yürütme Kurulu üyesi **Kemal Daysal** katılacak. Paris ve Brüksel'deki toplantıların ise tarihleri ve konuşmacıları henüz kesinleşmiş değil.

CENEVRE: 15-16 Haziran, Cenevre'de

Selimiye camii ile FİDEF'in ortak eylemi

Hannover konsolosunun Türkeşçilerle işbirliği

Konsolosluklar terör kışkırtıcılığına başladı

- **Aşağı Saksonya'da, Başkonsolos ve Eğitim Müşaviri, Türkiyeli öğretmenlere sahte bir dernek adıyla davetiye çıkartarak düzenledikleri toplantıda**

damgası vardı. Zarfın içinden ise adı var kendi yok **"Aşağı Saksonya Türk Öğretmenleri Yürütme Kurulu"** adına bir davetiye çıktı. Öğretmenler 5 Mayıs günü yapılacak bir toplantıya çağrılıyorlardı.

TSİP'in

eylemi

- **Oturma hakkı ve dönüş primleri konusunda düzenlenen toplantının açış konuşmasını yapan Geisweid Selimiye Camii imamı, ortak çalışma konusunda aleyhte konuşmalar yapanların Hz.Muhammed'in hadislerine karşı gelerek günah işlediklerini söyledi.**

Federal Almanya'nın Siegen kentinde FİDEF'e bağlı **Türkiyeli İşçiler ve Öğrenciler Birliği** ile **Geisweid Selimiye Camii,** 6 Mayıs günü Selimiye Camii'nde **"Oturma Hakkı nedir ve dönüş primlerinin içyüzü"** konulu bir toplantı düzenlediler. Konuşmacı olarak Siegen Türk-Danış temsilcisi **Timur Turgay**'ın davet edildiği ve öğle namazından sonra başlayan toplantıya 150 Türkiyeli katıldı.

Toplantının açış konuşmasını yapan cami imamı, çevrede toplantı aleyhine yayılmak istenen söylentilere değinerek işçi haklarının korunması ve Türk işçilerinin beraberliğinin sağlanması için böyle toplantılar yapılması gerektiğini belirterek, Hz. Muhammed'in **"Bir meseleyi kim en iyi biliyorsa ondan öğrenmek müslümanlığın gereğidir"** dediğini hatırlattı. Toplantı aleyhine söylentiler çıkaranların Hz. Muhammed'in bu sözlerine ters düştüklerini ve böylelikle de **"günah işlediklerini"** söyleyen Cami imamı, bundan sonra da bu tür toplantılara önem vereceklerini belirtti.

Toplantı sonunda muhabirimizin sorularını yanıtlayan Timur Turgay ve İşçi Birliği yöneticileri görüşlerini şöyle açıkladılar:

"Derneğimiz ve bağlı olduğumuz FİDEF baştan beri bu tür ilişkilere önem veriyor. Amacımız kendilerine ulaşamadığımız ve sorunları en çok olan yığınlara ulaşmak, onların sorunlarına Camii yönetimi ile birlikte çözüm yolları aramaktır. Selimiye Camii ile ortak çalışmalarımızı sürdüreceğiz."

dernek adıyla davetiye çıkartarak düzenledikleri toplantıda, öğretmenleri Batı Avrupa' da yürütülen genel af kampanyasına ve bu eylemi yürüten örgütlere karşı kışkırttılar

Federal Almanya'daki ilerici örgütler güçlendikçe ve etkilerini artırdıkça, Başkonsolosluklar da Türkiyeli emekçiler üzerindeki baskılarını artırmaya başladı. Bunun en son örneği Hannover Başkonsolosluğu'nun Türkiyeli öğretmenleri teröre kışkırtması oldu.

Mayıs ayı başında Aşağı Saksonya'da görev yapmakta olan Türkiyeli öğretmenlere bir mektup geldi. Zarfın üstünde Hannover Başkonsolosluğu'nun

tiye çıktı. Öğretmenler 5 Mayıs günü yapılacak bir toplantıya çağrılıyorlardı. Toplantıya giden öğretmenler **"Aşağı Saksonya Türk Öğretmenleri Yürütme Kurulu"** diye karşılarında Başkonsolosu ve Eğitim Müşavirini buldular.

Bu toplantı yapılırken Hannover'deki Türkiyeli işçi örgütleri de **"Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndaki politik tutuklulara özgürlük"** başlıklı af dilekçesine imza topluyorlardı. Başkonsolos yaptığı konuşmada toplantıda hazır bulunan öğretmenleri bu eylemi yürüten örgütlere karşı kışkırtarak şöyle dedi: **"Türk düşmanı kansızlar sıkıştıkça kudurmaktadır. Üç beş kansızın yaptıkları utanmazlığı gördünüz. Ben istersem bu kansızları derhal yok edebilir, bir dakikada 500 kişiyi üzerlerine saldırtabilirim."** Başkonsolosun bu konuşmasından sonra söz alan **"ülkücü öğretmen" Hüseyin Topçu**'nun **"Ülkücü, milliyetçi ve mukaddesatçı arkadaşlar"** diye başladığı konuşması Başkonsolos tarafından hararetle desteklendi.

Türk Federasyonu'nun toplantısı protesto edildi

MHP yanlısı Türk Federasyonu'nun 12 Mayıs Cumartesi günü Federal Almanya'nın Stadtallendorf kentinde **"Sevgi, kardeşlik ve birlik"** adı altında yapmak istediği toplantı, yerli ve yabancı anti-faşist güçler tarafından protesto edildi ve Türk Federasyonu'nun kapatılması istendi.

Türk Federasyonu'nun kentteki Festhalle'de toplantı yapacağını öğrenen Türk, Kürt, Alman ve diğer uluslardan ilerici örgütler toplantının iptal edilmesi için Belediye Başkanı'na başvurdular. CDU'lu Belediye Başkanı'nın bu başvuruyu dikkate alması üzerine, ilericiler toplantının yapıldığı salonun önünde bir protesto gösterisi düzenlediler. Mitingde bir konuşma yapan sendikacı ve gazetemiz yazarlarından **Yılmaz Karahasan**, faşistlerin **"kültür gecesi"** maskesi altında faşist MHP'nin propagandasını yapmaya yeltendiklerini, Türk Federasyonu'nun ve bütün faşist örgütlerin kapatılması gerektiğini söyledi. Yerel Alman basını protesto gösterisine geniş yer verdi.

TSİP'in 10. kuruluş yıldönümü kutlanıyor

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin (TSİP) 10'uncu kuruluş yıldönümü ve 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi'nin 14. yıldönümü **Gerçek Avrupa Komitesi**'nin düzenlediği bir toplantıyla kutlanacak. Federal Almanya'nın Frankfurt kentinde yapılacak kutlama toplantısı **Eschenheimer Anlage 40** adresindeki Volksbildungshaus'da 16 Haziran günü saat 18'de başlayacak.

CENEVRE: 15-16 Haziran, Cenevre'de yapılacak bir toplantıyla Isviçre'de kutlanacak. **Birlik Yolu** ve **Atılım'la Dayanışma**'nın birlikte düzenledikleri gece 9 Haziran günü saat 17'de **Rue de Carouge 52** adresinde başlayacak. Isviçre Emek Partisi'nden ve DİSK'ten bir sendikacının konuşmacı olarak katılacakları gecenin kültür bölümünde **Sümeyra, Şafak** ve **Nurşani** yer alacak ve ayrıca 1 Mayıs belgesel filmi gösterilecek.

BATIBERLIN: 15-16 Haziran Batıberlin'de de **Kürdistan Işçi Derneği, Türk Merkezi, Birlik Yolu** ve **Kültür Merkezi**'nin ortalaşa yapacakları bir toplantı ile kutlanacak. Toplantıya, DISK Maden-Iş Eğitim Dairesi Müdürü **Süleyman Üstün, GEW**'den **Rıza Baran** ve **SEW**'den bir temsilci konuşmacı olarak katılacaklar. Kutlama töreninde ayrıca Kürt ozanı **Nizamettin Ariç**, Kreuzbergli Dostlar Enstrümantal Grubu eşliğinde Batıberlin Işçi Korosu ve Kürdistan Işçi Derneği folklor ekibinin katıldığı bir kültür programı da yapılacak.

CÜNEYT BAŞBUĞ **Nokta**

Gurbetçinin radyosu

Almanya'lardan izine dönen ilk gurbetçiler uzun yıllar alayın konusu oldular. Kısa bir zaman içinde giyimlerine, günlük alışkanlıklarına yansıyan **"köyleriyle gelişmiş batı ülkeleri arasındaki fark"** karikatürlere-fıkralara yansıdı. Hala da zaman zaman yapıldığı gibi tüylü Bavyera şapkalı, kalın bıyıklı, elinde kalın transistörlü radyolu çiziliyordu-anlatıyordu gurbetçi.

Özellikle de, elinde, kimi zaman sesi ağzına kadar açık radyosu gurbetçi işçinin uzun süren simgesi oldu. Sadece Türkiye'ye özgün değildi görünümleri; Bahnhof'ların özellikle pazar günü konukları arasındaydılar radyolu-bıyıklı-etek altına pantolon giyen yabancılar.

Anadolu insanının bir büyük kent bile görmeden bir tren indi-bindisiyle atladığı değişimi, ilk biriken parayı radyoya yatırırken içine girdiği heyecanı, traktöründe-eşeğinde-tarlasının en uzak köşesinde radyo dinleyebileceğinden duyduğu sevinci anlamak kuşkusuz çok güçtü. Belki de öylesine gerekli bir şey değildi Bahnhof'taki yabancıyı, izine gelen gurbetçiyi anlamak. Radyolarıyla alay ettikleri insanlar verdikleri işi yapıyor gerekli dövizi getiriyorlardı.

Aradan uzun zaman geçti. Elinde radyolu gurbetçiye rastlanmıyor artık. Zaten tanışılan, alışılan teknoloji de radyoyu oldukça gerilerde bıraktı...

Oysa, birden metronun içini dolduran gürültü yalanlıyor beni. 5-6 genç sonuna dek açık radyolarıyla kompartımanın bir köşesine yerleşiyor. Öylesine büyük ki taşıdıkları, birisi kalın bir kayışla omuzuna asmış. Daha sonra çıkartıp yere koyuyor ve kısa, ritmik hareketlerle çevresinde dans ediyorlar. Çengelli iğneden küpeleri olan punklardan değiller ama kara ceketleri, zincirleri var. Ses öylesine açık ki, bir şey okuyabilmek, yanındaki insanla iki laf edebilmek olanaklı değil. Gürültüye tutsaklık gençler inecekleri yere gelinceye dek -daha doğrusu yeterli ilgiyi alıp canları sıkılmaya başlayıncaya dek- sürüyor. Daha sonra bir istasyon çıkışında, bir köşe başında, bir Bahnhof'ta devam edecekler.

Kimine göre günümüz gençliği **"işte böyle"**. Kimine göre çağdaşlık, kapalı kapıların ardından sokağa, halkın yanına taşan dans ve müzik...

Metroda bangır bangır bağıran radyo bizim ilk gurbetçilerin izinlerinde memlekete götürdüklerinden, yanlarında taşıdıklarından daha gelişkindi. Belki bu gelişkinlik nedeniyle o gençlerle radyolarından dolayı alay edenler yok denecek kadar az. Belki de hiç yok.